Voorjaarsnota Duiven 2023

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**
Inleiding **4**
Financieel (totaal)overzicht **8**
Programma 1 Bestuur **9**
Programma 2 Maatschappij **25**
Programma 3 Omgeving **47**
Totalen **72**
Bijlage: Investeringskredieten **77**

Samenvatting

Saldo voor Voorjaarsnota

	2023	2024	2025	2026	2027
Vastgesteld begrotingssaldo	983	1.596	2.738	-127	-127
Structurele doorwerking Najaarsnota 2022	9	122	157	1.350	20
Decembercirculaire 2022	96	29	29	28	28
Begroting 1Stroom	-756	-1.376	-1.691	-2.006	-2.636
Startpunt Voorjaarsnota 2023	**332**	**371**	**1.233**	**-756**	**-2.716**

Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling resultaten 2023 - 2027

	2023	2024	2025	2026	2027
Startpunt Voorjaarsnota	332	371	1.233	-756	-2.716
Aanvullend krediet IKC Remigius			-79	-79	-79
Ontwikkelingen prog 1 Bestuur	287	486	978	-81	182
Ontwikkelingen prog 2 Maatschappij	-3.124	-2.615	-2.242	-1.962	-1.725
Ontwikkelingen prog 3 Omgeving	-1.006	-609	-228	-228	-58
Begrotingsresultaat na Voorjaarsnota	**-3.511**	**-2.366**	**-339**	**-3.107**	**-4.396**

Bedragen x € 1.000

Door middel van een aantal dekkingsmaatregelen verbeteren de saldi in de verschillende jaren:

	2023	2024	2025	2026	2027
Begrotingsresultaat na Voorjaarsnota	-3.511	-2.366	-339	-3.107	-4.396
Dekkingsmaatregelen	1.122	1.577	1.817	1.800	1.153
Saldo na Voorjaarsnota	**-2.389**	**-789**	**1.478**	**-1.307**	**-3.243**

Bedragen x € 1.000

Op dit moment is nog niet bekend welke gevolgen de meicirculaire 2023 kunnen hebben. Bovendien worden in de maanden juni/juli de inkomsten nog geactualiseerd. Deze zaken gaan nog voor een wijziging van het saldo zorgdragen.

Inleiding

Deze Voorjaarsnota schetst een beeld van de ontwikkelingen in gemeente Duiven. Welke externe ontwikkelingen komen er op ons af, waar is extra budget nodig voor het huidige beleid, waar zouden we extra inspanning moeten of kunnen verrichten en welke kosten of extra capaciteit is daar dan mee gemoeid? De Voorjaarsnota geeft koers en richting voor de komende jaren. Op basis hiervan **Kleuren we de gemeente met elkaar**. De keuzes die met het vaststellen van deze nota worden gemaakt vormen de basis voor de meerjarenbegroting 2024-2027 die in het najaar door de gemeenteraad wordt behandeld.

In deze nota komt veel samen:
- De drie opgaven, wat is de stand van zaken, wat is bereikt en wat zijn de accenten voor de komende periode?
- Wat vraagt extra aandacht van het college en de organisatie met de vast te stellen speerpunten?
- De externe ontwikkelingen en welke wensen en keuzemogelijkheden zijn er?
- De autonome ontwikkelingen met extra budget of inspanning als gevolg en moeten dan de kaders of het beleid worden bijgesteld?
- De financiële positie van de gemeente in meerjarig perspectief.
- Landelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen in de wereld die invloed hebben op onze gemeente.
- De keuze welke taken en activiteiten als eerste moeten worden opgepakt en welke we even laten liggen.

Het streven om in deze nota te komen tot een sluitende begroting voor 2024 bleek behoorlijk ingewikkeld. Wat heeft prioriteit, wat is van groot belang voor het verder werken aan onze opgaven en hoe spelen we in op de gevolgen van de landelijke problematiek. Het college legt u een Voorjaarsnota voor die niet geheel sluitend is. Bij de behandeling in de gemeenteraad is dan ook de vraag of we in de huidige fase wel al willen komen tot een sluitend perspectief voor 2024. Met de keuzes die we maken met deze Voorjaarsnota geven we kaders, kleur en richting voor de komende jaren.

Tegelijk is er dus sprake van veel dynamiek die ook invloed hebben op onze gemeente en de rol die wij hebben in de samenleving. Loon- en prijsstijgingen, inflatie, instabiele energieprijzen, de oorlog in Oekraïne en de inwoners van dat land die wij opvangen, de krapte op de arbeidsmarkt, de opvang van statushouders, natuur- en stikstofproblematiek en het dalende vertrouwen in de overheid zijn ontwikkelingen die zich niet laten voorspellen. Ze zijn niet echt door de gemeente te beïnvloeden maar hebben wel direct impact op gemeentelijke doelstellingen en ons handelen. Dat vraagt om flexibiliteit en voortdurend anticiperen op de gevolgen van deze ontwikkelingen voor onze inwoners, onze partners, onze verenigingen en onze bedrijven.

We hebben in de afgelopen tijd met elkaar van gedachten gewisseld over de ontwikkelopgaven en eventuele te maken keuzes gelet op de werkdruk en krapte op de arbeidsmarkt. Dit is een standaard onderwerp van gesprek tussen de organisatie en het bestuur. In de informatieve raadsbijeenkomst is een toelichting gegeven op de ontwikkelopgaven voor 2023 en wat er nodig is om dit verder vorm te kunnen geven, met een doorkijk naar 2024. Daar waar prioritering leidt tot uitstel van opgaven wordt dit in 2024 opgepakt. Er zit een grote afhankelijkheid tussen de verschillende disciplines en daarmee een doorwerking van de ontwikkelopgaven naar de reguliere werkzaamheden. Afgesproken is om daar waar extra inzet voorzien wordt, deze terug te laten komen in de Voorjaarsnota. Veel van de ontwikkelopgaven voor gemeente Duiven kunnen doorgang vinden en wordt hard aan gewerkt. Wat we zien is dat de ontwikkelingen op het gebied van participatie en beheer & realisatie extra versterking nodig hebben. Deze komen terug in de Voorjaarsnota bij de betreffende programma's. Tevens zien we een grote afhankelijkheid in het sociaal domein van externe ontwikkelingen, zoals onder meer de samenwerking met partners maar ook rijksbeleid. Zodra daar meer duidelijkheid over komt zullen we de afweging maken hoe daar mee om kan worden gegaan.

Opgavegericht werken past bij deze flexibele en anticiperende manier van werken. De drie opgaven die door de raad zijn vastgesteld leggen helder vast wat de ambities zijn, waar we naar toe werken. Het verweven en verbinden van deze ambities in de planning en control-cyclus met documenten zoals deze Voorjaarsnota en straks de meerjarenbegroting kan de komende jaren nog verbeterd worden. Daar gaat het college dan ook met de organisatie mee aan de slag. Hoe vertalen we onze ambities en doelstellingen ook bij de drie opgave in begrijpelijke en logische verhalen en hoe sluit de meerjarenbegroting en de Voorjaarsnota 2024 daar dan op aan. Dat er altijd een zekere spanning zal blijven bestaan op de maakbaarheid waar deze nota en straks de begroting vanuit gaat en de dynamiek in de samenleving is niet te voorkomen.

Bij het vormgeven van de ambities, doelstellingen en dienstverlening is het denken en handelen vanuit positieve gezondheid leidend.

We kunnen daarbij vertrouwen op een stevig verenigingsleven en betrouwbare sociale partners. Een gevarieerd bedrijfsleven met kleine en grote ondernemingen. Een goedgevulde culturele agenda en inwoners die over het algemeen tevreden zijn met hun leven. Een veilige en fijne woonomgeving. Uiteraard zijn we betrokken en aanspreekbaar voor inwoners, verenigingen of bedrijven waar het al dan niet tijdelijk, minder gaat. Onze dienstverlening moet ook voor deze groep simpel en toegankelijk zijn.

De doorontwikkeling van 1Stroom is hiervoor van groot belang. Om de vastgestelde ambities waar te kunnen maken is een flexibele, lerende organisatie die goed dienstverlening biedt voorwaarde. Hoe zetten we de beschikbare capaciteit op de juiste wijze in? Hoe stellen we gezamenlijk prioriteiten? De gespannen arbeidsmarkt is een factor die het soms lastig maakt de organisatie op sterkte te houden of te brengen. We volgen deze ontwikkeling en de voortgang op de voet.

De drie opgaven

Drie opgave zoals die eerder met u gedeeld zijn blijven voor het college leidend. In 2023 gaan we dus ook door met het werken aan en realiseren van de doelen zoals die eerder door u zijn vastgesteld. Hoe doen we dat? Op flexibele wijze met ruimte voor inbreng uit de samenleving, waar nodig verscherpen, verdiepen, versmallen of verbreden van onze acties en doelen maar vasthoudend aan de ambitie.

Zoals bekend zijn de drie opgaven:

De opgave: Verdere transformatie van het sociaal domein.

We investeren in de positieve gezondheid van onze inwoners en gaan uit van wat iemand wel kan en denken in mogelijkheden. Iedereen die dat wil moet mee kunnen doen met werk, onderwijs, sport, cultuur en aan ons verenigingsleven. We hebben aandacht voor achterstanden en de tweedeling in onze gemeenschap. We bedenken simpele en passende oplossingen in en met de directe leefomgeving. Zorg die nodig is, wordt tijdig en integraal ingezet. We kijken naar heel de mens achter de zorgvraag.

Via 5 ontwikkellijnen werken we verder aan de transformatie. Daar komen diverse uitdagingen bij naar voren waar we zo goed mogelijk op inspelen. De gevolgen die de coronajaren hebben gehad voor de jeugd, de wachtlijsten bij zowel de jeugd als de volwassenenondersteuning, de krapte op de arbeidsmarkt en het huisvesten en integreren van statushouders en Oekraïners. We gaan in gesprek met inwoners en partners in dorpen en wijken. De uitkomsten daarvan gebruiken we om de uitvoeringsagenda voor de komende jaren aan te vullen, in te kleuren en bij te stellen.

De opgave: Versnelling woningbouw.

De huidige plannen voor woningbouw gaan we zo snel mogelijk realiseren. We bouwen voor doelgroepen die een binding hebben met Duiven, Groessen of Loo. De ontsluiting van alle locaties moet goed geregeld zijn. We schenken aandacht aan een goede leefomgeving en sociale samenhang in de nieuwe wijken. Veranderingen in de behoefte aan woningen houden we goed in de gaten en we stellen zo nodig onze koers bij.

We werken verder aan deze opgave met een realistische houding, vanuit de houding “wat is nodig en wat kunnen we waarmaken”. Een visie op de verbinding tussen wonen en zorg wordt opgesteld met aandacht voor specifieke doelgroepen. Rondom het Eilandplein bouwen we verder aan een inclusieve “Blijfwijk”. Flexwonen wordt gerealiseerd. De stikstofproblematiek maar ook mogelijke tegenwind op juridisch vlak zal de snelheid waarmee we nieuwe woningen en projecten kunnen realiseren blijven beïnvloeden.

De opgave: Duurzaamheid.

De energie die nodig is in de gemeente Duiven willen we zo duurzaam mogelijk opwekken. Woningen en ander vastgoed moeten duurzaam worden verwarmd. De openbare ruimte wordt zo ingericht dat extreme hitte, droogte of regenval geen problemen veroorzaken. We investeren in biodiversiteit. We willen naar een duurzame gemeente Duiven zonder afval.

We werken met energie en succes verder aan deze opgave. Waar nodig herijken we de doelstellingen en stellen we het tempo bij. Stikstofproblematiek en recent de waterkwaliteit vragen om een actieve houding, in Liemerse samenwerking gaan we werken aan natuurbehoud en landelijk vitaal gebied.

Bij het realiseren van deze drie opgaven gaan we voor maximale inbreng vanuit de samenleving, zorgen we er voor dat transparant is wat de rol van de samenleving is en wat de rol van de gemeente is. Heldere communicatie is essentieel.

De keuzes en ontwikkelingen zoals die zijn opgenomen in deze Voorjaarsnota sluiten inhoudelijk goed aan op de drie opgaven. Met het verder vormgeven van opgavegericht werken willen we een directere en meer integrale sturing op de voortgang van deze opgaven realiseren. Ook deze ambitie vraagt om de juiste balans. Hoe verbinden we bestaande structuren en doelstellingen aan deze andere manier van sturen en werken? Verhalen die passen bij deze opgaven, die aanspreken en uitnodigen tot meedenken en meewerken gaan we samen met de samenleving schrijven.

Financieel beeld

Inclusief alle ontwikkelingen, speerpunten, aanvullende wensen en dekkingsmaatregelen geeft deze Voorjaarsnota alleen in 2025 een positief resultaat. In 2024 sluit de Voorjaarsnota met een tekort van € 789.000. De tekorten worden vooral veroorzaakt door de loon- en prijsstijgingen en de achterblijvende rijksgelden vanaf 2026. In deze Voorjaarsnota zijn de gevolgen van de meicirculaire nog niet verwerkt. Bovendien zullen in de komende periode de gemeentelijke inkomsten (leges en OZB) nog worden geactualiseerd hetgeen mogelijk een verbetering van het resultaat kan opleveren.

Doordat deze Voorjaarsnota geen sluitend perspectief geeft voor de komende jaren zal nog moeten worden gezocht naar oplossingen. Een niet sluitend perspectief zou er voor zorgen dat de gemeente onder toezicht komt van de provincie hetgeen de beleidsvrijheid zou beperken. De gemeenteraad wordt bij de besluitvorming rondom de Voorjaarsnota de ruimte gegeven om een aantal denkrichtingen mee te geven die voor een oplossing kan zorgen. Daarbij is vooral het sluitend maken van de jaarschijf 2024 de grootste prioriteit. In de meerjarenbegroting streven we in ieder geval naar een jaarschijf over 2024 die sluitend is.

Met deze Voorjaarsnota legt de gemeenteraad de koers, ruimte en richting voor de rest van 2023 en de komende jaren vast. Daarmee is helder wat de opdracht aan het college en de organisatie is. Een opdracht waarmee zowel de organisatie als het college met energie en inzet mee aan de slag kan. Een opdracht waarmee we kleur kunnen blijven geven aan de samenleving in Duiven, Groessen en Loo. Passende inbreng en betrokkenheid van de samenleving blijft belangrijk. Door de dynamiek in de omgeving maar ook door de flexibiliteit die de 3 opgaven vragen zijn aanvullende keuzes of bijstelling of nadere inkleuring regelmatig nodig. Voorstellen daarover worden uiteraard aan de gemeenteraad voorgelegd met vertrouwen dat we bij onze gemeente passende oplossingen zullen vinden.

Financieel (totaal)overzicht

Totaal	2023	2024	2025	2026	2027
Startpunt Voorjaarsnota	332.019	371.295	1.232.613	-756.318	-2.715.795
Aanvullend krediet IKC Remigius			-79.000	-79.000	-79.000
Autonome ontwikkelingen:					
Programma 1 Bestuur	789.760	1.070.341	1.506.038	510.172	583.961
Programma 2 Maatschappij	-2.881.978	-2.171.578	-1.964.161	-1.684.128	-1.684.128
Programma 3 Omgeving	-407.134	-245.445	103.545	103.545	103.545
Saldo na autonome ontwikkelingen	-2.167.333	-975.387	799.035	-1.905.729	-3.797.417
Overige ontwikkelingen (speerpunten/wensen)	-1.343.852	-1.390.451	-1.138.145	-1.201.145	-604.146
Saldo Voorjaarsnota	-3.651.935	-2.566.088	-339.110	-3.106.874	-4.395.563
Dekkingsmaatregelen:					
Inzet stelpost prijsstijgingen	600.344	447.535	457.825	427.825	427.825
Inzet post onvoorzien	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Onderuitputting	250.000	200.000	150.000	100.000	50.000
Inzet incidentele middelen					
1.a.1 Uitvoering en borging Participatiebeleid	15.750	35.750		63.000	
1.4.a 1fte dienstverlening		41.265	41.265	41.265	
1.4.c Proceskostenvergoeding WOZ		20.000			
1.4.h Communicatie grote projecten	85.000	85.000	85.000	85.000	
2.3.1.a.1 Versterken en afstemmen van de toegang		50.000	50.000	50.000	
2.3.1.a.2 Leerplichtambtenaar		23.734	23.734	23.734	
2.3.1.a.3 Gezond en veilig opgroeien		50.000	50.000	50.000	
2.3.1.c Jeugdconsulent	33.000	66.000	66.000	66.000	
2.3.1.c Toegang Beschermd Wonen		60.000			
2.3.1.c procesbegeleider	25.000	50.000			
2.4.a Fietsenplan st. Leergeld	10.000	10.000	10.000	10.000	
2.4.e Beschutte huiskamer	25.000	25.000	25.000	25.000	
2.4.f Inzet MEE	13.000	13.000	13.000	13.000	
2.4.g Projectleider Blijfwijk		25.000			
2.4.k Strategisch beheerplan spelen	40.000	30.000			
3.4.5 Ontwikkelopgave Openbare Ruimte		170.000	170.000	170.000	
Aframen budget doelgroepenvervoer Wmo		50.000	50.000	50.000	50.000
Aframen budget Vervoersvoorzieningen		100.000	100.000	100.000	100.000
Taakstelling Gemeenschappelijke Regelingen			500.000	500.000	500.000
Totaal dekkingsmaatregelen	1.122.094	1.577.284	1.816.824	1.799.824	1.152.825
Saldo vjn na dekkingsmaatregelen	**-2.389.091**	**-788.554**	**1.477.714**	**-1.307.050**	**-3.242.738**

Programma 1 Bestuur

Inleiding

Elk contact met de gemeente draagt bij aan het welzijn van inwoners, het vestigingsklimaat voor bedrijven en het (herstel van) vertrouwen in de overheid.

1.1 Externe ontwikkelingen

Dienstverlening
In de periode 2024-2028 zal er een piek zijn in het aantal aanvragen voor reisdocumenten. De oorzaak hiervoor is de verlenging van de geldigheidsduur van reisdocumenten vanaf 2014 van 5 naar 10 jaar. Om de piek op te kunnen vangen is een formatie-uitbreiding nodig van in totaal 1 fte. Deze formatie-uitbreiding en de financiële consequenties worden uitgewerkt bij de wensen.

Lokale democratie
Het experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie is een ontwikkeling die vanuit de rijksoverheid en de provincie gestimuleerd wordt. Er worden ondersteuningsprogramma's aan gemeenten aangeboden. Zo zijn steeds meer gemeenten met de burgerparticipatie aan het experimenteren. Het experimenteren komt voort uit de wens om te komen tot een grotere burgerbetrokkenheid bij de lokale politiek.

Informatisering en de digitale samenleving
Diverse wet- & regelgeving, zoals de "Wet open overheid", de “Wet modernisering elektronisch bestuur”, de “Wet digitale overheid” en het “Besluit digitale toegankelijkheid” nopen tot het voortdurend uitbreiden en vernieuwen van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente daarin moet meebewegen.

De gemeente is in steeds grotere mate afhankelijk van ICT. De ICT omgeving is volop in beweging. Software zal steeds meer als een service geleverd worden (Software As A Service of SAAS). Deze te voorziene verandering in de ICT-architectuur heeft gevolgen voor de manier waarop de gemeente zich op dit vlak moet organiseren. De RID is naar aanleiding van de strategische sessies in 2022 en het rapport Toekomstvisie RID van M&I uit 2023 een verbetertraject gestart om klaar te zijn voor deze toekomst.

In het vervolgtraject zal ook gekeken worden naar de invulling van de opdrachtgevende rol van de gemeente en de digitale volwassenheid van de verbonden partijen. De digitale volwassenheid van de gemeente zal verhoogd moeten worden. In het rapport Toekomstvisie RID van M&I uit 2023 is digitale volwassenheid benoemd. De uitwerking op welke wijze de digitale volwassenheid vergroot zal gaan worden, is echter nog niet concreet uitgewerkt. De toename van de importantie van informatie(veiligheid) en ICT leidt hier op termijn waarschijnlijk tot hogere kosten.

Het beveiligen van informatie is essentieel voor het functioneren van de gemeente. Het bekendste voorbeeld van ‘Hof van Twente’ toont aan dat een gemeente kwetsbaar is. In de periode na dit voorbeeld zijn er vele andere voorbeelden bij gekomen. Verschillende maatregelen worden in verband met de toegenomen risico’s rondom met name ransomware genoemd. Gezien de toenemende mate van afhankelijkheid van ICT-middelen is het te verwachten dat er structureel beduidend meer financiële middelen nodig zijn in de komende periode.

Wet open overheid (Woo)
De Wet open overheid (Woo) heeft als doel overheden en semi-overheden transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden.

Daarmee is de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervallen. Het grote verschil met de Wob is dat de Woo verplicht dat documenten in elf informatiecategorieën gefaseerd (5 jaar) actief openbaar worden gemaakt. In 2024 zal de implementatie van de Woo voortgang hebben, waarbij ook het op orde brengen van de informatiehuishouding en training en bewustwording van de medewerkers en bestuurders belangrijke doelstellingen zijn.

1.2 Wat willen we bereiken?

De gemeente is een transparante en betrouwbare overheid middenin een vitale en veilige samenleving, die inwoners faciliteert en uitdaagt tot het nemen van initiatief. Het is belangrijk dat inwoners kunnen vertrouwen op de lokale overheid. Dit vertrouwen willen we versterken door meer transparant en participatief te zijn.

Dit betekent dat de gemeente inwoners actief betrekt bij het vormgeven van hun eigen (veilige) leefomgeving, waarmee de onderlinge verbinding tussen inwoners en de leefbaarheid in de wijk en het dorp wordt versterkt. En dat het bestuur benaderbaar is en samen met partners en de samenleving naar ideeën en constructieve oplossingen zoekt.

De gemeente zorgt voor goede en tijdige communicatie en transparantie van informatie. Dit draagt bij aan meer begrip voor elkaar en voor gemaakte keuzes. Zoveel mogelijk stukken en beraadslagingen zijn openbaar en eenvoudig opvraagbaar. Alleen als het absoluut noodzakelijk is, wordt geheimhouding opgelegd.

De Visie op dienstverlening 2022-2026 geeft richting aan de ontwikkeling van de dienstverlening van de gemeente aan individuele inwoners en ondernemers. De missie daarbij is dat elk contact met de gemeente bijdraagt aan het welzijn van inwoners, het vestigingsklimaat voor bedrijven en het (herstel van) vertrouwen in de overheid. Dit betekent dat de inwoner centraal staat in het contact met de gemeente, bij de inrichting van processen en bij het maken van (beleids)keuzes. De inwoner kan rekenen op goede service, duidelijkheid en juiste en volledige informatie. De manier waarop het contact met de inwoner verloopt en de beleving van dat contact door de inwoner is daarbij minstens zo belangrijk als het resultaat van dat contact. Dit geldt voor alle takken van sport van de gemeente. Van het sociaal domein tot de fysieke leefomgeving en het klantcontactcentrum.

Veiligheid is één van de belangrijkste basisbehoeften van de mens. Daarom is het van belang dat inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente Duiven zich veilig voelen. Op lokaal niveau voert de gemeente de regie op veiligheid. De verantwoordelijkheid voor de veiligheid delen we echter met vele partners, waarvan de inwoners de belangrijkste zijn. Als regisseur brengt de gemeente deze partners samen en stimuleren we een actieve rol van onze inwoners. We geven onze eigen rol als overheid goed en actief vorm: we zetten waar nodig de veiligheidsinstrumenten in waarover wij beschikken, met de intensiteit die past bij de problematiek.

1.3 Wat gaan we daarvoor doen?

A. Het bevorderen van de samenwerking tussen gemeente en samenleving

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	Uitvoering en borging Participatiebeleid
Doel	De implementatie van het in Q3 2023 vast te stellen beleidskader participatie uit te voeren en te borgen in de organisatie en de samenleving.

1.A.1	Uitvoering en borging Participatiebeleid
Toelichting	Als het beleidskader na de zomer is vastgesteld wordt een begin gemaakt met een structureel implementatie- en borgingstraject van het participatiebeleid voor de medewerkers, managers en bestuurders van 1Stroom. Het traject is gericht op het versterken van de participatie manier van denken in de organisatie. De implementatie en borging van het beleid heeft tot gevolg dat er meer tijd, capaciteit en financiële middelen nodig zijn voor het ontwikkelen van medewerkers, het begeleiden en ondersteunen van medewerkers en het opzetten en uitwerken van werkwijzen en -processen. Daarnaast is de verwachting dat de organisatie intensiever te maken gaat krijgen met initiatieven uit de samenleving (overheidsparticipatie), dat hiervoor een initiatievenloket zal moeten worden ontwikkeld en dat het inzetten van participatie ook vanuit deze insteek een investering vooraf zal vragen in tijd en geld. Uitvoering en borging van het beleidskader vraag om aan de voorkant bij elk werkproces altijd goed na te denken in hoeverre bewoners en externe partijen betrokken zijn of moeten worden. De ontwikkeling en uitvoering van een goed participatieplan is de volgende stap. Dit impliceert dat de besluitvormings- en uitvoeringsprocessen meer tijd vragen en dat daarvoor capaciteit en middelen beschikbaar moeten zijn.
Risico's	Participatieplannen kunnen onvoldoende worden ingericht, waardoor onduidelijkheid ontstaat tot hoever de geboden participatie reikt. De ontevredenheid van inwoners neemt daardoor toe. Invoering van het uitdaagrecht vormt een extra uitdaging en risico voor de organisatie, omdat elke uitdaging hoe dan ook begeleiding vraagt van meerdere afdelingen en daarmee de druk op de organisatie opvoert.
Planning	In september zal naar verwachting door beide raden het Beleidskader Participatie worden vastgesteld. Daarna zullen we uitvoeringsrichtlijnen voor uitvoering en borging opstellen voor de organisatie. De uitvoering en borging van het participatiebeleid start na vaststelling van het beleidskader en loopt door naar volgende jaren.

1.A.1	Uitvoering en borging Participatiebeleid
Financiën	Omdat het beleidskader en de richtlijnen voor de uitvoering op het moment van dit schrijven nog niet zijn vastgesteld door beide gemeenteraden, kunnen we alleen nog een zeer grove inschatting maken van de benodigde middelen en fte's. Reden dat we hier toch al e.e.a. willen opnemen, is dat het beleidskader voor béide gemeenten is en we daarom besluitvorming over de financiën graag zoveel mogelijk in onderlinge stemming zouden willen laten plaatsvinden. *2023* Voor de uitvoering en borging vragen we de tot en met 2025 toegekende 1 fte senior participatiemedewerker toe te kennen voor de duur van deze coalitieperiode. Verder zullen we voor Q4 van 2023/ Q1 2024 naar verwachting € 25.000 projectbudget nodig hebben voor beide gemeenten samen (dus dat is € 15.750 voor Duiven) om een pilot uit te voeren met een digitale participatie tool die organisatie-breed gebruikt kan worden. Tenslotte vragen we specifiek voor Duiven t.b.v. de pilot participatieve aanpak VJN 2024 nog € 20.000 om hier de juiste expertise voor in te huren. Inwoners en partners worden actief betrokken bij de transformatie van het sociaal domein (programma 2). Dit doen we onder de werktitel Dorpsgesprekken. Dit betekent een omslag in werken. Om verdergaand participatief te werken is tijd, training en coaching nodig. Tijd om samen met partners en sleutel-inwoners vormen van participatief werken te ontdekken, uit te proberen en de geleerde lessen mee te nemen. Training en coaching, omdat de basis van de nieuwe route weer opnieuw gelegd moet worden in een team met bijna allemaal nieuwe medewerkers. De kosten hiervan zullen worden gedekt door het gereserveerde budget voor het Strategisch Opleidingsplan. *2024 (en verder tot einde van deze coalitieperiode)* Als het beleidskader wordt vastgesteld zal er mogelijk extra capaciteit nodig zijn binnen de verschillende afdelingen (naar verwachting bij RSO, R&B, Sociaal Domein). Hiervoor zullen we in het Raadsvoorstel bij het Beleidskader een concrete aanvraag doen. Als het Beleidskader wordt vastgesteld wordt daarmee ook ingestemd met een op te richten Initiatievenloket. Hiervoor zal ook extra capaciteit en subsidie-/werkbudget nodig zijn, zodat initiatieven gestimuleerd en gefaciliteerd kunnen worden. Dit zal ook worden aangevraagd in het raadsvoorstel van het Beleidskader in september.
Participatie	Dit speerpunt is volledig gericht op het verbeteren van participatieve trajecten. De participatieverordening beoogt de kwaliteit van lokale democratische processen te vergroten, de samenwerking tussen gemeente en bewoners te versterken en helderheid te scheppen over proces en rolverdeling.

1.A.2	Integraal werken
Doel	Samenhang en afstemming op alle niveaus.

1.A.2	Integraal werken
Toelichting	Iedereen speelt in de processen zijn eigen rol. De onderlinge samenwerking tussen de gemeente en 1Stroom ligt vast en er is een duidelijke (overleg)structuur. Bestuurders en ambtenaren weten wat ze van elkaar kunnen en mogen verwachten. De duidelijke structuur biedt houvast en overzicht en bevat voldoende ruimte voor dialoog. Bestuurlijke (besluitvormings-)processen kunnen ingewikkeld zijn, waarbij meerdere afdelingen en belanghebbenden betrokken zijn. Met integrale adviezen wordt de kwaliteit en samenhang vergroot. Onderling zijn beleidsterreinen met elkaar verbonden. De verschillende onderdelen van programma 1 brengen de onderlinge verbinding aan. Processen en werkwijzen op een eenduidige manier doorvoeren vergroot de kwaliteit van de ambtelijke advisering. De bestuurlijke procesinformatie is vastgelegd, toegankelijk en overzichtelijk. Er wordt rust en stabiliteit ingebouwd in de processen. De ambtelijke organisatie is ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling 1Stroom. 1Stroom heeft in 2021 een nieuwe organisatiestructuur gekregen en maakt een verbetertraject door.
Risico's	Zonder goede afstemming tussen betrokken ambtenaren en bestuurders worden onderwerpen niet in de volle omvang behandeld. Dit kan leiden tot misverstanden en omissies in de besluitvorming.
Planning	Doorlopend.
Financiën	Beschikbare capaciteit voor de verbeteringen worden met bestaande capaciteit opgepakt.
Participatie	Op onderwerpen die betrekking hebben op derden, zullen zij betrokken worden.

1.A.3	Implementatie Wet Open Overheid (WOO)
Doel	Een transparante organisatie en gemeente, die zijn informatiehuishouding op orde heeft.
Toelichting	De Wet open overheid is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De WOO vervangt de Wob (Wet openbaarheid van bestuur). Het grote verschil tussen de WOO en de Wob betreft de actieve openbaarmaking van overheidsinformatie (11 informatiecategorieën). Een belangrijk onderdeel van de WOO is het op orde brengen van de informatiehuishouding van de gemeente en 1Stroom. Beide zullen tot en met 2027 gefaseerd moeten gaan plaatsvinden.
Risico's	De Gemeenschappelijke Regelingen waarmee onze gemeente verbonden is moeten zich ook houden aan de Wet Open Overheid. GR's krijgen echter geen budget vanuit het Rijk. Uiteraard wordt de WOO bij de GR 1Stroom wel geïmplementeerd, gelijktijdig met de gemeente. Op het moment van schrijven wordt echter nog uitgezocht wat de precieze verdeling van verantwoordelijkheden en taken zou moeten zijn tussen de gemeente en de andere verbonden GR's. Risico is dat deze GR's ook in bepaalde mate aanspraak willen maken op ons vanuit het Rijk verkregen budget. De planning is dat hier uiterlijk in Q2 2023 meer helderheid over komt.
Planning	De implementatie van de WOO duurt nog tot en met 2027.

1.A.3	Implementatie Wet Open Overheid (WOO)
Financiën	Het op orde brengen van onze informatiehuishouding en het organiseren van actieve openbaarmaking van informatie hebben ervoor gezorgd dat er nieuwe applicaties en software aangeschaft moest worden. Door de installatie, implementatie en het beheer van deze nieuwe applicaties en het optimaliseren van onze huidige applicaties en systemen ligt er steeds meer werk bij de functioneel beheerders. Omdat dit naar de toekomst toe alleen maar zal groeien, is er structureel extra formatie (0,8fte) nodig als het gaat om functioneel beheer. Dit kan voorlopig (naar verwachting tot en met 2027) vanuit de middelen die vanuit het Rijk beschikbaar worden gesteld voor de WOO. Ook de formatieruimte die voor de WOO-contactfunctionarissen vrij is gemaakt (0,2fte per gemeente) wordt betaald vanuit de van het Rijk verkregen middelen voor de WOO. Coördinatie en afhandeling van WOO-verzoeken door Juridische Zaken is structureel, ook nu de WOO-contactfunctionarissen zijn gestart. Zij vervullen wel een rol in het proces van het afhandelen van WOO-verzoeken, maar die rol is gericht op de dienstverlenende kant (ervoor zorgen dat de WOO-verzoeken naar tevredenheid geholpen wordt) en niet op de juridische kant. Ondersteuning bij afhandelen WOO-verzoeken is structureel. In 2022 zijn in totaal 10 WOO-verzoeken ontvangen. Gelet op het aantal verzoeken dat tot op heden is ingediend moet worden aangenomen dat dit aantal in 2023 (nog) hoger zal uitkomen. De WOO-verzoeken hangen veelal samen met ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente en omvatten nagenoeg altijd een groot aantal documenten dat geanonimiseerd moet worden. Ondanks dat inmiddels beschikt wordt over de daarvoor benodigde software, ontbreekt het aan formatie om de documenten te anonimiseren zodat deze taak (structureel) moet worden uitbesteed (ofwel aan een externe partij ofwel door inhuur van extra capaciteit). Hiervoor wordt een budget gevraagd van € 30.000.
Participatie	Dit speerpunt is volledig gericht op het verbeteren van de informatievoorziening aan inwoners. Daarnaast zullen inwoners ook actief bevraagd gaan worden over hoe zij de informatievoorziening van de gemeenten ervaren, bijvoorbeeld via een klankbordgroep.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Digitale veiligheid
Doel	Inwoners en bedrijven bewust maken van de gevaren van digitale criminaliteit, zodat zij dat tijdig herkennen en weten wat ze moeten doen als ze ermee te maken krijgen en zich ertegen kunnen wapenen.
Toelichting	Er vindt een verschuiving plaats van traditionele criminaliteit (woning-/auto-inbraken) naar cybercriminaliteit. Cybercrime is een verzamelterm geworden van alle delicten die met een computer en op internet worden gepleegd. Mensen van alle leeftijden worden het slachtoffer van oplichting via whatsapp of phishingmails. Criminelen kunnen bedrijfssystemen 'gijzelen' en losgeld eisen of belangrijke voorzieningen overnemen. En de digitale wereld draagt ook steeds vaker bij aan radicalisering, het creëren van maatschappelijke onrust en het aanjagen van ordeverstoringen. Verder zijn mensen zich er niet van bewust dat ze onbedoeld dader kunnen worden door bijvoorbeeld een gevoelig filmpje of foto's door te sturen. Gemeenten kunnen een rol spelen om te voorkomen dat inwoners, bedrijven en voorzieningen slachtoffer worden van cyber gerelateerde zaken. Met onder andere voorlichting moet de bewustwording vergroot worden.
Risico's	Cybercrime kan leiden tot diefstal van geld en informatie, enorme bedrijfsschade tot zelfs ontwrichting van de samenleving als bepaalde voorzieningen worden gehackt.

1.B.1	Digitale veiligheid
Planning	In het nieuwe integrale veiligheidsplan 2023-2026 is digitale criminaliteit als prioriteit opgenomen. In het plan is op hoofdlijnen aangegeven wat we willen gaan doen. De acties spreiden zich uit over meerdere jaren.
Financiën	Cyberveiligheid is een betrekkelijk nieuw onderwerp voor gemeenten. Langzaamaan komen er projecten en initiatieven op dit thema. Wat voor onze gemeente geschikt is, moet nog worden onderzocht of ontwikkeld. De kosten zijn op voorhand niet aan te geven.
Participatie	Het vergroten van de cyberveiligheid kan niet tot stand komen zonder de inwoners en ondernemers. Meer bewustwording bij inwoners en bedrijven over de gevolgen van cybercrime is een belangrijke eerste stap. Samenwerking met bijvoorbeeld ondernemersverenigingen en het Nationaal Cyber Security Centrum zal daarbij worden gezocht.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van de dienstverlening, die aansluit op de behoeften en verwachtingen van de inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Verbeteren van de dienstverlening
Doel	Verankeren van de vier uitgangspunten uit de Visie op dienstverlening in de gemeentelijke organisatie: “inwoner centraal’, ‘servicegericht’, ‘duidelijk’ en ‘kennis van zaken”. Hierdoor voelen inwoners en ondernemers zich welkom en merken zij in alles dat zij centraal staan in het contact met de gemeente.
Toelichting	Het is belangrijk dat de gemeentelijke organisatie werkt vanuit gemeenschappelijke waarden en uitgangspunten. Dit geeft duidelijkheid aan inwoners over wat zij van de gemeente kunnen verwachten. Dit komt tot uitdrukking in concrete normen en prestatieafspraken die de komende periode uitgewerkt zullen worden, op basis van input vanuit de samenleving en vanuit de ambtelijke organisatie.
Risico’s	Er zijn technische, procedurele, culturele en financiële uitdagingen om in lijn met de Visie op dienstverlening te kunnen werken. De gewenste ontwikkelingen kunnen omvangrijk zijn en de nodige tijd kosten. Er zullen slimme keuzes gemaakt moeten worden.

1.C.1	Verbeteren van de dienstverlening
Planning	De Visie op dienstverlening schetst de stip op de horizon. Het is een ambitie. Deze ambitie is niet van vandaag op morgen te realiseren. De implementatie van deze ambitie is ook dermate complex dat het niet mogelijk is om op voorhand een detailplanning te maken en concrete resultaten te benoemen. Het verbeteren van de dienstverlening heeft continu aandacht nodig en vraagt veel doorzettingsvermogen. Ook is het nodig om alert te zijn op (maatschappelijke) ontwikkelingen en deze steeds te vertalen naar de gemeentelijke dienstverlening. In Jaarplannen wordt per kalenderjaar de focus voor het betreffende jaar uitgewerkt. In 2023 ligt de focus op 3 onderdelen: 1. Het ontwikkelen van methoden om structureel inzicht te krijgen in de wensen, behoeften, eisen en kanaalgebruik van inwoners. Een van de signalen die hierbij al duidelijk en herhaald naar voren is gekomen, is de wens tot het verruimen van de openingstijden van het gemeentehuis. Dit is daarom in deze voorjaarsnota al als wens opgenomen. 2. Het ontwikkelen van instrumenten die nodig zijn om uitvoering te geven aan dienstverlening zoals beschreven in de Visie op dienstverlening 2022-2026. 3. Opstellen van een opleidingsplan om brede vaardigheden te ontwikkelen bij medewerkers om uitvoering te kunnen geven aan dienstverlening als beschreven in de Visie op dienstverlening 2022-2026. In het Jaarplan 2024 zal hierop worden voortgebouwd en zullen nadere acties worden opgenomen om de dienstverlening verder te verbeteren. Het Jaarplan 2024 zal worden gebaseerd op de resultaten van de acties in 2023 en wordt begin 2024 ter kennisgeving aan de gemeenteraad voorgelegd.

1.C.1	Verbeteren van de dienstverlening
	Een van de signalen die al langer duidelijk en herhaald naar voren komt, is de wens tot het verruimen van de openingstijden van het gemeentehuis. Sinds medio 2020 is het gemeentehuis op maandag-, dinsdag- en donderdagmiddag gesloten in het kader van een bezuinigingsmaatregel. Dit geeft veel onvrede en onduidelijkheid bij inwoners en bezoekers. Daarnaast bestaat met de huidige openingstijden het risico dat door de reisdocumentenpiek vanaf 2024 en de grotere toestroom van bezoekers in een beperkt tijdvak wachtrijen ontstaan voor het afhalen van reisdocumenten. Concreet wordt voorgesteld het gemeentehuis weer op de “oude” 4 middagen te openen voor bezoekers met en zonder afspraak, met uitzondering van de tijd tussen 12.00-13.00 uur in verband met de noodzakelijke pauze tussen twee diensten die door het werken op 2 locaties wordt bemoeilijkt. Dit betekent dat het gemeentehuis dan open is op: - maandag – vrijdag: 8.00 – 12.00 - maandag – donderdag: 13.00 – 16.00 - maandag om de week: 18.00 – 20.00 (even weken) Tijdens de sluiting tussen 12.00 – 13.00 uur worden bezoekers via de medio 2023 in gebruik genomen intercom te woord worden gestaan door het KCC (vanuit de telefooncentrale), van waaruit hun vragen kunnen worden beantwoord of collega’s met wie men een afspraak heeft, kunnen worden opgeroepen hun bezoek op te halen. Zo wordt de inwoner ook bij een dichte deur goed geholpen. Met het herstel van de middagopenstelling wordt tegemoetgekomen aan de uitgangspunten “inwoner centraal”, “servicegericht” en “duidelijk” uit de Visie op dienstverlening.
Financiën	Om de voorgestelde verruiming van der openingstijden mogelijk te maken, is extra personele capaciteit nodig, om de Servicebalie in het gemeentehuis te kunnen bemensen. Dit vraagt voor Duiven en Westervoort samen om 0,6111 fte. De jaarlijkse personeelskosten hiervoor ten laste van de begroting van Duiven bedragen € 25.235. De meeste investeringen voor dienstverlening zitten in bewustwording, training van vaardigheden en aandacht voor houding & gedrag van medewerkers. De kosten voor trainingen, bewustwording, onderzoeken en materiaal kunnen worden gedekt vanuit bestaande budgetten binnen 1Stroom. Als er aanvullende investeringen nodig zijn, dan zal dit in een apart voorstel worden voorgelegd.

1.C.1	Verbeteren van de dienstverlening
Participatie	Er is een klantpanel voor de gemeentelijke hoofdwebsite die fungeert als klankbordgroep bij de verbetering van de digitale dienstverlening. Zo heeft het klantpanel input geleverd bij de vernieuwing van de gemeentelijke hoofdwebsite medio 2022. Ook wordt klantgedrag gemonitord via web-statistieken en vanuit de data die vanuit de verschillende backoffice-applicaties beschikbaar is. Verder is in het Jaarplan dienstverlening 2023 de actie opgenomen om een methode te ontwikkelen om structureel inzicht te krijgen in de wensen, behoeften, eisen en kanaalgebruik van inwoners en hen hiermee een podium te geven om mee te denken over de verbetering van de dienstverlening. Op verschillende momenten en via diverse methoden zullen inwoners en ondernemers worden bevraagd over hun wensen en ideeën in het contact met de gemeente op basis waarvan verbeteracties worden voorgesteld.

1.C.2	Cyberveiligheid eigen organisatie
Doel	Cyberveiligheid in de organisatie van de gemeente vergroten.
Toelichting	Het is voor de gemeente en de gemeentelijke organisatie van belang om een goede weerbaarheid tegen cybercriminelen te hebben. Het aantal digitale producten en diensten groeit waardoor de digitale kwetsbaarheid toeneemt. Niet alleen is onze dienstverlening afhankelijk van goed werkende ICT-systemen, ook wordt er veel met privacygevoelige informatie gewerkt. Het gijzelen c.q. stilvallen van onze systemen heeft grote consequenties. Het snel signaleren en bestrijden van incidenten is belangrijk.
Risico's	Cybercrime kan leiden tot diefstal van geld en informatie, enorme bedrijfsschade tot zelfs ontwrichting van de samenleving als bepaalde voorzieningen worden gehackt.
Planning	De RID en 1Stroom werken voortdurend aan de veiligheid van de gemeentelijke ICT-systemen. De RID voert de benodigde technische wijzigingen uit. 1Stroom werkt aan het vergroten van het bewustzijn informatieveiligheid en de digitale vaardigheden van de organisatie door middel van opleidingen en cyberveiligheidsoefening.
Financiën	De kosten voor de cyberveiligheid van de gemeentelijke systemen zijn meegenomen in de begroting van de RID. Kosten voor het vergroten van het interne bewustzijn en het uitvoeren van een cyberveiligheidsoefening zijn gedekt vanuit de bestaande middelen.
Participatie	Participatie is niet van toepassing op het vergroten van de cyberveiligheid van de eigen organisatie.

1.4 Wensen/Keuzemogelijkheden

1.4.a Dienstverlening: uitbreiding formatie aanvraagbalie Burgerzaken
In de periode 2024-2028 zal er een piek zijn in het aantal aanvragen voor reisdocumenten. De oorzaak hiervoor is de verlenging van de geldigheidsduur van reisdocumenten vanaf 2014 van 5 naar 10 jaar. Deze piek betekent meer dan een verdubbeling van het aantal aanvragen ten opzichte van de voorgaande 5 jaren. Om de piek op te kunnen vangen en alle verwachte aanvragen in behandeling te kunnen nemen, is een formatie-uitbreiding nodig van in totaal 1 fte (op basis van de baliebezetting in Duiven in referentiejaar 2014). De jaarlijkse personeelskosten hiervoor bedragen € 41.265. De extra inkomsten die de reisdocumentenpiek jaarlijks op zal leveren zijn al in de voorcalculaties verwerkt. Voorgesteld wordt deze formatie-uitbreiding in de begroting op te nemen voor de duur van deze coalitie. Daarna zal bekeken worden of langere uitbreiding nog nodig is.

1.4.b Bijdrage aan de GR SDL (RID)

De RID is naar aanleiding van de strategische sessies in 2022 en het rapport Toekomstvisie RID van M&I uit 2023 een verbetertraject gestart om klaar te zijn voor deze toekomst. Uit het adviesrapport van M&I blijkt een incidentele vraag voor 2023 en 2024 van circa € 500.000 waarop de verdeelsleutel tussen de deelnemers zal worden toegepast. Vanuit de jaarrekening SDL zal de financiële meevaller gebruikt worden om de incidentele kosten (deels) af te dekken. De Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers (GR SDL) heeft dit in de eigen begroting opgenomen. Deze financiële effecten zijn dus verwerkt in de bijdrage van de gemeente aan de SDL.

In het vervolgtraject op het rapport zal ook gekeken worden naar de structurele verbetering van de RID. De toename van de importantie van informatie(veiligheid) en ICT leidt hier op termijn waarschijnlijk tot hogere kosten. Voorzichtigheidshalve houden we rekening met een structurele kostenstijging van circa € 500.000 waarop de verdeelsleutel tussen de deelnemers zal worden toegepast. Voor Duiven een structureel nadeel van € 165.000. Dit omdat de verwachting is dat de tijdelijke extra kosten die de SDL nu opvoert structureel zullen worden.

1.4.c Proceskostenvergoedingen WOZ
Door de grote toename van het aantal bezwaren tegen WOZ-beschikkingen door No-Cure-No-Pay (NCNP)-bedrijven (in 2023: 527 stuks) neemt ook het bedrag van de proceskostenvergoedingen toe. Proceskostenvergoeding wordt toegekend wanneer een bezwaar van NCNP-bedrijven wordt gehonoreerd. Wij schatten in dat 20% van deze bezwaren wordt gehonoreerd. De gemiddelde vergoeding per gehonoreerd bezwaar bedraagt € 700. Het totaalbedrag is € 75.000. In de begroting 2023 is reeds € 30.000 opgenomen voor OZB beroep en bezwaar. De extra kosten voor 2023 zijn dus € 45.000. In 2024 is een eenmalig bedrag van € 20.000 nodig om meer communicatie omtrent de vastselling van WOZ-beschikkingen te doen zodat er meer begrip en minder bezwaar komt.

1.4.d VGGM
Door de hoge loon- en prijscompensatie gaat de bijdrage aan VGGM over 2023 op de onderdelen Veiligheid (=brandweer) en Bevolkingszorg uitkomen op € 1.314.000. Begroot was € 1.219.600. Er dient een bijraming plaats te vinden van € 94.400.

In 2024 stijgt de begroting van VGGM op de onderdelen Veiligheid (=brandweer) en Bevolkingszorg verder naar € 1.467.000. De verhoging wordt vooral veroorzaakt door de loon- en prijscompensatie. Daarnaast wordt de bedrijfsvoering bij VGGM versterkt en is er geld nodig voor taakaanpassingen door de invoering van de Omgevingswet. In onze meerjarenbegroting was voor 2024 een bedrag opgenomen van € 1.273.000.

1.4.e Cameratoezicht station
Voor het terugdringen van criminaliteit en overlast en voor het verhogen van het veiligheidsgevoel op en rond het station willen wij cameratoezicht in de openbare ruimte gaan inzetten. De registraties van de politie geven aan dat er veel gebeurt op en rondom het station. Vooral enkele grote incidenten vorig jaar hebben impact gehad. Naast het aantal incidenten speelt mee dat het station druk gebruikt wordt door reizigers en dat de spoorwegovergang bij het station een belangrijke verbindingsroute tussen Duiven-Noord en Duiven-Zuid is. Daarom is het van belang dat de stationsomgeving veilig gebruikt kan worden. Gemeente en politie doen nu al veel om de stationsomgeving veilig te houden. Cameratoezicht is daar een goede aanvulling op. Na een grondige onderbouwing heeft de gezagsdriehoek positief geadviseerd over de inzet van camera's. De voorbereidingen voor het plaatsen van de camera's zijn in gang gezet. Hiervoor wordt een incidenteel budget gevraagd van € 80.000.

1.4.f Groene Metropool Regio
Eerder is aangegeven voor Stichting The Economic Board een bedrag van € 1 voor 2023 en verder te begroten in plaats van een eerder besluit tot € 0,50 per inwoner. Een ruime meerderheid van de gemeenten in de regio heeft besloten om de huidige vergoeding van € 1 per inwoner

beschikbaar te blijven stellen aan de Stichting The Economic Board. Voortschrijdend inzicht en gespreken met de board leverde op dat er meer dan voorheen een accent op verbinding met de regio zal worden gezocht. Deze bijraming van € 0,50 per inwoner is in 2022 besproken, echter in de Voorjaarsnota 2023 was deze nog niet verder doorgevoerd. Gevraagd wordt dan ook het bedrag van € 13.000 bij te ramen.

1.4.g Communicatie ruimtelijke projecten
Om de woningbouwversnelling, één van de belangrijkste thema's op landelijk, regionaal en lokaal niveau, op alle fronten te versterken is vanuit het Duivense college in het recente verleden de wens geuit om meer communicatieve inzet te plegen op een groot aantal ruimtelijke projecten. Ruimtelijke projecten werden niet of onvoldoende communicatief ondersteund omdat vaste formatie niet toereikend was. Tijdelijke middelen zijn beschikbaar gesteld om een communicatieadviseur aan te kunnen nemen. Deze inzet heeft z'n vruchten afgeworpen, met mooie resultaten. In plaats van vervelende reparatie- en herstelwerkzaamheden aan de achterkant van projecten uit te voeren, zijn we nu in staat aan de voorkant communicatie als strategisch middel in te zetten om partijen tijdig bij elkaar te brengen, op de hoogte te houden met actuele informatie en relaties te verbeteren. Hierdoor wordt effectief bijgedragen aan de gewenste woningbouwversnelling. Op basis van opgedane ervaringen stellen we voor om de tijdelijke inzet van communicatie ten behoeve van ruimtelijke projecten voor de duur van deze coalitieperiode te verlengen. Daarna zal bekeken worden of er nog behoefte is aan deze formatie omdat de grote projecten tegen die tijd al een eind gevorderd zouden moeten zijn. De inzet van communicatie op ruimtelijke projecten bedraagt per jaar € 85.000.

1.4.h Werkbudget kinderburgemeester
Om de kinderburgemeester te kunnen faciliteren in de realisatie van door hem ingebrachte ideeën is een werkbudget nodig. Aangezien de kinderburgemeester zich niet met grote projecten zal bemoeien is een structureel budget van € 5.000 toereikend.

1.4.1 Overige activiteiten

Inkoop
De functie van Inkoop is op dit moment belegd bij de gemeenschappelijke regeling SDL bij de RID. De inkoopfunctie zal in 2023 heroverwogen worden en in 2024 ingericht volgens deze heroverweging.

1.4.2 Welke externe partijen dragen hieraan bij

Gemeenschappelijke regelingen
De gemeente neemt deel aan diverse gemeenschappelijk regelingen. Een gemeenschappelijke regeling is een vorm samenwerking tussen verschillende bestuursorganen ter behartiging van een of meerdere belangen van die bestuursorganen. De Gemeenschappelijke regelingen vragen hun bijdrage via besluiten van hun eigen (Algemeen) Bestuur van de betreffende regeling aan de gemeente. Gelet op de loon- en prijsontwikkelingen zullen de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen fors hoger uitvallen. De gemeente neemt deel aan de volgende regelingen:
- Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR)
- Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
- Euregio Rijn en Waal
- Omgevingsdienst regio Arnhem (ODRA)
- Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (DRAN)
- 1Stroom
- Samenwerking de Liemers (SDL (RSD/RID))
- Streekarchivariaat De Liemers en Doesburg (SALD)
- Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland (MGR)
- Gemeenschappelijke regeling Huisvesting Voorgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)

Behalve deze gemeenschappelijke regelingen zijn er tal van andere vormen van samenwerkingen waar aan wordt deelgenomen maar niet vallen onder de Wet gemeenschappelijke regelingen, bijvoorbeeld de Liemerse Ambassade.

Terugtrekkende rol veiligheidspartners
Het Openbaar Ministerie (OM) en de politie worden jaarlijks geconfronteerd met een groot aantal strafbare feiten waarvan melding of aangifte wordt gedaan. De beschikbare opsporingscapaciteit is niet toereikend om van alle strafbare feiten verdachten op te sporen en, in geval van voldoende bewijs, te vervolgen. Dat is altijd al zo geweest, maar knelt nu extra door personeelstekorten.
Om diezelfde reden neemt het OM ook een minder prominente rol in, in het Veiligheidshuis. Dat betekent dat de strafrechtelijke component in het gedrang komt en de druk op de gemeente en op de (bestuursrechtelijke) bevoegdheden van de burgemeester groter wordt. Inwoners verwachten namelijk wel dat er wordt opgetreden tegen misstanden. Mede daarom heeft de burgemeester eerder dit jaar bijvoorbeeld beleidsregels vastgesteld voor de aanpak van straatdealers. De Wet Bevordering integriteits Beoordelingen door het Openbaar Bestuur (Bibop) wordt aangescherpt, net als de prostitutiewetgeving en prostitutiecontroles gaan op termijn van de politie naar de gemeente. De verhoogde druk op de gemeente leidt ook tot een hogere druk op de ambtelijke capaciteit. De komende tijd moet uitwijzen wat de gevolgen precies gaan zijn.

1.5 Wat gaat het kosten?

Saldo 2023-2027 programma Bestuur

Nieuwe activiteiten	2023	2024	2025	2026	2027
Speerpunten:					
1.a.1 Uitvoeringsorganisatie participatieverordening	15.750	35.750		63.000	
1.a.2 Integraal werken					
1.a.3.a Implementatie WOO 1,2 fte	78.000	93.000	93.000	93.000	93.000
1.a.3.b Rijksgelden uitvoering WOO	-78.000	-93.000	-93.000	-93.000	-93.000
1.b.1 Digitale veiligheid					
1.c.1 Verbeteren van de dienstverlening		25.235	25.235	25.235	25.235
1.c.2 Cyberveiligheid eigen organisatie					
Totaal speerpunten	**15.750**	**231.235**	**25.235**	**88.235**	**25.235**
Wensen/Keuzes:					
1.4.a 1fte dienstverlening		41.265	41.265	41.265	
1.4.b Kostenstijging SDL	165.000	165.000	165.000	165.000	165.000
1.4.c proceskostenvergoedingen WOZ	45.000	20.000			
1.4.d VGGM	94.400	194.000	194.000	194.000	194.000
1.4.e Cameratoezicht station	80.000				
1.4.f Groene Metropool Regio	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
1.4.g Communicatie grote projecten	85.000	85.000	85.000	85.000	
1.4.h Werkbudget kinderburgemeester	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal wensen/keuzes	**487.400**	**523.265**	**503.265**	**503.265**	**377.000**
Autonome ontwikkelingen:					
1.5.1.a rente ontvangst schatkistbankieren	-280.500				
1.5.1.b Opbrengst OZB 2023	102.061				
1.5.1.c.1 LPO accres	-805.030	-1.191.300	-1.592.010	-1.812.220	-1.866.370
1.5.1.c.2 opschalingskorting				1.213.707	1.213.707
1.5.1.c.3 Decembercirculaire	-96.193	-29.093	-29.980	-27.611	
1.5.1.d Energiekosten	34.100	34.100			
1.5.1.e Griffie	68.702	68.702	68.702	68.702	68.702
1.5.1.f.1 Verkoop units pand Vitaal Centrum	-155.040				

1.5.1.f.2 Storting in BR Vastgoed	155.040				
1.5.1.g Sanering Plaksestraat	139.850				
1.b.1 Kwetsbare/overlastgevende personen	47.250	47.250	47.250	47.250	
Totaal autonome ontwikkelingen	**-789.760**	**-1.070.341**	**-1.506.038**	**-510.172**	**-583.961**
Saldo programma 1	**-286.610**	**-486.091**	**-977.538**	**81.328**	**-181.726**

Bedragen in €

1.5.1 Toelichting op´Autonome ontwikkelingen'

1.5.1.a Rente ontvangst Schatkistbankieren
Gemeente Duiven ontvangt rente op gelden die op de rekening van het schatkistbankieren staan. Er geldt een drempel van 2% van de totale lasten van de begroting als drempelbedrag voor het schatkistbankieren met een minimum bedrag van € 1 miljoen. Alle gelden boven het bedrag worden bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) afgeroomd naar de rekening van het schatkistbankieren.

Op de rekening van het schatkistbankieren stond gemiddeld het eerste kwartaal rond de € 18 miljoen. De rente die ontvangen wordt op de rekening schatkistbankieren is in het eerste kwartaal opgelopen tot 2,90%. Er is in het eerste kwartaal 2023 € 102.000 rente ontvangen.

De verwachting is dat de rente voorlopig nog wel hoog blijft. De verwachting van het saldo van het schatkistbankieren gaat waarschijnlijk behoorlijk minder worden. Er worden grote uitgaven verwacht op de kredieten van het onderwijs nog dit jaar. Daarnaast moeten er nog aflossingen plaatsvinden van langlopende geldleningen. Voor een bedrag van € 4,6 miljoen. Derhalve gaan we het 2e, 3e en 4e kwartaal respectievelijk uit van 75%, 50% en 50% van € 102.000. In totaal een incidenteel voordeel van € 280.500.

1.5.1.b Opbrengst onroerende zaak belasting (OZB) 2023
Jaarlijks worden in november, met de vaststelling van de begroting, de tarieven OZB en de opbrengst OZB voor het komende jaar vastgesteld. In december worden de tarieven herzien naar aanleiding van de jaarlijkse herwaardering van alle onroerende zaken in de gemeente. De tarieven worden aangepast met de stijging of daling van de WOZ-waarden, met als uitgangspunt een gelijkblijvende OZB-opbrengst zoals geraamd in de begroting van dat jaar. De OZB-tarieven voor het jaar 2023 zijn abusievelijk niet juist berekend. Het gehanteerde tarief voor woningen is 0,0977% maar dit had 0,1010% moeten zijn. Hierdoor is de opbrengst incidenteel € 101.875 lager dan geraamd. Het verschil in tarieven en opbrengst OZB niet-woningen is nagenoeg nihil (minderopbrengst € 186).

1.5.1.c Algemene Uitkering
Op het moment van schrijven van deze Voorjaarsnota is de meicirculaire nog niet gepubliceerd. Het is daarom nog onbekend hoe de Algemene Uitkering zich zal ontwikkelen. De algemene verwachting is echter wel dat er een aanvullend accres zal worden verstrekt om de loon- en prijsstijgingen te compenseren. Op basis van CPB ramingen is hiervoor een inschatting gemaakt. Hiervoor wordt in deze Voorjaarsnota een stelpost opgenomen die oploopt van € 325.000 in 2023 tot € 1.444.000 in 2027.

De VNG heeft aangegeven dat het Rijk nog altijd van plan is om in de meicirculaire de uitgestelde opschalingskorting door te voeren. Dat betekent dat de Algemene Uitkering met ingang van 2026 ruim € 1,2 miljoen zal worden gekort. Er is inmiddels wel een akkoord met het Rijk over de voortzetting van de financieringssystematiek. Daardoor hoeft er in 2027 geen rekening meer te worden gehouden met het "Ravijnjaar".

De decembercirculaire 2022 liet voor de jaren 2023 en verder voordelen zien. Deze werden voornamelijk veroorzaakt door ontwikkeling van de uitkeringsbasis en hoeveelheidsverschillen. In

2023 levert dat een voordeel op van € 96.193, in 2024 € 29.093, in 2025 € 29.280 en in 2026 € 27.611. Deze voordelen zijn in deze Voorjaarsnota verwerkt.

1.5.1.d Energiekosten
Door o.a. de oorlog in de Oekraïne en de stijging van de kosten voor het netbeheer zijn de totale kosten voor het verbruik van energie behoorlijk gestegen. Dit betekent dat er voor diverse onderdelen in de begroting (gebouwen, openbare verlichting, rioolgemalen etc.) de budgetten moeten worden verhoogd. Voor programma 1 betekent dit een verhoging van € 34.100. Voorlopig wordt deze verhoging alleen voor de jaren 2023 en 2024 meegenomen omdat verwacht wordt dat de prijzen tegen die tijd weer terugkomen op het oude niveau.

1.5.1.e Griffie
Een correctie op de kostenlocatie geeft op de post griffie een verhoging van € 68.702. Dit betreft personele kosten in de formatie van de griffie, waarbij deze kosten tot op heden onterecht ten laste kwamen van 1Stroom. In Westervoort staan alle medewerkers van de griffie op de begroting van de gemeente. In Duiven is dit na deze correctie ook het geval. De verschuiving van middelen betekent dat de betreffende formatieplaats bij 1Stroom weer gebruikt kan worden voor de bestuursondersteuning. Vanuit deze formatieplaats kan het organiseren en faciliteren van de diverse evenementen en de betreffende deelnemende organisaties (onder andere Veteranendag, Koningsdag, Dodenherdenking, Bevrijdingsdag, Kinderburgemeester), het uitvoeren van kabinetszaken en het ondersteunen van het bestuurlijke besluitvormingsproces gewaarborgd worden.

1.5.1.f Verkoop units pand Vitaal Centrum
Begin 2023 zijn een tweetal units van het pand in het Vitaal Centrum verkocht. De opbrengst minus de boekwaarde bedraagt € 155.040 en zal worden gestort in de bestemmingsreserve Vastgoed, conform raadsbesluit 21 maart 2023, om deze gelden in te kunnen zetten voor een sluitende exploitatie van het pand de komende jaren.

1.5.1.g Sanering Plaksestraat
Op 15 februari 2022 is er een krediet ter hoogte van € 75.000 beschikbaar gesteld voor de sanering van het perceel aan de Plaksestraat (kadastraal bekend als gemeente Groessen G 615). Bij overdracht van dit perceel heeft de koper van dit perceel een bedrag van € 86.286 voldaan aan de gemeente. De verwachting was dat dit krediet plus het te betalen bedrag vanuit de koper voldoende zou zijn om de kosten van de sanering te dekken.

Tijdens de sanering is er echter extra lood aangetroffen waardoor er meer grond afgegraven en afgevoerd moest worden dan was voorzien tijdens de aanbesteding. Hierdoor zijn de kosten van de sanering hoger uitgevallen dan vooraf was voorzien. Daarnaast heeft deze grond nog een boekwaarde van € 75.800. Hierdoor dient er een extra bedrag van € 139.850 te worden bij geraamd.

1.5.1.h Procesregie Zorg en veiligheid
Het thema ‘kwetsbare/overlastgevende personen’ is een prioriteit in het door de gemeenteraad vastgestelde integrale veiligheidsplan. Er spelen diverse onderwerpen op dit speerpunt. Voorbeelden zijn: de aanpak van personen met verward gedrag, jeugdoverlast, personen die ernstige woonoverlast veroorzaken in hun buurt of jongeren die vanwege een instabiele thuissituatie afglijden naar criminaliteit of radicaliseren. Casussen op deze onderwerpen worden steeds complexer daar waar het gaat om zorg en hulp. Zij vragen steeds meer om veiligheidsmaatregelen voor de persoon in kwestie en zijn of haar omgeving. Dit vraagt de laatste tijd veel inzet als het gaat om een integrale aanpak en de daarbij noodzakelijke regievoering. Net als bij de jeugddynamiek, zoals wij vorig jaar al hebben aangegeven.

De toegenomen werklast en de toename van de complexiteit van casuïstiek vraagt om (meer) centrale en integrale procesregie op het thema zorg & veiligheid. Op dit thema moet er meer

regie gevoerd en structuur gegeven worden op het individu (personen met verward gedrag, woonoverlast), het systeem (gezin, huiselijk geweld) en op de jongerendynamiek (overlastgevend). Daarvoor hebben we een procesregisseur nodig. De procesregisseur ziet erop toe dat het proces kwalitatief voldoet aan wat nodig is op deze onderwerpen. Hij coacht professionals en collega's en adviseert bij de uitvoering van een plan. Deze persoon legt de verbinding tussen beleid, uitvoering en netwerkpartners (dus intern en extern) aansluitend op gemeentelijke en regionale ontwikkelingen. De procesregisseur heeft mandaat om, wanneer daar integraal behoefte aan is, vanuit de inhoud door te pakken op de bovengenoemde thema’s. Dat kan bijvoorbeeld gaan om het aangaan van gesprekken met personen/ouders/gezinnen waar het niet goed gaat.

Over 2023 was al 0,25 fte toegekend voor procesregie op alleen de jeugdaanpak. Gebleken is dat deze procesregie goed werkt – maar tijdrovend is – en ook op de andere genoemde terreinen nodig is. Gelet op het vorenstaande wensen wij de 0,25 fte uit te breiden naar 1 fte bij 1Stroom. Het betreft derhalve een uitbreiding met 0,75 fte (Duivens aandeel € 47.250). De uitbreiding is alleen voor de zittingstermijn van dit college noodzakelijk. Verwacht wordt dat de aanpak na 2026 zijn vruchten af gaat werpen en de extra formatie dan niet meer nodig is.

Programma 2 Maatschappij

Inleiding

Het programma maatschappij omvat alle beleidsvelden van het sociale domein. Naast de taken op het vlak van zorg voor kwetsbare inwoners, de jeugd en participatie gaat het ook om verantwoordelijkheid op het gebied van sport, cultuur, onderwijs en ontmoeting. Begin 2023 heeft u als gemeenteraad kennisgenomen van het vervolg op de transformatie in het sociale domein. Daarbij zullen we op basis van 5 ontwikkellijnen de transformatie van alle beleidsvelden en gemeentelijke taken die onder dit programma vallen, verder vormgeven. Met transformeren bedoelen we dat we in ons beleid sturen op normaliseren, het bevorderen van de eigen kracht en zelfredzaamheid en wordt er ingezet op voorliggende en algemene voorzieningen. Dat zijn de informele netwerken en goedkopere vormen van ondersteuning die voor inwoners zonder indicatie beschikbaar zijn. Door die voorzieningen te versterken zal de verwijzing naar duurdere geïndiceerde zorg naar verwachting afnemen. Het doel van de transformatie is een toekomstbestendig sociaal domein dat bijdraagt aan de positieve gezondheid van inwoners.

De benaderingswijze vanuit positieve gezondheid is daarbij leidend. Het is een integrale benadering die alle facetten (en partners) van gezondheid verbindt. Denk aan gezond en fit voelen, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven en meedoen. En de benadering gaat uit van de mogelijkheden die inwoners en samenleving hebben om hun leven vorm te geven in plaats van uit te gaan van de beperkingen die er zijn.

We gaan werken met een doorlopende agenda (Samen Sterk) om deze transformatie verder in gang te zetten. Dat gaan we doen op basis van de volgende 5 lijnen:

1) Vitaal deelnemen
Deze lijn betreft de ondersteuning die geboden wordt aan volwassen inwoners om energiek en volwaardig deel te kunnen nemen aan de samenleving. Doel van deze lijn is: inwoners van de gemeente voelen zich goed omdat ze volwaardig de koers van hun eigen leven bepalen, eventueel ondersteund door de kracht van de samenleving, laagdrempelige zorg en (welzijns-)voorzieningen.

Wettelijk kader voor deze lijn: Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Wet publieke gezondheid (Wpg), Wet langdurige zorg (Wlz), Woningwet.

2) Gezond en veilig opgroeien
Deze lijn beslaat de ondersteuning die aan alle gezinnen, kinderen en jongeren geboden wordt om veilig en gezond op te groeien. Doel van deze lijn is: gezinnen, kinderen en jongeren ondersteunen bij het lichamelijk- en psychisch gezond opgroeien in een veilig leefmilieu. Met als uitgangspunt: zo licht als het kan en zo zwaar als nodig is. Dit doet de gemeente door in samenwerking met professionele partners op preventie in te zetten binnen een dekkend zorgnetwerk.

Wettelijk kader van deze lijn : Jeugdwet, Wet Passend Onderwijs, Leerplichtwet, Wet publieke gezondheid (Wpg).

3) Beschermd Thuis/Beschermd Wonen
Deze lijn gaat over de ondersteuning die geboden wordt aan mensen met een psychische kwetsbaarheid en psychosociale problemen. Doel van deze lijn is: mensen met psychische of sociaal-maatschappelijke problemen zijn volwaardig onderdeel van de samenleving. Dit draagt bij aan voorspoedig herstel en het afnemen van problemen. Voorwaarden hiervoor zijn veilig en betaalbaar wonen, in of dicht bij de eigen woonplek, passende begeleiding en ondersteuning, zinvol werk, voldoende inkomen, een veilige en gezonde leefomgeving en een welwillende samenleving. Ofwel: een beschermd thuis.

Wettelijk kader van deze lijn: Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz), Wmo.

4) Integratie en vluchtelingen
Deze lijn beslaat de ondersteuning die geboden wordt aan mensen die in de gemeente integreren. Doel van deze lijn is: nieuwkomers zijn zelfredzaam. Dit stimuleren we door hen mee te laten doen in de maatschappij. Door het begrijpen en spreken van de Nederlandse taal, door een thuis te hebben, te participeren op werkgebied en op sociaal vlak deel te nemen in de maatschappij. Hierbij creëren we draagvlak bij de nieuwkomer en zijn omgeving, op deze manier vindt snelle juiste integratie plaats.

Wettelijk kader van deze lijn: Wmo, Wet Inburgering en toekomstige spreidingswet.

5) De dagelijkse basis op orde
Deze lijn beslaat de (financiële) ondersteuning die geboden wordt aan inwoners om het dagelijks leven op orde te hebben of te krijgen. Doel van deze lijn is: het vergroten van de (financiële) weerbaarheid van inwoners, zodat iedereen in staat wordt gesteld volop mee te doen in de samenleving.

Wettelijk kader van deze lijn: Participatiewet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Wat hierbij zijn onze uitgangspunten?



Inwoners van Duiven, Loo en Groessen kunnen een gezond, betekenisvol en veerkrachtig leven leiden. Gemeente Duiven faciliteert mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Om dit te bereiken stelt de gemeente zich open en aandachtig op richting haar burgers. We willen middels dialoog én inspelend op de veranderingen in de maatschappij, komen

tot beleid waarin de kansen en mogelijkheden van de burgers altijd het uitgangspunt vormen. Participatie, buurtbetrokkenheid en een positieve gezondheid staan hierin centraal.

2.1 Externe ontwikkelingen

Arbeidsmarktproblematiek
Door natuurlijk verloop, de bewegingen binnen, en de krapte op de arbeidsmarkt, kunnen niet alle vacatures worden vervuld in het sociaal domein. Dit geldt zowel voor aanbieders, als ook voor de gemeente. Dat heeft een negatief effect op de aanwezige kennis, continuïteit, de hoeveelheid inzet en ruimte voor visievorming om getransformeerd te werken. Het gevolg hiervan is dat er wachtlijsten ontstaan voor hulp en ondersteuning. maar ook wachttijden bij de gemeente nadat een melding door een inwoner is gedaan.

Prijsstijgingen door inflatie
Hoewel de inflatie minder sterk zal zijn dan in 2023, is de verwachting dat de prijsstijging in het sociaal domein nog verder doorzet. Dit heeft te maken met de loonontwikkeling van personeel in de zorg en het welzijnswerk.

Woonzorgvisie
Woningnood, vergrijzing en de trend ‘langer thuiswonen’ vraagt om gerichte en op elkaar afgestemde acties op het gebied van wonen, zorg én welzijn. In de Nationale Woon- en Bouwagenda noemt minister de Jonge de noodzaak om de huisvestingsvraagstukken integraal (wonen, zorg en welzijn) en regionaal op te pakken. En om de afspraken vast te leggen in lokale woonzorgvisies. Hierin staan de gezamenlijke lokale opgaven voor wonen en zorg.

Woningnood
Het landelijk beeld van woningschaarste speelt ook in deze gemeente. Het vinden van geschikte woningen voor doelgroepen zoals mensen die uitstromen uit bijvoorbeeld beschermd wonen en maatschappelijke opvang, voor statushouders en jongeren. Er is een zeer beperkt aanbod, of woningen zijn ongeschikt omdat de benodigde zorg er niet geleverd kan worden, de omgeving onvoldoende voorzieningen biedt en/of omdat het gedrag van deze inwoners op weerstand van de buurt stuit.

Vergrijzing
Nederland staat voor de uitdaging om de groeiende groep ouderen te faciliteren in hun woon-, zorg- en welzijnsbehoeften. Naar schatting zijn er in 2040 ongeveer twee keer zoveel 75plussers meer dan nu. Het aantal mantelzorgers en vrijwilligers groeit niet evenredig mee. In combinatie met het krapte op de woningmarkt en personeelstekort staan gemeenten voor een enorme uitdaging om de toekomstige ouderen in een veilige omgeving zo vitaal mogelijk deel te laten nemen aan de maatschappij.

Huisvesting statushouders en Wet inburgering
In 2023 is de taakstelling voor de huisvesting verdubbeld t.o.v. 2022. Ook voor 2024 geldt een hogere taakstelling, landelijk gaat het om 70.000-77.000 mensen. Hiervoor is meer capaciteit nodig in de uitvoering. Ook stijgen hiermee de inburgeringskosten omdat een groter aantal statushouders een inburgeringstraject zal (gaan) volgen.

Met de Wet inburgering is een uitgebreider takenpakket bij de gemeente belegd. Inburgering onder de nieuwe wet vraagt om een andere aanpak dan inburgering onder de oude wetgeving. Op dit moment lopen deze 2 stromen naast elkaar, waardoor het inburgeringsproces in de uitvoering bewerkelijker is.

Decentralisatie en extramuralisering zorg

De decentralisatie van de jeugdzorg en de extramuralisering van de Geestelijke Gezondheids Zorg (GGZ) en de ouderenzorg wordt verder doorgevoerd. Dit heeft tot gevolg dat jeugdigen en volwassenen met een zorgvraag steeds langer zelfstandig thuis wonen. Vanuit inwoners en partners krijgen we signalen dat de problematiek van de zelfstandig wonende jeugdige en volwassene met zorg- en ondersteuningsvraag, steeds verder toeneemt in aantal, maar ook complexer wordt.

Decentralisatie beschermd wonen naar beschermd thuis
De decentralisatie van beschermd wonen is uitgesteld van 2023 naar 2025. Doel van de decentralisatie is om inwoners met een psychische kwetsbaarheid zoveel mogelijk in de eigen omgeving op te vangen en te ondersteunen. Vanaf 2024 worden alle gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering en financiering van beschermd wonen. In 10 jaar tijd wordt het budget dat nu toegekend wordt aan centrumgemeente Arnhem op basis van een objectief verdeelmodel overgeheveld naar alle gemeenten. De toegang tot beschermd wonen wordt lokaal georganiseerd, en er worden verbindingen gelegd met voorliggende veld en de maatwerkvoorzieningen beschermd wonen.

Energietoeslag 2023
De wetgeving voor de Energietoeslag 2023 ligt nog ter advisering bij de Raad van State. Uitvoering van de regeling zal zo efficiënt mogelijk plaatsvinden uitgevoerd. Gemeenten worden gecompenseerd voor de verstrekking en uitvoering van de Energietoeslag. Dit betekent dat met de huidige inzichten de gemeente met de verstrekking van de Energietoeslag geen tekort zal hebben.

Duivense energietoeslag
Bij de begroting 2023 is door de gemeenteraad een amendement aangenomen, waarmee een bedrag van € 1 miljoen vanuit de Algemene Reserve beschikbaar is gesteld voor een energietoeslag voor huishoudens met een inkomen tussen de 120% en 150% van de geldende bijstandsnorm. Dit amendement is uitgewerkt in een regeling welke op 1 april 2023 is opengesteld. Het in februari 2023 opengestelde landelijk noodfonds energie geldt daarbij als een voorliggende voorziening.

De vrijwilligers van het financieel trefpunt worden ingezet als toegangspoort. Zij helpen bij de aanvraag en kijken meteen of andere financiële regelingen benut worden. In de periode april 2023 tot half mei 2023 heeft het financieel trefpunt zo'n 50 mensen geholpen, meestal ook met een aanvraag voor het landelijk noodfonds energie. Tot op heden zijn er voor de Duivense energieregeling slechts 11 aanvragen ingediend. Van deze 11 aanvragen zijn er 2 toegekend; de rest is afgewezen omdat het inkomen of vermogen buiten de geldende normen viel. De regeling staat nog open tot 1 augustus 2023. We verwachten nog wel een aantal aanvragen en er zijn uitvoeringskosten gemaakt maar de inschatting is dat de uitgaven op deze regeling veel lager zijn dan de beschikbaar gestelde middelen. De claim op de Algemene Reserve zal daardoor zeker € 500.000 lager zijn dan destijds is aangenomen. In de najaarsnota wordt een definitieve stand van de uitvoering van deze rekening opgeleverd.

Hervormingsagenda jeugd
Vanuit de Hervormingsagenda jeugd wordt ingezet op het zo dichtbij mogelijk organiseren van de zorg en ondersteuning voor jeugdigen. Het doel hiervan is jeugdigen zo lang mogelijk in de eigen omgeving te ondersteunen. Op gemeentelijk niveau zijn 4 basisfuncties benoemd voor de lokale uitvoering: oog houden voor een veilige leefomgeving, tijdig signaleren van de vraag, handelen vanuit een brede blik, en het vinden van bereikbare en toegankelijke hulp. Dit vraagt een integrale aanpak op lokaal niveau, waarbij een koppeling gelegd wordt tussen voorliggende voorzieningen zoals schoolmaatschappelijk werk en het consultatiebureau, het sociaal loket en geïndiceerde jeugdhulp. De VNG en het rijk hebben na 1,5 jaar onderhandelen een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda jeugd. Het rijk erkent de noodzaak van het aanpassen van het ingroeipad. De eerder ingeboekte bezuiniging van € 380 miljoen wordt met ingang van 2023 tot en met 2025 bevroren.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming
Het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een gezamenlijk programma van de ministeries van Justitie & Veiligheid (J&V) en Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) en de VNG, waarin nauw samengewerkt wordt met de partners in het veld. De jeugdbescherming moet effectiever en slimmer worden georganiseerd. De planning hiervoor is 5-10 jaar. Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de lokale toegang. Vanuit de regionale samenwerking werken we mee aan deze ontwikkeling. De kern is dat gezinnen en kinderen beter en sneller worden geholpen. Daarbij wordt toegewerkt naar één vast gezicht vanuit de lokale uitvoering die hulp verleent aan een gezin. Indien nodig betrekt deze regievoerder een professional vanuit het op te richten regionale veiligheidsteam. In dat veiligheidsteam zijn de functies van de Gecertificeerde Instellingen (GI), Veilig Thuis (VT) en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) samengebracht.

Mentale gezondheid
In de afgelopen jaren zien we een toenemende prestatiedruk bij de jeugd wat leidt tot vergroting van mentale klachten. We zien ook een hoger schoolverzuim en toename van de zorgvragen op school. Deze stijging houdt volgens onderzoek niet direct verband met Covid-19. De mentale gezondheid van jeugdigen heeft langdurig aandacht nodig binnen het beleid.

Breed offensief
Het breed offensief is een brede agenda van het Rijk en bevat maatregelen om de arbeidsmarktkansen voor mensen me een arbeidsbeperking te vergroten. Met het breed offensief worden maatregelen voorgesteld om mensen met een beperking aan een baan te helpen en aan het werk te houden. Concreet bevat het breed offensief maatregelen om:
- De loonkostensubsidie voor werkgevers makkelijker te krijgen;
- Hulp op maat aan te vragen voor de werknemer;
- Meer duidelijkheid over welke re-integratiemiddelen een werkgever kan krijgen en gebruiken;
- Het voor jongeren met een arbeidsbeperking mogelijk maken te maken dat een aanvraag voor er bijstandsuitkering meteen wordt behandeld en dat zij arbeidsondersteuning krijgen;
- Mogelijk maken dat het inkomen uit deeltijdwerk niet meer volledig af gaat van de bijstandsuitkering van de werknemer die werkt met loonkostensubsidie;
- De kostendelersnorm is gewijzigd zodat jongeren tot 27 jaar niet meetellen als kostendeler voor hun huisgenoten (al ingevoerd per 1 januari 2023).

Om deze wijzigingen door te voeren wordt de participatiewet gewijzigd. Aangezien de genoemde wijzigingen van invloed zijn op het lokaal beleid, wordt de re-integratieverordening aangepast en ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Opvang Oekraïners
De oorlog in Oekraïne brengt een ongekende hoeveelheid leed met zich mee. Sinds april 2022 is de opvang van ontheemden een wettelijke taak van de gemeente. In 2022 zijn veel inwoners van Oekraïne het geweld ontvlucht en de verwachting is dat de stroom in 2023 aanhoudt. Dit betekent dat de beide noodopvangen in samenwerking met de KerkvoorNu de komende jaren noodzakelijk blijven. Om aan de landelijke afspraken per 1 juli 2023 te voldoen moeten nog circa 60 opvangplekken gerealiseerd worden, boven op de 24 plekken in de Boomgaard en de 58 plekken in de Groene Ring. Dit vereist aanvullende ambtelijke inzet.

Komst Procesopvanglocatie COA (40-100 bedden)
In de begroting voor 2023 werd nog uitgegaan van een mogelijk AZC+ voor de huisvesting van 200 reguliere asielzoekers en 100 lokale spoedzoekers. Eind 2022 is deze opgave gesplitst in flexwonen en kleinschalige asielopvang. Momenteel vindt voor beide opgaven nader onderzoek plaats, waarbij de prioriteit bij flexwonen ligt. Voor de kleinschalige asielopvang hebben het COA en gemeente Duiven momenteel de huisvesting van alleenreizende minderjarige vreemdelingen (AMV) voor ogen. Tussen december 2021 en mei 2022 hebben we 50 AMV-ers in Regina Pacis aan de Rijksweg kunnen huisvesten. Het benodigde ruimtebeslag voor deze kleinschalige procesopvanglocatie bedraagt tussen de 850m^2 en 2.500m^2 (inschatting COA).

2.2 Wat willen we bereiken?

Inwoners van Duiven, Loo en Groessen kunnen een gezond, betekenisvol en veerkrachtig leven leiden. Er wordt genoeg ruimte geboden om een bijdrage te leveren aan de maatschappij. Om dit te bereiken stelt gemeente Duiven zich open en aandachtig op richting haar inwoners. We willen middels dialoog én inspelend op de veranderingen in de maatschappij, komen tot beleid waarin de kansen en mogelijkheden van de burgers altijd het uitgangspunt vormen. Participatie, buurtbetrokkenheid en een positieve leefwereld staan hierin centraal.

2.3 Wat gaan we daarvoor doen?

Om ons doel te bereiken geven we de opgave uit het coalitieakkoord "transformatie van het sociaal domein" verder vorm. Dat doen we onder de titel Samen Sterk. We hebben drie speerpunten geformuleerd om hier vorm aan te geven:
1. Versterken en afstemmen van de verschillende toegangen, Poort voor de Poort
2. Dorpsgesprekken ten behoeve van de uitvoeringsagenda Samen Sterk
3. Uitvoering op orde

Deze drie speerpunten gelden voor alle (eerdergenoemde) 5 lijnen van Samen Sterk. Onder ieder speerpunt geven we aan hoe op elke lijn inhoud wordt gegeven aan het speerpunt.

2.3.1 Speerpunten

2.3.1.A Versterken en afstemmen van de verschillende toegangen, Poort voor de Poort
In 2024 verbinden we de verschillende toegangen binnen het welzijnswerk, de zorg en de gemeente. We kijken integraal naar de vraag van de inwoner en vinden slimme oplossingen doordat we door verschillende (financiële) schotten van welzijn en zorg heen gaan. De inwoner komt meteen op de juiste plek voor de hulpvraag, en komt niet onnodig op een wachtlijst te staan. We zoeken slimme oplossingen als overbruggingszorg vanwege wachtlijsten. Denk bij verschillende toegangen aan Mikado, Sociaal Loket, rechterlijke macht, medisch specialisten, huisartsen en woningbouwcorporaties.

Vitaal deelnemen
Vivare, Mikado opbouwwerk, Sociaal Loket, maatschappelijk werk en aanbieders van maatwerkvoorzieningen werken samen om in de kwetsbare wijken/straten vroegtijdig contact te leggen met inwoners die mogelijk ondersteuning nodig hebben. Hierdoor worden zwaardere problemen voorkomen en wordt er minder beroep gedaan op maatwerkvoorzieningen. Er wordt met de inwoners naar slimme en passende oplossingen gezocht om zelfstandig verder te kunnen en om een wijk of straat leefbaar te houden. In 2023 wordt deze werkwijze ontwikkeld en verder uitgewerkt in 2024.

Gezond en veilig opgroeien
De verbinding tussen voorliggende voorzieningen voor jeugd en het Sociaal Loket wordt in 2024 versterkt bij zowel het op- als afschalen van zorg. Denk hierbij aan de jongerenwerkers en jongerencoaches die een belangrijke signalerende rol hebben, alsook de schoolmaatschappelijk werkers die een laagdrempelige toegang vormen voor iedereen die aan school is verbonden.

Schoolverzuim met achterliggende problematiek moet sneller in beeld gebracht worden door onder andere versterking van verzuimregistratie en door leerplichtambtenaren meer preventieve activiteiten uit te laten voeren. We gebruiken 2023 en 2024 om de problematiek in beeld te brengen en de verschillende vormen van ondersteuning op elkaar af te stemmen. Op deze wijze willen we in beeld krijgen of structurele uitbreiding van leerplichtambtenaren nodig is. Hiervoor

willen we in de tweede helft van 2023 (incidenteel) inzetten op preventie van verzuim met een bedrag van € 50.000. Dit zal uit NPO middelen gedekt worden. De versterking van de preventieve taken door de leerplichtambtenaren wordt door RBL (regionaal) opgepakt en hiervoor zijn extra middelen nodig à € 23.734. Dit project wordt gedekt uit de Algemene Reserve.
Om grotere (mentale) gezondheidsproblematieken tegen te gaan en bij te dragen aan gezond en veilig opgroeien is preventie een belangrijk onderdeel in het programma. Om aan te sluiten bij de oudere jeugd vindt preventie plaats binnen het onderwijs, zoals op het Candea College. Om de preventie meer gestalte te geven én problemen te voorkomen verwachten we de aankomende 3 jaar € 50.000 nodig te hebben voor de uitvoer van een preventieplan.

Beschermd thuis wonen
Vanaf 2024 wordt de toegang tot beschermd wonen belegd bij het Sociaal Loket, ondersteund door een regionaal expertise team. Om passende zorg, ondersteuning en huisvesting te bieden, versterken we de verbinding tussen het Sociaal Loket, maatschappelijk werk, welzijnswerk, aanbieders van ambulante begeleiding, woningbouwverenigingen en aanbieders van beschermd wonen en de GGZ-instellingen. Zo zorgen we ervoor, dat inwoners met een psychische kwetsbaarheid zo zelfstandig mogelijk in hun straat kunnen blijven wonen en de passende ondersteuning krijgen.

Integratie en vluchtelingen
In 2024 is er, net als in 2023, een verzwaarde taakstelling met betrekking tot huisvesting en inburgering. Daarom verzwaren we, al dan niet tijdelijk, de gemeentelijke dienstverlening om aan deze taakstelling te voldoen.

De dagelijkse basis op orde
Afgelopen jaren zijn door corona weinig kandidaten ondersteund via activerend werk. Terwijl dit wel een bewezen effectieve vorm van ondersteuning is. We geven in 2024 een impuls door onze dienstverlening hierin te verbreden en te verdiepen.

Risico's
- De samenwerking in de regio komt niet goed van de grond, waardoor de toegang niet belegd wordt bij sociaal loket
- De invoering van de decentralisatie wordt weer vertraagd, waardoor de urgentie verdwijnt.
- Door krapte op de arbeidsmarkt, is er geen/weinig ruimte bij partners en de gemeente om uitvoering te geven aan de samenwerking.
- Hoge inflatie waardoor aanbod mogelijk onbetaalbaar wordt, de ketenpartners bezuinigen op dat aanbod.
- Maatschappelijke ontwikkelingen zoals armoede, woningtekort, toenemende polarisatie waardoor hulpvragen zwaarder/ duurder worden en waardoor individuele voorzieningen toenemen.
- Mogelijk staan bij de verschillende netwerkpartners niet alle neuzen dezelfde kant op om de benodigde verbinding tussen voorliggende voorzieningen en het Sociaal Loket te leggen.

Financiën
De kinderopvang (Integrale Kind Centra, IKC) wil ook graag gebruik maken van maatschappelijk werk, dit kan gefinancierd worden vanuit OAB-middelen (Onderwijs Achterstanden Beleid).

Aanpak schoolverzuim / versterking leerplichtambtenaren: in 2024 verhoging gemeentelijke bijdrage leerplicht Duiven met € 23.734.

Om ervoor te zorgen dat de voorliggende voorzieningen als een goede toegangspoort functioneren en goed verbonden zijn met het Sociaal Loket, is er versterking nodig voor deze functies. Het Sociaal Loket zal functioneren als eerste toegang voor mensen met een ondersteuningsvraag, Denk aan algemeen maatschappelijk werk, inzet van GGZ in de wijk, inzet welzijnsfuncties van

Mikado en MEE. Voorlopig zal deze inzet alleen worden gedaan gedurende de looptijd van deze coalitie en wordt incidenteel afgedekt. Deze versterking vraagt extra inzet van € 75.000.

Tijdsplanning
In 2023 wordt een pilot Vitaal Deelnemen in een wijk in de gemeente gestart. Deze pilot loopt door tot 2024 en op basis van deze pilot worden samenwerkingsafspraken gemaakt in 2024 en wordt deze aanpak structureel ingezet.

2.3.1.B Dorpsgesprekken t.b.v. uitvoeringsagenda Samen Sterk
De hoofdopgave voor het sociaal domein is verder transformeren (Samen Sterk). Transformeren is een proces dat wij als gemeente niet alleen vorm willen geven. Omdat we willen inzetten op normaliseren, bevorderen van de eigen kracht en zelfredzaamheid en omdat we inzetten op voorliggende en algemene voorzieningen (de sociale basis), hebben we onze inwoners en partners nodig. Daarom gaan we in 2023 met inwoners en partners in gesprek over de toekomst van het sociaal domein. Dit noemen we ‘het dorpsgesprek’.

Het resultaat van strategische keuzes en de uitkomsten van de dorpsgesprekken worden vertaald in een uitvoeringsprogramma. Doel van dit uitvoeringsprogramma is om strategische keuzes te maken waar we als gemeente op in zetten. Hiermee geven we vorm en inhoud aan de transformatie van het sociaal domein.

Planning
In 2023 voeren we dorpsgesprekken en stellen we de uitvoeringsagenda Samen Sterk op.

Financiën
Voor het voeren van de dorpsgesprekken en daarmee het opstellen van de uitvoeringsagenda Samen Sterk is budget nodig. Dit is ook benoemd onder programma 1, speerpunt participatie. Zoals daar ook staat aangegeven, worden die kosten gedekt door het budget voor het Strategisch Opleidingsplan.

Risico’s
Het opstellen van een uitvoeringsagenda is essentieel om de transformatie sociaal domein vorm te geven. Deze transformatie is op zijn beurt noodzakelijk om de zorg toekomstbestendig te maken.

2.3.1.C Uitvoering op orde

Maatschappelijke organisaties, buurten en verenigingen vormen met elkaar de Sociale Basis in de gemeente. Ze richten zich breed op de positieve gezondheid van alle inwoners. Wij richten de gemeentelijke uitvoering in het sociaal domein op de meest kwetsbare inwoners die een specifiek vangnet nodig hebben om zelfstandig deel te kunnen nemen aan de maatschappij. Denk hierbij aan jeugdhulp, leerlingenvervoer, doelgroepenvervoer, woningaanpassingen, maatwerkvoorzieningen vanuit de Wmo, schulphulpverlening of een uitkering. Om deze kwetsbare inwoners goed te kunnen ondersteunen en het gesprek goed te kunnen voeren, hebben wij als gemeente de uitvoering op orde.

Vitaal deelnemen

In 2025 komt er waarschijnlijk een inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp. De ontwikkelingen worden in 2024 bijgehouden en het traject van de invoering van deze inkomensafhankelijke eigen bijdrage wordt ingezet. In 2024 wordt duidelijk wat de financiële gevolgen zullen zijn van het invoeren van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage.

Gezond en veilig opgroeien

Rond jeugdhulp zijn er een aantal ontwikkelingen die zorgen voor een toename in het aantal aanvragen om jeugdhulp en een toenemende complexiteit van de casuïstiek. Dat leidt tot lange wachttijden binnen de gemeente, maar ook tot wachtlijsten bij aanbieders en partners. Hierdoor neemt de problematiek bij jeugdigen en gezinnen toe alsook de kosten van jeugdhulp omdat zwaardere zorg ingezet moet worden. Om aan deze toenemende vragen te kunnen blijven voldoen wordt structureel 0,66 extra fte jeugdconsulent gevraagd.

Beschermd thuis

Doordat het Sociaal Loket verantwoordelijk wordt voor de indicatiestelling van beschermd wonen, wordt er een nieuwe taak toegevoegd aan het sociaal loket, hiervoor is een formatie uitbreiding nodig van 0,6 FTE. De kosten hiervoor worden incidenteel opgenomen. De verwachting is dat er een regionale bijdrage komt vanaf 2025.

Integratie en vluchtelingen

In 2024 is er, net als in 2023, een verzwaarde taakstelling met betrekking tot huisvesting en inburgering. Daarom verzwaren we, al dan niet tijdelijk, de gemeentelijke dienstverlening om aan deze taakstelling te voldoen.

De dagelijkse basis op orde

Afgelopen jaren zijn door corona weinig kandidaten ondersteund via activerend werk. Terwijl dit wel een bewezen effectieve vorm van ondersteuning is. We geven in 2024 een impuls door onze dienstverlening hierin te verbreden en te verdiepen.

Financiën:
Voor het continueren van de doorontwikkelingen willen we uitbreiding van de formatie jeugdconsulenten gedurende deze coalitieperiode met 0,66 fte (schaal 9), dit kost € 66.000 op jaarbasis. Deze komt in 2023 niet voor een heel jaar meer in dienst, de kosten zullen daarom in 2023 lager uitvallen.

Voor de vormgeving van de toegang beschermd wonen naar het Sociaal Loket worden in de regio financiële afspraken gemaakt. Het Sociaal Loket doet in 2024 de eerste ervaringen op met de inzet en de regie over inwoners die voor beschermd wonen in aanmerking komen. Inschatting is dat er 0,9 Fte voor beide gemeenten samen extra nodig is. Waarvan uitbreiding toegang met 0,6 FTE voor gemeente Duiven, financiering mogelijk door regiobudget.

Voor het goed organiseren (uitzoeken wat nodig is, medewerkers in hun kracht zetten zodat ze hun professionele rol pakken) van de ‘uitvoering op orde’ en ‘poort voor de poort’ is een procesbegeleider nodig (zie ook de tekst bij poort voor de poort). Hiervoor is incidenteel € 50.000 nodig voor 2024 en voor 2023 de helft. Al deze extra inzet gedurende deze coalitieperiode wordt gedekt uit de Algemene Reserve.

Risico’s
Krapte op de arbeidsmarkt: wellicht kunnen we onvoldoende geschikt personeel vinden. Dat geldt ook voor ketenpartners.

Door capaciteitsproblemen bij de gemeente en de ketenpartners lukt het mogelijk niet om af te stemmen en aan de wettelijke termijnen te voldoen.

Als de tendens van steeds zwaardere zorgvrager toeneemt, zijn de interventies mogelijk niet voldoende.

Planning

Start van beleidsontwikkeling invoeren inkomensafhankelijke eigen bijdrage bij huishoudelijke hulp start begin 2024. De verwachting is dat het in 2025 wordt ingevoerd.

2.4 Wensen/Keuzemogelijkheden

Versterken van voorliggende voorzieningen
Omdat we dichter bij de inwoner willen staan, willen we de mogelijkheden in het voorliggend veld vergroten en verbeteren. Voorliggend veld staat voor hulp/ondersteuning die voor iedereen toegankelijk is, zonder indicatie vanuit de gemeente. Het is laagdrempelig en draagt bij aan de zelfstandigheid van de inwoner.



2.4.a Fietsenplan via st. Leergeld
In het kader van een goede mobiliteit en gezondheid is het belangrijk dat de jeugd een fiets heeft om naar school, naar een sportclub of andere activiteiten te kunnen gaan, voor inwoners met een laag inkomen geen vanzelfsprekendheid.

Daarom was een fietsenproject in Duiven gerund door vrijwilligers opgezet die fietsen leverde aan jonge kinderen uit Duiven. Deze zijn structureel niet of niet voldoende beschikbaar. Er komen daardoor steeds vaker aanvragen voor bijzondere bijstand binnen, ook voor kinderen die naar de ISK (Internationale Schakelklas) in Arnhem gaan. Het zou de gemeente ontlasten als deze fietsaanvragen via bijvoorbeeld st. Leergeld gaan lopen.

St. Leergeld de Liemers heeft een aanbod voor een Fietsenplan voor jeugd. In Zevenaar bestaat dit al waarbij leerlingen van 6 tot 18 jaar via st. Leergeld een goede 2e-hands fiets kunnen krijgen (waarvoor men een bruikleenovereenkomst moet tekenen). Kosten voor een fiets; tussen € 150 en € 250. Die kosten zouden na verstrekking ten laste van gemeente komen (naast de subsidie die verstrekt wordt voor de kosten van overhead).

Globale kosten per jaar; 35 tot 40 x max. € 250 per fiets= € 8.750 tot € 10.000 per jaar. Het is wenselijk voor dit Fietsenplan gedurende deze coalitieperiode jaarlijks € 10.000 extra toe te voegen aan het budget minimabeleid en dit te dekken uit de Algemene Reserve.

2.4.b Plusbus

De Plusbus is een voorliggende voorziening die voor het overgrote deel door vrijwilligers mogelijk wordt gemaakt. Inmiddels zijn er 39 vrijwilligers actief. Daardoor kan de Plusbus nóg breder worden ingezet. In de ochtend en namiddag wordt de Plusbus voornamelijk gebruikt in het dagbestedingsvervoer. De vraag voor het vraagafhankelijke vervoer, een voorliggende voorziening, stijgt. Als we de Plusbus met één extra bus uitbreiden dan kan het vraagafhankelijke vervoer in de ochtend en namiddag ook goed worden bediend. Tevens ontstaat er nu meer ruimte om de Plusbus in de avond te laten rijden. De kosten voor deze extra bus zijn in de offerte geraamd op € 5.000 per jaar voor de gemeente.

2.4.c Gelrepas
Iedereen moet kunnen deelnemen aan sport, culturele en recreatieve activiteiten, ook inwoners met een laag inkomen. Hiervoor is de Gelrepas ingevoerd waar jaarlijks een pastegoed op staat om sport, culturele of sociale activiteiten mee te kunnen betalen. We constateren dat de huidige pastegoeden door de gestegen prijzen van de contributie sportverenigingen en culturele activiteiten onvoldoende zijn. Daarom is het van belang de tegoeden op de Gelrepas te verhogen waarbij aangesloten is bij de tegoeden overige regiogemeenten. Voor een toereikend pastegoed is een verhoging van € 34.000 noodzakelijk.
Met de Gelrepas maken we het mogelijk dat inwoners op sportieve, sociale en culturele onderdelen mee kunnen doen. Voor wat betreft kinderen is het dan bijvoorbeeld van belang dat ook zij de ervaring op kunnen doen, die andere kinderen opdoen en die ervaring ook kunnen delen en meepraten. Het mogelijk maken van toegang tot bijvoorbeeld Monkeytown is dan een effectief middel om kinderen in een arm gezin dezelfde kansen en ervaring te bieden als kinderen met ouders die het zelf kunnen bekostigen.
Uit onderzoek blijkt dat het pastegoed vaak niet toereikend is om de kosten van sportcontributie te betalen. Contributies zijn door inflatie gestegen en het pastegoed wordt niet door inflatie gecorrigeerd. Hierdoor zijn pashouders afgehaakt en doen met name jongeren niet meer mee aan sport.

2.4.d Opvang Oekraïners
De gemeentelijke opvang van oorlogsvluchtelingen uit Oekraïne wordt bekostigd op grond van de in de ‘’Regeling opvang ontheemden Oekraïne’’ (RooO) vastgestelde normbedragen. Voor de noodopvang aan de Boomgaard (sinds 9 mei 2022) waren de normbedragen voldoende om alle kosten te dekken. Voor noodopvang in de Groene Ring (sinds 27 december 2022) niet. Overall was het resultaat echter positief. Ook voor 2023 is dit de verwachting, ook individueel voor de Groene Ring. Op dit moment is onvoldoende duidelijk of het Rijk te veel betaalde voorschotten uiteindelijk terugvordert.

2.4.e Beschutte huiskamer
Voor het in stand houden van de beschutte huiskamer op het Eilandplein 304 vragen we voor de duur van deze coalitieperiode een jaarlijks bedrag van € 25.000 voor huur en sociaal beheer. De bijdragen worden gedekt uit de Algemene Reserve.

De afgelopen 2 jaar heeft Mikado op het Eilandplein een ontmoetingsruimte beheert voor kwetsbare groepen, die in een beschutte omgevingen elkaar ontmoeten en ondersteunen. Denk hierbij aan groepen van de Herstel community Connection. En voor een groep jongeren met autisme en jongeren met een licht verstandelijke beperking. In deze ruimte is ook een Jongereninformatiepunt ontwikkeld. En de ruimte is beschikbaar voor andere doelgroepen die een beschutte ontmoetingsruimte nodig hebben, denk aan de focustrainingen voor de jeugd. In 2024 volgt een evaluatie.

2.4.f Inzet voor ondersteuning van MEE voor mensen met autisme of een licht verstandelijke beperking (LVB)
De afgelopen 2 jaar is MEE ingehuurd voor een dagdeel per week om een collectief aanbod te doen voor mensen met LVB of autisme. MEE ondersteunt de groep voor jongeren met autisme, de ontmoetingsgroep jongeren met lichtverstandelijke beperking. En MEE heeft meegewerkt om van

Uniek (jongeren met een kwetsbaarheid) een zelfstandige groep te maken. Daarnaast organiseert MEE cursussen voor deze doelgroepen als daar behoefte aan is. En kunnen professionals een beroep doen op de kennis van MEE. Door deze inzet wordt er minder beroep gedaan op individuele ambulante begeleiding. We willen deze inzet verlengen voor de duur van deze coalitieperiode. We vragen hiervoor een jaarlijkse bijdrage van € 13.000 en dekken deze uit de Algemene Reserve.

2.4.g Projectleider Blijfwijk
In Duiven werken we rondom het Eilandplein aan een Blijfwijk. Dit is een wijk waar mensen een leven lang kunnen blijven wonen, een wijk waar alle voorzieningen aanwezig zijn voor mensen die kwetsbaar en/of hulpvragend zijn. Denk aan aangepaste voorzieningen in huis, fysiek in de wijk en diensten afgestemd op de behoeften van inwoners. Het doel is *niet* dat mensen nooit meer verhuizen, wel dat ze in de wijk kunnen blijven wonen. Het droomscenario is dat zorg, woningbouwcorporaties, welzijn en gemeente met elkaar werkt aan leefbaarheid, zorg en vitaal deelnemen. De basis hiervoor in de wijk aanwezig, we werken aan nog meer samenwerking en afgestemd aanbod en financieringsstromen. Om de aansluiting met de zorgpartners te verstevigen en de financieringsstromen op elkaar af te stemmen, is een projectleider met een achtergrond in de zorg nodig. Projectleider Blijfwijk: we zoeken financieringsbronnen en subsidie. We schatten in dat onze cofinanciering neer komt op € 25.000 voor 2024. Dit bedrag wordt gedekt uit de Algemene Reserve.

2.4.h Realisatie hondenloslooopterrein Burgemeester Kemmelaan
Tijdens de behandeling van het Hondenbeleid in de raad van 8 november 2022 heeft wethouder Tiedink toegezegd de haalbaarheid van een hondenlosloopveld aan de Burgemeester Kemmelaan nader te onderzoeken. Een aantal buurtbewoners had hiertoe een verzoek in gediend. Uit het haalbaarheidsonderzoek is gekomen dat er draagvlak is. Om gebruikersgroepen te scheiden is een afrastering noodzakelijk op deze locatie, hiervoor is € 20.000 nodig. De jaarlijkse kapitaallast bedraagt € 1.400.

2.4.i Opstellen visie Horsterpark.
Het Horsterpark is een plek die door veel van onze inwoners benut wordt voor een veelheid aan activiteiten. Sporten, spelen, wandelen, ontmoeten en evenementen vinden er plaats. Regelmatig komt naar voren dat aanpassingen aan het park in opzet, inrichting, beheer en exploitatie (mogelijk) gewenst zouden zijn om in te spelen op vragen en behoefte van de gebruikers. Doordat we als gemeente geen heldere visie hebben op de functies en het beheer van het park en we te weinig kaders hebben gesteld waar we met het park naar toe willen, spelen we nu nogal ad hoc in op alles wat er speelt. De conclusie is nu dat het noodzakelijk is om onze visie op het park in samenspraak met de gebruikers te gaan vastleggen en daarbij te werken aan een meerjarig perspectief voor het park. Begin dit jaar is er vanuit Hope XXL en de stichting SHO initiatief genomen om onder de titel De Duivense Jeugd Deugt al aan de slag te gaan met een visie op het park en het realiseren van diverse aanpassingen. De uitkomst hiervan kunnen we gebruiken voor ons eigen visietraject en de vervolgstappen dat traject willen we op gaan starten in de loop van 2024. Ontmoeten, ontspannen, bewegen, spelen, biodiversiteit, veiligheid, hondenbeleid en kleinschalige evenementen zijn hierbij zaken waar aandacht aan geschonken gaat worden. Wat zijn de kwaliteitseisen voor het groenbeheer van het park en hoe gaan we dat uit laten voeren zijn hierbij belangrijke vragen. Deze visie ontwikkeling vraagt om een integrale aanpak waarbij naast de fysieke aspecten ook de sociale aspecten naar voren moeten komen. Voor de begeleiding van het proces zullen interne uren moeten worden vrijgemaakt. Dit zal worden opgelost binnen de bestaande formatie.

2.4.j Subsidie Stichting Horsterpark De Ogtent (SHO)
Voor de subsidie SHO is er in 2022 budget beschikbaar gesteld die deels betrekking heeft op 2023. In 2022 is er hiervoor een voordeel van € 47.000 gerealiseerd en boekhoudkundig moet het bedrag beschikbaar gesteld worden en hierdoor bijgeraamd worden in 2023. De meerjarige overeenkomst met de stichting SHO loopt in 2023 af. Voor de periode 2024-2027 werken we

aan een nieuwe overeenkomst. De afgelopen 4 jaar was er sprake van een subsidie in twee delen. Subsidie voor de reguliere activiteiten die in 2023 is vastgesteld op € 138.000 en de extra subsidie voor de rol van mede-mogelijkmaker van € 47.000. Voor de komende vier jaren is geen logische reden meer om deze splitsing in twee bedragen te continueren. Ook de rol van mede-mogelijkmaker heeft een min of meer structureel karakter gekregen.

2.4.k Strategisch beheerplan spelen
Er is geen beleidsplan die voorziet in een visie met betrekking tot de langdurige instandhouding van speelplekken. Er wordt niet automatisch overgegaan tot vervanging van sport- en beweegvoorzieningen, tenzij de samenleving hierin initiatief neemt. Hiervoor zijn echter beperkte structurele middelen beschikbaar. Inmiddels is er een flinke achterstand ontstaan in de vervanging van de speeltoestellen. Om de leefbaarheid van een wijk te borgen en te zorgen dat Duiven aantrekkelijk blijft voor onze jongste groep inwoners is het opstellen van strategisch beheerplan spelen noodzakelijk. Uitgangspunt is het in beeld brengen van de basis, het inzichtelijk maken van vervangingswaarde, het opstellen van kaders voor renovatie en het thema inclusiviteit. Voor het opstellen van een plan is in totaal € 70.000 nodig. De kosten worden verdeelt over 2023 (€ 40.000) en 2024 (€ 30.000). Dit plan heeft een relatie met zowel het Integrale beleidsplan Openbare ruimte als het Integrale Beheerplan Openbare Ruimte.

2.4.l Opstellen beheerplannen
In 2022 is het Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR) door de raad vastgesteld. In 2023 moet een integraal beheerplan openbare ruimte worden opgesteld waarin uitgangspunten uit het beleid uitgewerkt worden naar beheeruitgangspunten en maatregelen. Dit is noodzakelijk om duurzaam financieel beheer op de kapitaalgoederen mogelijk te maken en te voldoen aan de eisen van de Provincie Gelderland. De kosten voor het onderdeel Groen bedragen € 10.000.

2.4.1 Overige activiteiten

Bestuursopdracht Regionale Sociale Dienst ‘de Liemers 2024-2026
Sinds 2018 geven de gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar eens in de drie jaar een opdracht met duidelijke geformuleerde doelstellingen en vooraf afgesproken resultaatafspraken mee. Dit in samenhang met de steeds actuele (maatschappelijke) ontwikkelingen op lokale economie en arbeidsmarkt. Hierdoor wordt door de gemeenteraden focus aangebracht in de dienstverlening van de RSD, is de RSD wendbaar en verder geprofessionaliseerd.

De RSD heeft gemiddeld genomen zo’n 2.000 inwoners waarvoor zij een traject naar werk, meedoen naar vermogen en/of inkomen verzorgt.

De huidige opdracht, gestart op 1 juli 2021 en loopt tot 1 januari 2024. Nu de huidige opdracht ten einde loopt, wordt een nieuwe opdracht voorbereid. Deze opdracht zal in het 2e halfjaar van 2023 in de gemeenteraad worden behandeld.

De nieuwe bestuurlijke opdracht “investeer in onbenut arbeidspotentieel” start op 1 januari 2024 en loopt door tot en met 31 december 2026.

De huidige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, waarbij krapte meer regel dan uitzondering is, biedt kansen voor inwoners die al langer in de uitkering zitten en in de vorige twee opdrachten minder prioriteit hebben gekregen.

Juist deze tijd vraagt dat iedereen meedoet. De RSD zal daarom, in de nieuwe opdracht, volop investeren op het arbeidspotentieel dat (op den duur) de stap naar werk kan maken. Het is van belang, bij deze krappe arbeidsmarkt, om de lokale economie en arbeidsmarkt draaiende te houden en werkgevers met personeelstekorten te helpen waar de RSD dat kan.

Nieuw Registratiesysteem
In 2023 is gestart met de implementatie van het nieuwe registratiesysteem ZorgNed voor het sociaal domein. Dit systeem voorziet in de verwerking van de WMO en jeugdvragen. De verwerking van de aanvragen Bijzondere bijstand en Schuldhulpverlening zullen in andere systemen plaats gaan vinden. De verwachting is dat de systemen in januari 2024 operationeel zijn.

2.4.2 Welke externe partijen dragen hieraan bij?

BVO-DRAN
Als gevolg van gestegen brandstofprijzen en hogere cao-lonen stijgt de bijdrage van de gemeente aan vervoersorganisatie BVO-DRAN (beter bekend onder de naam Avan). Vanuit de transformatieagenda Samen Sterk wordt ingezet op het versterken van het aanbod van vervoer in de sociale basis zodat minder vervoer vanuit het sociale vangnet (Avan) nodig is. Met name Graag Gedaan en de Plusbus zijn belangrijke vormen van vervoer in de sociale basis. Het aanbod van de Plusbus wordt verruimd. Daarnaast wordt ingezet op communicatie om inwoners meer bewust te maken van het vervoersaanbod in de sociale basis.

MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland
De MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland is een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling die verantwoordelijk is voor het inrichten en uitvoeren van de aanbestedingen van de regionale zorg, en de inkoop en contractering van bovenregionale zorg. Zij dragen zorg voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördineren volwasseneducatie. Daarnaast geven zij vorm en inhoud aan het werkgeverschap voor SW-medewerkers en plaatsen zij werkzoekenden bij werkgevers uit de omschreven doelgroepen. De MGR voert sinds 2022 het contractbeheer en contractmanagement van inburgeringstrajecten uit.

VGGM
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) werkt voortdurend aan publieke veiligheid en gezondheid. De VGGM is de wettelijk aangewezen hulporganisatie voor onder meer volksgezondheid en veiligheid. De VGGM beschik over de kennis en ervaring waar de gemeente Duiven niet over beschikt en ambtelijk niet structureel kan aantrekken. Ze verzorgen onder andere het vaccinatiebeleid, geven voorlichtingen op het gebied van gezondheid, denken mee over gebiedsinrichting, etc. Momenteel heeft de VGGM, waaronder de GGD valt, te kampen met problemen die in de tijd van corona zijn opgeschoven. Om de dienstverlening flexibeler en minder kwetsbaar te organiseren is er besloten om het financiële kader te verruimen voor 2024. Het komende jaar wordt er onderzocht wat er de komende jaren aan financiën nodig is om de taakuitvoering van de GGD op niveau te houden.

2.5 Wat gaat het kosten?

Saldi 2023-2027 programma Maatschappij

Nieuwe activiteiten	2023	2024	2025	2026	2027
Speerpunten:					
2.3.1.a.1 Versterken en afstemmen van de toegangen		50.000	50.000	50.000	
2.3.1.a.2 Leerplichtambtenaren	0	23.734	23.734	23.734	
2.3.1.a.3 Gezond en veilig opgroeien		50.000	50.000	50.000	
2.3.1.a.3 preventie van verzuim	50.000				
2.3.1.a.3 Inzet NPO gelden	-50.000				
2.3.1.b Uitvoeringsagenda Samen Sterk					
2.3.1.c Gezond en veilig opgroeien/jeugdconsulent	33.000	66.000	66.000	66.000	

2.3.1.c Toegang beschermd wonen	0	60.000			
2.3.1.c Procesbegeleider	25.000	50.000			
Totaal speerpunten	**58.000**	**299.734**	**189.734**	**189.734**	
Wensen/Keuzes:					
2.4.a Fietsenplan via st leergeld	10.000	10.000	10.000	10.000	
2.4.b Plusbus	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
2.4.c Gelrepas	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
2.4.d opvang Oekrainers					
2.4.e beschutte huiskamer	25.000	25.000	25.000	25.000	
2.4.f inzet MEE	13.000	13.000	13.000	13.000	
2.4.g projectleider Blijfwijk		25.000			
2.4.h hondenlosloopterrein Kemmelaan	0	1.400	1.400	1.400	1.400
2.4.i Opstellen visie Horsterpark		0			
2.4.j Subsidie SHO	47.000				
2.4.k strategisch beheerplan spelen	40.000	30.000			
2.4.l Opstellen beheerplannen	10.000				
Totaal wensen/keuzes	**184.000**	**143.400**	**88.400**	**88.400**	**40.400**
Autonome ontwikkelingen:					
2.5.1.a.1 Uitgaven jeugdzorg	700.000				
2.5.1.a.2 Indexeringen jeugd en Wmo	557.000	557.000	557.000	557.000	557.000
2.5.1.b verhoging subsidiebedragen	67.000	67.000	67.000	67.000	67.000
2.5.1.c SPUK brede regeling					
2.5.1.c SPUK Onderwijsvertraging	-135.686				
2.5.1.c kosten onderwijsvertraging	135.686				
2.5.1.c SPUK Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB)	-485.075	-485.075	-485.075	-485.075	
2.5.1.c kosten OAB	486.075	486.075	486.075	486.075	
2.5.1.c kosten peutergroepen		27.000	25.000	25.000	
2.5.1.c dekking Bestemmingsreserve Onderwijsachterstandenbeleid		-27.000	-25.000	-25.000	
2.5.1.c SPUK wet inburgering	-265.000				
2.5.1.c Inburgeringskosten	265.000				
2.5.1.c Extra consulent inburgering	66.000	66.000	66.000		
2.5.1.c Dekking Bestemmingsreserve Inburgering	-33.000	-33.000	-33.000		
2.5.1.d Activerend werk		90.000			
2.5.1.d Dekking Bestemmingsreserve corona reintegratie		-90.000			
2.5.1.e VGGM	95.000	149.000	111.000	111.000	111.000
2.5.1.f Energiekosten	287.450	287.450			
2.5.1.g MGR	101.000	101.000	101.000	101.000	101.000
2.5.1.g MGR/WSW		-44.000	-44.000	-44.000	-44.000
2.5.1.h RSD	217.000	67.000	67.000	67.000	67.000
2.5.1.i Doelgroepenvervoer BVO DRAN		135.000	250.000		
2.5.1.j Huishoudelijke ondersteuning	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
2.5.1.k Fte onderwijshuisvesting	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
2.5.1.l Onderhoudscontract speelvoorzieningen	10.000				
2.5.1.m onderhoudscontract bomen	10.000				
2.5.1.n Combinatiefunctionarissen	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
2.5.1.o Veilig Thuis	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
2.5.1.p komst spreidingswet					

2.5.1.q Eikenprocessierups	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
2.5.1.r Handhaving onderhoudsniveau	126.528	126.528	126.528	126.528	126.528
2.5.1.s Actieplan biodiversiteit	26.000				
2.5.1.t bijdrage GRHVOL	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000
2.5.1.u lekkage Joannesschool	15.000				
2.5.1.v Kunstwerk! Bibliotheek De Liemers	16.000	28.000	28.000	28.000	28.000
Investeringskredieten:					
2.5.2.a derde helft Triominos	0	2.600	5.633	8.600	8.600
2.5.2.b dak groene ring zuid	0	3.500	3.500	3.500	3.500
2.5.2.c frisse scholen	0	37.500	37.500	37.500	37.500
Totaal autonome ontwikkelingen	**2.881.978**	**2.171.578**	**1.964.161**	**1.684.128**	**1.684.128**
Saldo programma 2	**3.123.978**	**2.614.712**	**2.242.295**	**1.962.262**	**1.724.528**

Bedragen in €

2.5.1 Autonome financiële ontwikkelingen

2.5.1.a Indexeringen Jeugd en Wmo en uitgaven Jeugdzorg
Door de stijging van de lonen binnen de zorg en daarmee ook de kosten, wil de gemeente een indexering toepassen voor jeugd en Wmo volgens de systematiek van de Inkoop sociaal domein Centraal Gelderland. Voorgesteld wordt een structureel bedrag van € 557.000 bij te ramen.

De geplande bezuiniging vanuit het rijk op de jeugdhulp is bevroren waardoor de aankomende jaren (tot 2025) een bezuiniging van ongeveer € 350 miljoen niet doorgezet wordt. Dat levert de gemeente iets ruimte op in de uitvoering van de jeugdhulp.

Op basis van de 1e prognose voor de uitgaven voor individuele voorzieningen Jeugd zullen de uitgaven ongeveer € 700.000 hoger uitkomen dan er begroot is voor 2023. De uitgaven lijken op hetzelfde niveau te komen als 2022 (inclusief de prijsstijgingen). Voor 2023 zijn er weer enkele dure voorzieningen (landelijke- en verblijfsvoorzieningen) die zorgen voor hoge uitgaven.

In de najaarsnota 2022 is er € 650.000 extra gevraagd, i.v.m. verwachte uitgavenstijging. Deze uitgavenstijging was vooral een gevolg van de wijziging van het woonplaatsbeginsel. Deze bijraming is incidenteel gedaan en is voor 2023 weer nodig. Wij schatten in dat, vooral door deze wijziging woonplaatsbeginsel, de uitgaven structureel hoger zullen blijven, waardoor we ook vanaf 2024 extra middelen nodig hebben. Die zullen via de maatstaven in de Algemene Uitkering ook worden vergoed.

2.5.1.b Verhoging subsidiebedragen maatschappelijke partners
Het subsidiebedrag voor maatschappelijke ondersteuning door Santé Partners/Mikado is als gevolg van salarisstijgingen omhoog is gegaan. Hiervoor is het nodig om € 67.000 structureel bij te ramen.

2.5.1.c Specifieke uitkering Brede regeling
Spuk gala
Vanuit Samen Sterk wordt ingezet op het versterken van de sociale basis. Om dit te bewerkstelligen wordt er gebruik gemaakt van gelden die we bij het rijk hebben aangevraagd: de brede SPUK regeling. In 2023 wordt er een integraal plan opgesteld waarin wordt opgenomen hoe er, vanuit diverse perspectieven, wordt gewerkt aan het versterk van de sociale basis van de inwoners. De regeling loopt vanaf 2023 tot en met 2026. De ontvangsten van de regeling zijn als volgt: € 406.098 in 2023, € 401.887 in 2024 en 2025 en € 318.602 in 2026. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen. Een uitzondering hierop zijn de combinatiefunctionarissen. Zie hierbij de tekst combinatiefunctionarissen bij 2.4.b.

Specifieke uitkering Onderwijsvertraging
De uitkering is bedoeld om gemeenten de mogelijkheid te bieden om in samenwerking met scholen en lokale partijen maatregelen te treffen om de onderwijsvertragingen bij kinderen als gevolg van corona in te lopen. Over het jaar 2023 wordt er een bedrag van € 135.686 ontvangen deze doeleinde. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid
De uitkering is bedoeld voor het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal. Over het jaar 2023 wordt er een bedrag van € 485.075 ontvangen deze doeleinde. De regeling loopt tot en met 2026. Voor de jaren 2023 tot en met 2026 kan er per jaar aan Rijksuitkering worden bijgeraamd. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

Onderwijsachterstandenbeleid
In 2022 zijn er extra bestedingen geweest om het restant OAB middelen 2019-2022 zo veel mogelijk op te maken, o.a. voor extra handjes in peutergroepen met veel VVE-peuters. Deze extra bestedingen lopen jaarlijkse door. Gevraagd wordt om uit de bestemmingsreserve onderwijsachterstandenbeleid voor 2024 een bedrag van € 27.000 en voor 2025 en 2026 een bedrag van € 25.000 beschikbaar te stellen. De bestemmingsreserve wordt ingesteld bij de besluitvorming rondom de Jaarrekening 2022.

Specifieke uitkering Wet Inburgering
De specifieke uitkering (SPUK) (in 2023 is een bedrag van € 265.000 ontvangen) is bedoeld ter dekking van voorzieningen, niet zijnde uitvoeringskosten. De hoogte van de middelen voor 2024 wordt pas in het vierde kwartaal van 2023 bekend. Na afloop van ieder jaar moet verantwoording plaatsvinden aan het rijk en vindt er een afrekening plaats. Tegenover deze ontvangst staan uitgaven. De middelen worden budgettair neutraal opgenomen.

De gemeentelijke taak is door de nieuwe Wet Inburgering en door de verhoogde taakstelling vergroot. Doordat de 2 stromen naast elkaar lopen is de uitvoering ook bewerkelijker. Hierdoor is er op dit moment extra capaciteit nodig in de uitvoering. Voor 2023 tot en met 2025 wordt 0,66 fte extra consulent inburgering gevraagd. De kosten hiervan zijn € 66.000 per jaar, hiervan kunnen we de helft (€ 33.000) per jaar bekostigen uit de bestemmingsreserve. De formatie wordt tijdelijk gevraagd, omdat nog onduidelijk is of de hogere uitvoeringsvraag structureel is. In 2025 evalueren we en wordt onderzocht of de formatie langer nodig is.

Door de verhoogde taakstelling zijn er naar alle waarschijnlijkheid meer kinderen van statushouders, in sommige gevallen is kinderopvang benodigd. Door de krapte in de kinderopvang, zou dit problemen kunnen geven voor de snelheid en in het ergste geval vertraging van inburgering voor de ouders. Ook voor leerlingenvervoer kan de meerdering van kinderen mogelijk voor hogere uitgaven en in meer werk resulteren. De omvang hiervan is op dit moment nog onduidelijk.

De verhoogde taakstelling (verdubbeling) zorgt ook voor een toename van werkzaamheden bij partners, zoals vluchtelingenwerk en de onderwijspartners. Dit leidt mogelijk in 2023 en 2024 tot hogere uitgaven en subsidieverzoeken. De omvang hiervan is nog niet bekend. Vooralsnog is het uitgangspunt e.e.a. binnen de SPUK te dekken.

2.5.1.d Activerend werk
Activerend Werk is een voorziening vanuit de Wet Maatschappelijke Ondersteuning die gericht is om inwoners op een laagdrempelige manier te laten participeren in de samenleving. Mogelijke uitkomsten van een Activerend Werktraject zijn een toename van zelfredzaamheid en/of tevredenheid van de inwoner, een afname van ondersteuningsbehoefte en een stijging van arbeidsmogelijkheden. Het afgelopen jaar zijn er weinig kandidaten naar deze voorziening

begeleid. Daarnaast zijn er te weinig activerend werkplekken. Om Activerend Werk beter te positioneren gaan we Activerend Werk verbreden en verdiepen.

Verbreden:
- We gaan op zoek naar meer lokale aanbieders die een Activerend Werkplek aanbieden.
- Het laten toenemen van het aantal kandidaten dat voor Activerend Werk in aanmerking komt.

Verdiepen:
- Investeren in de samenwerking met de WMO-consulenten, het sociaal team, het voorliggend veld en de RSD.
- het actief delen van kennis tussen professionals, zowel die van het sociaal team als van de RSD en ketenpartners.
- Meer zichtbaar zijn voor onze inwoners en aanbieders, o.a. door een nieuwe website.

Om bovenstaande te kunnen realiseren willen we gebruik maken van de bestemmingsreserve Corona reintegratie van € 90.000 voor Duiven.

2.5.1.e VGGM
Wat betreft de gelden die aan de GGD worden verstrekt wordt er in 2024 vooral gewerkt aan het op orde krijgen van de basisactiviteiten. Er zijn keuzes gemaakt over inhoudelijke maatregelen en incidentele financiële middelen voor 2024. Hiervoor zijn vier hoofdthema's gebruikt: Milieu en Gezondheid, Gezondheidsadvisering/preventie, Respons op crisis en Jeugdgezondheidszorg: Basis op orde. Tijdens Corona heeft een intensivering plaatsgevonden met gebruik van Rijksgelden. De problemen werden vooruit geschoven en de gaten werden afgedekt met extra gelden. Nu een groot deel van de coronabestrijdingstaken wegvalt, komen de problemen van daarvoor met versterkte kracht terug. Om in te spelen op de acute situatie zijn maatregelen nodig om de GGD dienstverlening flexibeler en minder kwetsbaar te organiseren. Hiertoe is in overleg met de portefeuillehouders publieke gezondheid besloten om het financieel kader voor 2024 incidenteel te verruimen. Dit leidt tot een bijraming € 95.000 van de budgetten in 2023. Voor 2024 is het benodigde bedrag € 149.000. In 2023 gaan we nader onderzoeken welke taken er exact bij de GGD thuis horen. De financiën over 2025 blijven dus niet per definitie op dit hoge niveau. Voor 2025 en verder is het benodigde bedrag daarom € 111.000.

2.5.1.f Energiekosten
Door o.a. de oorlog in de Oekraïne en de stijging van de kosten voor het netbeheer zijn de totale kosten voor het verbruik van energie behoorlijk gestegen. Dit betekent dat er voor diverse onderdelen in de begroting (gebouwen, openbare verlichting, rioolgemalen etc.) de budgetten moeten worden verhoogd. Voor programma 2 betekent dit een verhoging van € 287.450. Voorlopig wordt deze verhoging alleen voor de jaren 2023 en 2024 meegenomen omdat verwacht wordt dat de prijzen tegen die tijd weer terugkomen op het oude niveau.

2.5.1.g MGR
Door de hoge loon- en prijscompensatie gaat de bijdrage aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling over 2023 omhoog. Het benodigde bedrag hiervoor is € 101.000.

Voor het jaar 2024 is de verwachting dat de kosten met betrekking tot Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) lager zullen uitvallen dan voorgaande jaren. Hierdoor kan er een bedrag van € 44.000 afgeraamd worden.

2.5.1.h Regionale Sociale Dienst
Door de hoge loon- en prijscompensatie gaat de bijdrage aan Samenwerking in de Liemers over 2023 omhoog met € 217.000. De toename wordt voornamelijk veroorzaakt door de verhoging van het minimumloon.

In 2024 stijgen de kosten in de begroting verder door. Het benodigde bedrag hiervoor is € 67.000.

2.5.1.i Doelgroepvervoer/BVO DRAN
De prognose voor het jaar 2023 is dat met de huidige begroting de toename in kosten door met name de indexatie en brandstofprijzen in voldoende moet zijn. Voor het jaar 2024 en verder is de huidige begroting ontoereikend. In 2024 verwachten we een nadelig resultaat van € 135.000 en voor het jaar is dit € 250.000. Voorgesteld wordt deze bedragen te dekken uit de bestemmingsreserve Doelgroepvervoer.

2.5.1.j Huishoudelijke ondersteuning
Naast de normale indexering is er een extra stijging in de tarieven vanaf 2023 voor huishoudelijke ondersteuning, waarvoor we geen compensatie van het Rijk krijgen. Deze tariefstijging en de stijging van het aantal cliënten zorgt voor een verhoging van de uitgaven. Bij de najaarsnota 2022 hebben wij het budget al incidenteel moeten bijstellen met € 200.000. Wij stellen daarom voor om het budget structureel met € 200.000 te verhogen vanaf 2023.

Op basis van extrapolatie van de huidige cijfers zou het tekort nog hoger kunnen uitvallen. Deze hogere ramingen worden voorlopig nog niet opgevoerd. Daardoor kan in de koemende jaren een tekort ontstaan. Op dit moment zijn er vier mogelijkheden te bedenken om dit tekort terug te dringen, namelijk:

Mogelijkheid 1: We ondernemen momenteel geen stappen en wachten op het invoeren van de eigen bijdrage regeling in 2025.
De toename voor huishoudelijke hulp is vooral te danken aan het invoeren van het lage abonnementstarief waardoor het voor inwoners aantrekkelijk is geworden om huishoudelijke hulp aan te vragen. Huishouders die zelf gemakkelijk huishoudelijke ondersteuning kunnen bekostigen kunnen door het invoeren van het abonnementstarief tegen een gereduceerd bedrag huishoudelijke ondersteuning inkopen. Vanaf 2025 wordt dit abonnementstarief afgeschaft.
De verwachting is dat het aantal aanvragen voor huishoudelijke ondersteuning bij de gemeente afneemt.

Mogelijkheid 2: Afschaffen van de algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning
Het afschaffen van de algemene voorziening vergt van de ambtelijke organisatie wel extra inzet door de tijdsinvestering die in onderzoek gaat zitten. Er moet namelijk in kaart gebracht gaan worden wat er vanuit de ambtelijke organisatie geïnvesteerd moet gaan worden (de indicaties vergen op de korte termijn meer personele inzet), wat er juridisch moet worden ingeregeld en de verordening moet worden aangepast.

Mogelijkheid 3: Het aanpassen van de maximale toekenning van uren naar 2 uur per week
Voor de algemene voorziening huishoudelijke ondersteuning wordt nu een maximum gehanteerd van 2,5 uur ondersteuning per week. De regie op het toekennen van het aantal uren is ondergebracht bij de aanbieders van de ondersteuning.

Mogelijkheid 4: het aanpassen van het normenkader voor de toekenning van huishoudelijke ondersteuning.
In het normenkader staat er per handeling beschreven hoeveel tijd hiervoor geïndiceerd wordt en is daarmee richtinggevend voor het afgeven van indicaties. Dit zorgt voor een zorgvuldige en onderbouwde afweging van de individuele hulpvraag van de cliënt. Tevens wordt hiermee voldaan aan de eisen die de Centrale raad heeft ingesteld voor de toekenning van indicaties.

Het is ook een optie om de bovenstaande mogelijkheden te combineren om zo tot een gefaseerd beleid te komen waarmee de kosten worden gedrukt en waarmee er tevens wordt ingespeeld op ontwikkelingen zoals vergrijzing.

2.5.1.k Aanstellen 1FTE onderwijshuisvesting
Binnen onderwijs is de afgelopen jaren veel veranderd en er blijft nog veel veranderen.
Veel werkzaamheden vinden plaats vanuit sociaal domein op het onderwerp onderwijs. Het

onderwerp onderwijshuisvesting is niet in de organisatie 1Stroom geborgd. Deze functie moet zich bezig houden met de regievoering op de verduurzamingsopgave voor alle basisscholen, vanuit onderwijs oogpunt de nieuwbouwplannen, actueel houden van het IHP, vragen over onderwijshuisvesting, deelnemen aan gemeenschappelijke regeling huisvesting Voorgezet Onderwijs en het onderhouden van de contacten met de schoolbesturen. Voor beide gemeenten is structureel 1 FTE nodig. De kosten bedragen € 90.000. Deze worden verdeeld in € 60.000 voor Duiven en € 30.000 voor Westervoort.

2.5.1.l Onderhoudscontract speelvoorzieningen
Er is op dit moment geen contract voor het onderhoud van de speelvoorzieningen. De afgelopen jaren is dit door een vaste aannemer binnen onze gemeente opgepakt. Volgens de aanbestedingsnormen moet dit nu aanbesteed worden. Het nieuwe contract wordt samen met de gemeente Westervoort opgesteld voor een periode tussen de 3 en 5 jaar. Voor het opstellen van nieuwe contractdocumenten is eenmalig € 10.000 in 2023 nodig. Voor dit bedrag wordt een extern adviesbureau ingehuurd. De kosten zijn naar rato verdeelt tussen beide gemeenten.

2.5.1.m Nieuw onderhoudscontract bomen
Het contract voor het boomonderhoud loopt eind 2023 af. Het nieuwe contract voor het boomonderhoud wordt samen met de gemeente Westervoort opgesteld voor een periode van 3 jaar met twee keer een optie voor een jaar verlenging. Voor het opstellen van nieuwe contractdocumenten is eenmalig € 10.000 in 2023 nodig. Voor dit bedrag wordt een extern adviesbureau ingehuurd.

2.5.1.n Combinatiefunctionarissen
Vanuit het beleidskader voor het sociaal domein (Samen Sterk) zet de gemeente Duiven in op het verstevigen van de sociale basis. Daarmee stimuleert de gemeente Duiven dat er laagdrempelige voorzieningen zijn op het gebied van bewegen, ontmoeten, sporten en spelen. Ook stimuleert de gemeente dat mensen hier aan deelnemen met als doel bij te dragen aan de positieve gezondheid van inwoners. Combinatiefunctionarissen sport, cultuur en gezondheid spelen een belangrijke rol in stimuleren, aanjagen en verbinden.

Door een aanpassing op de regelgeving is reparatie op bestaande middelen noodzakelijk om het bestaande beleid overeind te houden en inzet van de combinatiefunctionarissen mogelijk te blijven maken. Daarnaast is de regeling uitgebreid op het thema gezondheid, waardoor de versteviging van de sociale basis ook meer mogelijk is. Hierbij valt te denken aan inzet van sport- en preventiefunctionaris, cultuurcoach en bijvoorbeeld de beweegmakelaar. De inzet blijft wel gericht op sport en cultuur als middel. De domeinen waarbinnen de functionarissen werkzaam zijn, zijn: Sport, Bewegen, Cultuur, Onderwijs, Preventie, Gezondheid, Zorg en Welzijn c.q. het sociaal domein (zoals sociale zaken inclusief aanpak armoede & schulden). Er is hierbij altijd sprake van een combinatie van minimaal twee domeinen, waarbij sport en/of cultuur leidend zijn. Hiermee ontstaat er een sterke verbinding tussen sport, bewegen en cultuur met andere domeinen en programma’s en positieve gezondheid van de inwoners van de gemeente Duiven.

Wanneer we dit niet doen, kunnen we niet actief inzetten op de combinatiefunctionarissen die cruciaal zijn voor een goede aansluiting op de samenleving en het verbinden van de verschillende domeinen. Hierdoor kan de gemeente Duiven onvoldoende inzetten op een vitale samenleving en positieve gezondheid.

Gemeenten en Rijk hebben afgesproken dat de Rijksbijdrage 40% van het totaalbudget is van de investering voor functionarissen in het sport-, beweeg- en cultuurdomein. Gemeenten organiseren de overige 60% van dit bedrag.

Vanuit het rijk worden de volgende middelen beschikbaar gesteld.
Sportakkoord € 17.633
Combinatiefunctionarissen € 121.395

Om de daadwerkelijke inzet van het lokaal sportakkoord en de combinatiefunctionarissen vanuit de Brede SPUK mogelijk te maken is naast reeds eerder toegekende middelen een aanvullende en structurele bijdrage nodig van € 100.000 om te kunnen voldoen aan de afspraken rondom de regeling.

2.5.1.o Veilig thuis
Er is extra geld nodig voor Veilig Thuis in Duiven als gevolg van hogere kosten door een nieuwe CAO. Voor 2023 worden de extra kosten in rekening gebracht op basis van nacalculatie. Voor de gemeente wordt de stijging in 2023 geraamd op € 6.000. Voor 2024 moet ditzelfde bedrag bijgeraamd worden.

2.5.1.p Komst spreidingswet
Het kabinet wil rust, stabiliteit en een eerlijkere verdeling in de asielketen. Met het wetsvoorstel ‘Gemeentelijke taken mogelijk maken asielopvangvoorzieningen’ (hierna: Spreidingswet) doet het kabinet een dringend beroep op alle partijen in die keten om dat voor elkaar te krijgen.
Met als wortel een financiële beloning voor gemeenten die uit eigen beweging asielopvang regelen en als stok een ministeriële aanwijzing als een gemeente achterblijft. Begin februari 2023 bracht de Raad van State een kritisch advies over de Spreidingswet uit. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) sluit zich aan bij de kritiek van de Raad van State. Desondanks ligt het wetsvoorstel nu in ongewijzigde vorm bij de Tweede Kamer. De verwachting is dat de spreidingswet al dan niet in aan gepaste vorm per 1 januari 2024 werkelijkheid wordt. Dit betekent in (aanloop naar) 2024 en daarna een extra taak voor de gemeente. We verkennen hiervoor regionale samenwerking binnen de Liemers. Mogelijk dat dit gevolgen heeft voor hetgeen onder externe ontwikkelingen is beschreven bij de procesopvanglocatie COA.

2.5.1.q Bestrijding eikenprocessierups
De eikenprocessierups wordt bestreden om gezondheidsrisico’s te beperken. Na een forse toename van de eikenprocessierups zien we nu weer een lichte daling. De € 10.000 die structureel beschikbaar is voor de biologische bestrijding van de rups was in de jaren dat de plaagdruk toenam niet toereikend waardoor er t/m 2022 structureel € 15.000 is bij gevraagd. De plaagdruk neemt nu weer af waardoor er naast de € 10.000 die structureel beschikbaar is € 5.000 structureel moet worden bijgeraamd.

2.5.1.r Handhaving huidig onderhoudsniveau beheer openbare ruimte
In de voorjaarsnota is besloten om het onderhoudsniveau van de openbare ruimte op niveau B te behouden. Hiervoor is voor het onderdeel groen een bedrag van € 18.272 nodig. Echter bij herverdeling van de budgetten blijkt dit een bedrag van € 96.828 voor groen en € 29.700 voor speeltuinen te zijn. Het bedrag van € 126.528 wordt gecorrigeerd op de budgetten bij Programma 3 en is dus in z'n totaliteit budgettair neutraal.

2.5.1.s Actieplan Biodiversiteit
Het project ‘Uitvoeringsprogramma’ is medio 2022 on-hold gezet omdat in de VJN Westervoort ook geld beschikbaar kwam voor dit project. Daarmee kon het project in gezamenlijkheid worden opgepakt in 2023. Het beschikbare restant van € 26.000 dient daarom te worden overgeheveld naar 2023.

2.5.1.t Verhoogde jaarlijkse bijdrage per leerling GRHVOL
De gemeente Duiven participeert samen met de gemeenten Zevenaar en Montferland in de Gemeenschappelijk Regeling Huisvesting Voorgezet Onderwijs de Liemers (GRHVOL). Op basis van deze GR zijn de gemeenten gezamenlijk verantwoordelijk voor goede huisvesting van voortgezet onderwijs binnen deze Liemerse gemeenten.

In 2021 is door het GRHVOL besloten over 2022 een eenmalige extra bijdrage vanuit de participerende gemeenten in te leggen en vanaf 2023 de jaarlijkse bijdrage aan de GRHVOL te verhogen. Deze jaarlijkse bijdrage aan de GRHVOL bedraagt vanaf 2023 € 523,88 per leerling (dit

was voorheen € 419,16 per leerling). Met een leerlingenaantal van 2007 kinderen komt dit neer op een bijdrage van € 1.051.444 over het jaar 2023. Afgezet tegen het jaar 2021 (toen deze bijdrage nog € 802.125 was) en de stabiele leerlingenprognoses over de komende jaren betekent dit een structurele jaarlijkse verhoging van € 250.000.

2.5.1.u Reparatie gevellekkage Joanneschool
De gevelconstructie ten hoogte van de gymzalen van de Joannesschool vertoond lekken welke zorgen dat er water naar binnen stroomt langs de binnenmuren en kozijnen. Deze lekkage dient verholpen te worden en de gevolgschade daarvan moet worden hersteld. Geschatte kosten voor deze reparatie en herstel van de (vervolg-) schade is ca € 15.000.

2.5.1.v Kunstwerk bibliotheek De Liemers
Vanwege inflatie en jaarlijkse indexeringen is het bedrag dat voor Kunstwerk in de begroting staat opgenomen niet meer toereikend. Voor het jaar 2023 en verder moet rekening worden gehouden met een stijging van de subsidie. Voor 2023 is er een bedrag van € 16.000 benodigd en voor 2024 en verder € 28.000.

2.5.2 Investeringskredieten

2.5.2.a Motie derde helft, ten behoeve van kantine Triominos
Op 8 november 2022 heeft de raad besloten om voor het mogelijk maken van exploitatie van de sportkantine een budget beschikbaar te stellen van € 100.000. Dit budget is bedoeld om de kantine voor wat betreft inrichting en uitstraling aantrekkelijker te maken en om een toekomstige exploitatie middels een pilot-periode mogelijk te maken. In 2023 krijgt de kantine een facelift voor maximaal € 30.000 en worden 2 pilotjaren over 2023 en 2024 mogelijk door over beide jaren € 35.000 verdeeld beschikbaar te stellen. De kapitaallasten bedragen in 2024 € 2.600. In 2025 € 5.633, in 2026 en verder € 8.600.

2.5.2.b Reparatie dak IKC De Groene Ring Zuid
De 1e fase werkzaamheden aanpassen dakconstructie lokalen is reeds uitgevoerd en gereed. Ten behoeve van de uitvoering 2e /aanvullende deel werkzaamheden en oplossen constructiefout(en) in de dakconstructie zijn na verwachting aanvullende financiële middelen benodigd. Op dit moment is nog een restantkrediet beschikbaar van ca. € 24.000.

De aluminium atriumkapconstructie veroorzaakt nog veel lekkages en dient nog aangepast te worden. Momenteel loopt hiervoor nog een verzoek om een offerte uit te brengen. Voor de noodzakelijke vervanging van de aansluitende dakbedekkingsconstructie rondom de aluminium-atriumkap is reeds een offerte uitgebracht. Er is nog een aanvullend budget van ca. € 50.000 benodigd om de problematiek m.b.t. de atriumkap en dakbedekkingsconstructie op te lossen. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 3.500.

2.5.2.c Suvis Frisse scholen en duurzaamheidsmaatregelen Liemers Novum
In het in 2018 vastgestelde IHP-basisonderwijs is op basis van de uitvoeringsagenda IKC Het Klokhuis in 2023 aan de beurt voor verduurzamingsmaatregelen conform Frisse Scholen klasse B. In de raming van dit IHP is een globale gemeentelijke investering opgenomen voor deze maatregelen. Onlangs is op basis van de planning conform uitvoeringsprogramma gestart met de voorbereiding van dit project en is de variantenstudie in 2 fases uitgewerkt. Voor de uitvoering hiervan worden de totale investeringskosten (incl. bijkomende kosten voor planvoorbereiding etc. en incl. 21% b.t.w.) geraamd op ca. € 625.000 conform huidige marktprijzen. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 37.500.

Programma 3 Omgeving

Inleiding

De gemeente Duiven streeft naar het behouden en versterken van een gezonde, veilige, vitale, duurzame, leefbare en aantrekkelijke leefomgeving. Voor nu én voor de toekomst. Om dit te bereiken heeft de gemeente een omgevingsvisie opgesteld als stip op de horizon voor de fysieke leefomgeving van Duiven, Groessen en Loo in 2040.



De omgevingsvisie sluit aan bij nationaal, regionaal en lokaal beleid. De inhoudelijke basis voor deze omgevingsvisie bestaat uit vier onderdelen:
- Historie: de gemeente Duiven heeft een rijke geschiedenis waar we op voortbouwen.
- Richtinggevende waarden: belangrijk zijn onder andere de vitale, sterk onderling verbonden inclusieve gemeenschap, de aantrekkelijke leefomgeving en de uitstekende voorzieningen van de gemeente Duiven
- Ruimtelijke kwaliteiten: de kenmerken van het landschap, het erfgoed en de manier van wonen in Duiven, Groessen en Loo dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit van de gemeente.
- Ontwikkelingen & toekomstperspectief: leidraad voor de toekomst is dat we ruimte willen bieden aan ontwikkelingen, recht doen aan ruimtelijke kwaliteiten, maatwerk leveren op basis van de leefomgevingskwaliteiten en zorg dragen voor natuur en milieu. Dit doen we samen met alle gebruikers van de leefomgeving.

Deze onderdelen zijn vertaald in een vijftal ambities met bijbehorende doelen 2030-2040. Deze thema's zijn:
- Een Duurzaam thuis;
- Gezonde, sociale en veilige leefomgeving
- Vitale economie
- Bereikbaarheid
- Klaar voor de toekomst.



Een duurzaam thuis

De lokale woonvraag en bovenlokale vraag uit de regionale woningmarkt Arnhem, waar Duiven onderdeel van uitmaakt, leiden tot de vraag naar nieuwe woonlocaties. In de eerste plaats streven we naar inbreiding. Gelet op de grote woonbehoefte zijn inbreidingslocaties echter niet meer voldoende. Naast het benutten van de inbreidingslocaties is het noodzakelijk om op korte termijn woningen op uitbreidingslocaties te ontwikkelen.

Een duurzaam woningaanbod dat aansluit op de wensen en behoeften van de inwoners van de gemeente vraagt om een ander type woningen dan er op dit moment beschikbaar zijn in Duiven, Groessen en Loo. De verduurzaming van de woonomgeving zal door het Klimaatakkoord verder gestalte krijgen. Concreet betekent dit het terugdringen van de energiebehoefte en het benutten van duurzame warmtebronnen. Ook klimaatadaptatie zal invloed hebben op de woningen en de openbare ruimte. Dit vraagt om rekening houden met droogte, piekbuien en de behoefte aan koelte. Dit is lokaal gekoppeld aan het programma duurzaamheid met daarin de drie programmalijnen Klimaat adaptatie, Circulariteit, Energie transitie.



Gezonde, sociale en veilige leefomgeving

Gezondheid is een randvoorwaarde voor het handelen, de ontwikkelingen en de plannen in de fysieke leefomgeving. We willen in het fysieke domein de gezondheid en veiligheid van inwoners beschermen, bewaken en waar mogelijk bevorderen en versterken. Ons uitgangspunt is dat een ieder die wil maximaal gezond kan leven en wonen in de gemeente Duiven. We streven naar een aantrekkelijke leef omgeving die de inwoners herkennen en waar ze zich thuis voelen. Dit doen we samen met inwoners en andere maatschappelijke partners.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat er aandacht is voor de medemens. Voor het fysieke domein gaat het dan om thema’s als toegankelijkheid van gebouwen, openbare ruimte en bereikbaarheid.

Door de groene leefomgeving te verbinden aan andere maatschappelijke vraagstukken, zoals klimaatadaptatie en het vergroten van biodiversiteit, is het mogelijk om een win-winsituatie te creëren.



Vitale Economie

Duiven heeft zich in korte tijd ontwikkeld tot een vitaal-economische gemeente die veel bijdraagt aan de lokale en regionale werkgelegenheid. Kwaliteiten dienen behouden te blijven. Dit vereist permanente aandacht voor uitstraling en bereikbaarheid. Het versterken van de lokale economie en voorzieningen houdt de gemeente Duiven vitaal. Zo blijft de herontwikkeling van het centrum van Duiven, de spoorzone en de locaties voor de combinatie van wonen en werken ook de komende jaren op de agenda staan om de vitaliteit van de gemeenschap en voorzieningen verder te versterken. Hierbij leggen we verbindingen met de ontwikkelingen in de agrarische sector, vrijetijdseconomie, natuur, biodiversiteit en klimaat.



Bereikbaarheid

Op lokaal niveau zetten we in op duurzaamheid door te richten op meer lopen, fietsen en gebruik van het openbaar vervoer. Verbeteringen kunnen onder andere worden gezocht op het gebied van verkeersveiligheid, weginrichting, maar ook herkenbaarheid van routes en de bereikbaarheid van het buitengebied. Daarnaast hebben we aandacht voor de toegankelijkheid van de openbare ruimte en de bereikbaarheid van voorzieningen voor verkeersdeelnemers met een beperking.

We houden als gemeente ook de doorstroming van het verkeer in de gaten. Op de doorgaande wegen in Duiven en Westervoort is het druk (intensiteiten zijn hoog). Bij de ontwikkeling van inbreidings- en uitbreidingslocaties voor bijvoorbeeld woningen en bedrijven hebben we aandacht voor de impact op de bereikbaarheid en de benodigde ruimte voor aanpassing of uitbreiding van de infrastructuur. Vanuit duurzame mobiliteit en de energietransitie willen wij ontwikkelingen stimuleren. Voor de langere termijn volgen we de nationale plannen voor transitie naar duurzame mobiliteit. Op deze wijze behouden we een kwalitatieve, schone, duurzame en gezonde leefomgeving.



Klaar voor de toekomst

Als gemeente staan we voor tal van uitdagingen. We moeten CO2-uitstoot vergaand reduceren, ons aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering, er is een grondstoffentransitie nodig naar een circulaire economie en de biodiversiteit staat onder druk. Met andere woorden: we staan voor complexe opgaven die bij voorkeur integraal en in samenhang aangepakt moeten worden. Onze inzet is dat de gemeente in 2050 energieneutraal is in aansluiting op regionaal en nationaal beleid en wetgeving (Klimaatakkoord/Klimaatwet). Dat vraagt enerzijds om vergaande energiebesparing en anderzijds meer opwek van duurzame (hernieuwbare) energie.

Ook in onze gemeente merken we al de gevolgen van klimaatverandering. Denk alleen maar aan de toename van hoosbuien, periodes van stijgende temperaturen en toenemende droogte. Hoewel onze bijdrage als gemeente aan de klimaatcrisis maar relatief bescheiden is, willen we onze ogen niet sluiten voor onze verantwoordelijkheid en de gevolgen voor ons landschap en onze samenleving. Onze aanpak is gericht op het realiseren van een veerkrachtig en duurzaam water-, natuur, - en bodemsysteem. Een belangrijke waarde van onze inzet is om daarbij de biodiversiteit te behouden. Als gemeente geven we het goede voorbeeld door steeds natuur-inclusief te denken bij alle beslissingen en investeringen. Naast de energietransitie en klimaatadaptatie hebben we een grote opgave in het realiseren van een circulaire economie en het sluiten van de kringlopen. We streven naar minder afval, meer recycling en hergebruik.

Gezien integrale ruimtelijke ordening steeds belangrijker wordt, dienen er in relatie tot bodem en ondergrond verschillende disciplines bij projecten betrokken te zijn. Daarnaast moeten beheer en uitvoering van de openbare ruimte veel meer met het beleid van het fysiek domein verbonden worden. Kansen en risico's in de ondergrond worden zo eerder benut en/of gesignaleerd en betrokken worden bij de plan- of beleidsvorming.

3.1 Externe ontwikkelingen

Economische ontwikkeling
De gemeente wil de lokale en regionale economie verstevigen. Om dat te bereiken wordt er binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen aan de verschillende opgaven samengewerkt. Binnen de Liemerse Ambassade werkt de gemeente met de andere Liemerse gemeenten samen op terreinen als economie, arbeidsmarkt en onderwijs. En wordt er verder uitvoering gegeven aan de thema's logistiek, maakindustrie, vrijetijdseconomie en regionale ontwikkelagenda in de Liemerse Economische Visie.

De uitgifte van de laatste kavels op bedrijventerrein De Nieuweling en Synergiepark InnoFase wordt voorbereid. Op InnoFase werkt de gemeente, samen met 16 andere partijen, aan een Smart Energy Hub als oplossing voor het volle elektriciteitsnetwerk. De samenwerking tussen gemeente, ondernemers, provincie en Groene Allianties de Liemers om bedrijventerrein 't Holland CO2-neutraal te maken wordt voortgezet.

De gemeenteraad heeft in 2022 ingestemd met de uitbreiding van de bedrijventerreinen Centerpoort-Noord met circa 15 hectare bruto oppervlakte en Graafstaete met circa 5,5 hectare bruto oppervlakte. Het college werkt aan de realisatie van deze uitbreidingen. Daarbij is veel aandacht voor ruimtelijke inpassing, bereikbaarheid, klimaatadaptatie en duurzaamheid. Het college zet daarnaast in op het verduurzamen van bestaande bedrijventerreinen.

De woningmarkt
Voor veel mensen is het lastig om een woning te vinden die aansluit bij hun wensen en (financiële) mogelijkheden. Ook groeit het aantal huishoudens de komende jaren fors. Daarom moeten er snel meer woningen bij komen. Daarnaast staat Nederland grote demografische veranderingen te wachten, zoals de blijvende groei van het aantal huishoudens, de verdergaande vergrijzing waardoor het aandeel ouderen in de totale bevolking toeneemt en een blijvende immigratie. Het aantal huishoudens blijft door de gezinsverdunning (toename van het aantal kleinere 1- en

tweepersoonshuishoudens) groeien. Zo zijn er tot 2040 zo'n 60.000 extra woningen nodig in de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. Ook in de Liemers en in Duiven blijft het aantal huishoudens groeien en zijn er veel extra woningen nodig. Het kunnen laten bouwen van deze aantallen woningen is een stevige opgave waar ook in regionaal verband hard aan wordt gewerkt. In 2020 zijn gemeenten binnen de Groene Metropoolregio, provincie Gelderland en Rijk een langjarig partnerschap aangegaan voor een beter werkende woningmarkt. Landelijk heeft deze opgave sindsdien steeds meer aandacht en prioriteit gekregen. Het Rijk heeft in 2022 met alle provincies afspraken gemaakt over de bouw van 900.000 woningen tot en met 2030, met als streven dat hiervan minimaal 2/3e deel betaalbaar is. Om dat te realiseren neemt het Rijk de regie op de volkshuisvesting en de woningbouw met de Nationale Woon en Bouwagenda en het programma een thuis voor iedereen. Er zijn prestatieafspraken gemaakt met provincies en corporaties er zijn nieuwe woondeals afgesloten met de regio's. Er wordt ook gewerkt aan nieuwe wetgeving (Wet versterking regie volkshuisvesting). De opgaven voor de versnelling van de woningbouw zijn dus groot maar onder meer door de oorlog in Oekraïne, de verder stijgende bouwkosten, een blijvend gebrek aan personeel, en het ontbreken van middelen om onrendabele toppen af te dekken maakt het realiseren van de noodzakelijke stevige betaalbare woningbouwopgave tot een grote uitdaging.

Vermindering Legesinkomsten vanwege invoering Wet kwaliteitsborging
Op 14 mei 2019 is in de Eerste Kamer de Wet Kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen aangenomen. De bedoeling is dat deze wet gelijktijdig met de Omgevingswet (Ow) in werking treedt, namelijk op 1 januari 2024.

In de Ow wordt geregeld dat er een knip gemaakt wordt in de huidige omgevingsvergunning voor bouwen: ruimtelijke regels en technische regels. Onder de Ow worden meer bouwwerken vergunningvrij voor de technische bouwactiviteit. Of dit ook gaat gelden voor de ruimtelijke regels, is aan de gemeenten zelf, dit kunnen zij bepalen in het Omgevingsplan.

De Wkb regelt dat de aanvrager van een omgevingsvergunning primair verantwoordelijk is om aan te tonen dat een bouwwerk voldoet aan de eisen uit het Bouwbesluit 2012. Dit betekent dat gemeenten niet meer het bevoegde gezag zijn om te toetsen en toe te zien op de naleving van de bouwtechnische voorschriften in de vergunning- en realisatiefase bij bepaalde bouwwerken. Hiervoor in de plaats komt een stelsel van private kwaliteitsborging.

Met de inwerkingtreding van de Ow en Wkb zullen de taken van de gemeenten onder gevolgklasse 1 gedeeltelijk veranderen. Tevens zal het invloed hebben op de legesinkomsten (immers, meer vergunningvrije bouwwerken en op een bepaald deel van de technische bouwwerken kunnen geen leges in rekening gebracht worden terwijl er wel inspanning vanuit zowel vergunningverlening en handhaving wordt vereist).

Uit een reeds eerder uitgevoerde scan op de effecten van de inwerkingtreding Wkb is voor Westervoort en Duiven samen blijkt dat zo'n € 100.000 (afname Westervoort € 16.000 afname Duiven € 84.000) aan derving van legesinkomsten vanwege deze invoering te verwachten is. Deze afname aan legesinkomsten komt met name voort uit vermindering in te zetten uren vergunningverlening en toezicht op deze taken. Echter, de invoering brengt weer een nieuwe taak met zich mee zoals het beoordelen van de meldingen die bij de gemeente ingediend worden voor de gevolgklasse 1 bouwwerken en handhaving op afwijkingen in de uitvoering. Voor deze werkzaamheden kunnen echter geen leges in rekening gebracht worden.

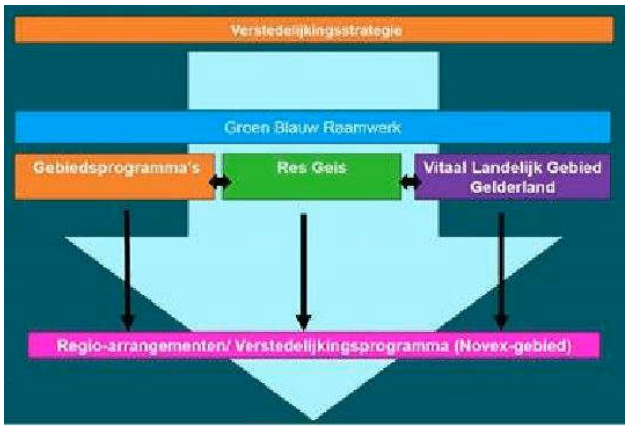
Met het opstellen van de nieuwe legesverordening is de intentie om de derving op de leges zoveel mogelijk te compenseren door een nivellering in de gehele legesverordening. Dit kan tot gevolg hebben dat bepaalde tarieven bijgesteld moeten worden. Deze nieuwe legesverordening zal met de raad (voordat deze ter besluitvorming voorgelegd wordt) besproken worden.

Doortrekking A15 en verbreding A12

Het project “ViA15” is een ontwikkeling die de komende jaren de grootste impact heeft op de leefomgevingskwaliteit van Duiven, Groessen en Loo. Op 7 september 2021 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat het Tracébesluit uit 2017 en 2019 gewijzigd vastgesteld. Het dossier ligt na de tweede tussenuitspraak van 5 april 2023 nog steeds bij de Raad van State. Naar verwachting volgt in Q3 2023 de definitieve einduitspraak. In 2022 is relatief weinig gemeentelijke inzet geweest.

Wijziging inkomsten zwerfafval door einde Raamovereenkomst verpakkingen 2013-2022
Vanaf 2013 ontving de gemeente Duiven jaarlijks een vergoeding op basis van de Raamovereenkomst verpakkingen 2013-2022 voor extra inzet op het gebied van zwerfafval. Deze werd besteed aan o.a.: ondersteuning GoClean, het Rijnjutten, Landelijke Opschoondag, vuurwerkactie, monitoring, afvallessen op basisscholen en het ondersteunen van schoonwandelaars. Vanaf 2023 wordt de industrie verantwoordelijk voor het zwerfafval dat wordt veroorzaakt door de eigen producten van wegwerpplastic. De Uitgebreide Producenten Verantwoordelijkheid (UPV) op wegwerpplastic is gebaseerd op de Europese richtlijn voor “Single Use Plastics” (SUP). Producenten moeten een deel van de kosten vergoeden die gemeenten en andere gebiedsbeheerders voor het opruimen van deze stromen in het zwerfafval maken. Ook kosten voor bewustwording en gedragsbeïnvloeding vallen onder de UPV. Inmiddels gelden er ook statiegeldregelingen voor drankverpakkingen (juli 2021) en blikjes (april 2023). Het is nog onduidelijk welke kostenvergoeding gemeenten krijgen en waarvoor deze precies is bedoeld. Gemeenten krijgen de eerste vergoeding pas achteraf, in het najaar van 2024. In 2023 kan de gemeente het restant van de ontvangen vergoedingen nog aanwenden voor de aanpak van zwerfafval.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)/ Gelders Programma Landelijk Gebied (GPLG)
Het Rijk heeft per provincie doelen gesteld voor natuur, stikstof, water en klimaat in het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). De opdracht van het Rijk aan de provincies is om voor 1 juli 2023 te komen met een plan over hoe deze doelen bereikt gaan worden. De Provincie Gelderland gaat dit doen via het gebiedsprogramma Vitaal Landelijk Gebied Gelderland (VLGG). In dit Gelderse gebiedsprogramma (VLGG) zijn naast de NPLG-thema’s een vitale en duurzame landbouw en duurzame verstedelijking van essentieel belang, denk aan economie (bedrijvigheid), bouwen, wonen en mobiliteit. Hier ligt voor de Groene Metropoolregio (de GMR) dan ook de verbinding met de Verstedelijkingsstrategie. Deze verstedelijkingsstrategie wordt in 2023 uitgewerkt richting gebiedsprogramma’s. Het VLGG, de gebiedsprogramma’s Verstedelijkingsstrategie moeten vervolgens aangevuld met de Regionale EnergieStrategie (RES) en de Gelderse Energie Infra Structuur (GEIS) leiden in 2024 tot een Verstedelijkingsprogramma voor de Groene Metropoolregio waarin ook afspraken zijn gemaakt met Rijk en Provincie over het realiseren van dit verstedelijkingsprogramma (NOVEX). Dit gebeurt via Regio-arrangementen met de Provincie en het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL en Meerjaren Infrastruur (BO-MIRT) met het Rijk.



3.2 Wat willen we bereiken?

Programmadoel
In Duiven is het goed leven, wonen en werken. De gemeente wil werken aan een aantrekkelijke werk-, woon- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

De thema's uit de omgevingsvisie sluiten aan bij dit programmadoel.

Toelichting
De aanwezigheid van werkgelegenheid, de kwaliteit van de werk-, woon- en leefomgeving, de mogelijkheid tot ontmoeting en het creëren van verbondenheid in de buurt, het realiseren en behouden van maatschappelijke voorzieningen, hebben uiteindelijk effect op de positieve gezondheid van de inwoners. De gemeente zet hier steeds meer op in bij de werkwijze en aanpak en de belangrijke keuzes die gemaakt worden. De gemeente wil de bestaande economische structuur behouden en versterken op zowel de bedrijventerreinen als in de winkelgebieden. Zo is de gemeente in staat om te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Het is daarbij belangrijk om de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar af te stemmen. Ook is het streven om potenties in de vrijetijdseconomie verder te benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden.

De gemeente wil bijdragen aan een aantrekkelijke en duurzame leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud en verbetering van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

De gemeente stimuleert en faciliteert en is hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven. Hierbij heeft de gemeente een verbindende rol.

Hoofddoelen

De hoofddoelen van programma 3 hebben samenhang in de Omgevingswet. De Omgevingswet is als het ware de kapstok. Het proces rondom de omgevingswet is weergegeven in het eerste speerpunt. De thema's uit de omgevingsvisie vormen de basis voor de overige speerpunten. Deze thema's zijn:
A. Een Duurzaam thuis;
B. Gezonde, sociale en veilige leefomgeving;
C. Vitale economie;
D. Bereikbaarheid;
E.Klaar voor de toekomst.

3.3 Wat gaan we daarvoor doen?

	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Doorontwikkeling van de verdere implementatie van de Omgevingswet.

	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Toelichting	Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet inwerking. Tegelijkertijd zal de Wet Kwaliteitsborging Bouwen inwerking treden. Na diverse besluiten tot uitstel met name in verband met knelpunten in het DSO (Digitale Stelsel Omgevingswet) acht de eerste kamer de voorbereiding van de wet voldoende robuust om tot invoering over te gaan. Het jaar 2023 zal vanuit het rijk benut worden voor een verdere verbetering van het DSO. Alle decentrale overheden draaien mee in de diverse integrale testrondes die georganiseerd worden. Binnen onze organisatie ligt de focus voor 2023 en de jaren daarna op: • de voorbereiding op het werken met een tijdelijk omgevingsplan • het oefenen met onderdelen die de basis vormen voor een definitief omgevingsplan (moet klaar zijn in 2029) • het oefenen met een Omgevingstafel • het ontwikkelen van het participatiebeleid specifiek voor de Omgevingswet en het voorbereiden en implementeren van de werkprocessen • het opleiden van de medewerkers • het opstellen en actualiseren van het nieuwe VTH beleidsplan (ter kennisname naar de raad) • het opstellen van de nieuwe legesverordening (gevolgen WKB hier in implementeren).
Risico's	Het risico van onvoldoende voorbereiding op met name het terrein van de DSO blijft groot. Na de invoering zal blijken hoe groot de knelpunten zijn die nog moeten worden opgelost. Dit kan een grote impact hebben op het werken met de Omgevingswet voor inwoners/ initiatiefnemers/de organisatie.
Planning	In 2024 zal de belangrijkste focus liggen op de doorontwikkeling van het DSO en het werken aan het definitieve omgevingsplan. Ook zal vanaf de datum van de inwerkingtreding van de wet het werken met een Omgevingstafel definitieve vorm krijgen.
Financiën	• Het budget in de meerjarenbegroting voor 2024 is: € 126.630. • In de in 2022 gecreëerde reserve is € 200.000 gestort. Dit bedrag dient in 2023 onttrokken te worden. • De bedragen die de gemeente ontvangt vanuit de meicirculaire voor 2023 en de volgende jaren worden opgenomen in de meerjarenbegroting.
Participatie	Het in 2023 vast te stellen participatiebeleid specifiek voor de Omgevingswet vormt de basis voor het participatief werken onder de vigeur van de Omgevingswet.



3.A.1	**Uitvoeren Woonvisie/ Versnellen woningbouw**
Doel	De omvang en kwaliteit van de woningvoorraad in Duiven sluiten aan bij de hedendaagse behoefte en initiatieven en ontwikkelingen vanuit de samenleving. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke en duurzame leef- en woonomgeving

3.A.1	Uitvoeren Woonvisie/ Versnellen woningbouw
Toelichting	Een actievere en proactieve houding vanuit het gemeentelijke woonbeleid heeft met het opstellen van de Woonvisie 2021 vorm gekregen. De noodzaak hiertoe is inmiddels via de Nationale Woon en Bouwagenda, het programma een duurzaam thuis en de nieuwe Woondeals ook op rijks-, provinciaal- en regioniveau vorm gekregen voor het langer zelfstandig thuis wonen, de grote (betaalbare) woningbouwopgave, de grote druk op de woningmarkt, de verduurzaming van de bestaande woningvoorraad, de toenemende regionale samenwerking en taken, een actievere rol richting woningbouwcorporaties en een aantal urgente vragen binnen het taakveld wonen, zoals huisvesting Rijkskader woonwagenstandplaatsen. De voor woningbouw ingezette versnelling moet dus worden doorgezet om aan de behoefte te voldoen. Daarvoor zijn zowel de al bekende inbreidingslocaties als uitbreidingslocaties nodig. De gemeente wil de juiste woningen realiseren rekening houdend met de geconstateerde woningbehoefte en met doorstroming uit de bestaande voorraad. De grootste opgave ligt in de kern Duiven. We realiseren de nieuwbouw daarom vooral in en bij de kern Duiven. In Loo en Groessen wordt naar behoefte gebouwd met extra aandacht voor lokale kenmerken als woonmilieus en sociale binding. De gemeente stelt voor nieuwe woningen eisen op het gebied van betaalbaarheid en betaalbaar houden, energie, duurzaamheid, klimaatadaptatie en levensloopbestendigheid. Met de Woondeal 2023 is geconstateerd dat er voor de regio nog een grotere woningbehoefte is dan tot nu toe berekend. Dit betekent dat er dus met blijvende prioriteit uitvoering gegeven moet worden aan woningbouw op de nu bekende locaties en dat er nog ruimte is om de komende jaren te zoeken naar aanvullende locaties.
Risico's	Onvoldoende kunnen inzetten op monitoring, continuering van gemaakte afspraken, inzet op beleid en of woningbouwprojecten en andere woningbouwinitiatieven. Het beleid of de woningbouwprojecten zijn daardoor onvoldoende effectief of de realisatie van de woningbouw en de woonagenda schuiven daardoor in de tijd op.
Planning	Uitvoering geven aan de Woonvisie 2021, de Woonagenda en de Woondeal 2023, waaronder de woningbouwversnelling (huidige korte termijn plannen voor de komende twee tot vier jaar). De Woonvisie en woningbouwversnelling zijn gecombineerd met de Woondeal 2023 meerjarige processen die de komende jaren blijvend om grote inzet vragen. Voor de middellange termijn start deze raadsperiode de visievorming voor mogelijke nieuwe woningbouwlocaties op basis van de nieuwste prognose cijfers.
Financiën	Voor de uitvoering van dit speerpunt is met de voorjaarsnota 2021 gelet op de ambities uit de nieuwe Woonvisie, de Woonagenda en de Woondeal meerjarig extra middelen aan extern advies-, onderzoek, ondersteuning of facilitering van initiatieven structureel € 50.000 per jaar opgenomen. Voor de woningbouwversnelling van de Ploen-Noord, Plakse Weide en de inbreidingslocaties zijn de bestaande (extra) middelen vooralsnog voldoende (vanuit de huidige ambtelijke formatie, de voorbereidingskredieten, grondexploitaties en anterieure overeenkomsten). Voor de verdere uitwerking en uitvoering is aanvullende ambtelijke capaciteit nodig. Met de programmabegroting 2022-2026 is voor de realisatie van de plannen tot 1 oktober 2026 aanvullend budget vastgelegd. In 2023, 2024 en 2025 ieder jaar € 300.000 en in 2026 tot 1 oktober 2026 nog eens € 200.000. Deze middelen worden gedekt uit de Algemene Reserve.
Participatie	Afhankelijk van het onderwerp, de situatie en de ontwikkeling bepaalt de gemeente hoe en in welke mate participatie wordt ingezet.



B: Gezonde, sociale en veilige leefomgeving

Speerpunten en acties behorende tot dit thema zijn zowel in programma 1, programma 2 en programma 3 opgenomen. In deze voorjaarsnota 2023 is nog geen specifieke koppeling gemaakt tussen dit thema en een speerpunt vanuit programma 3. In de aanloop naar de begroting 2024-2027 zal, in samenhang met programma 1 en 2, het thema gezonde, sociale en veilige leefomgeving integraal binnen dit programma benaderd worden.



C: Vitale Economie

3.C.1	**Herontwikkeling Centrum**
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijk "Vitaal Centrum Duiven (VCD)"
Toelichting	In 2023 worden de plannen van Woonzorg Nederland en WP Retail Invest afgerond waarna het plan van Woonzorg verder wordt uitgewerkt zodat start bouw kan plaatsvinden in Q4 dan wel Q1 2024. Aansluitend hierop wordt het ontwerp van het plein ter hand genomen De gedeeltelijke vervreemding van het opstal fase 2 maakt onderdeel uit van deze opgave. In vervolg op de besluitvorming over fase 2 wordt een tender in de markt gezet om een nieuwe exploitant voor het zwembad te vinden. Het bestemmingsplan voor IKC Remigius is inmiddels door de raad vastgesteld. Omdat beroep is aangetekend is op dit moment ongewis wanneer gestart kan worden met de bouw. Het bestemmingplan voor woningbouw aan het Droopad is in procedure en het ontwikkelproces voor deze locatie is gestart.
Risico's	Voor het Droopad en het IKC Remigius vormt de planologische procedure een risico voor de termijn waarop ontwikkeling kan plaatsvinden.
Planning	De planning voor het vitaal centrum loopt door tot en met 2028.
Financiën	De laatste plannen voor de diverse deellocaties zijn verwerkt in de grondexploitatie VCD welke in februari 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld.
Participatie	In 2023 wordt een participatie en communicatieplan opgesteld waarin per deelplan wordt beschreven hoe geparticipeerd wordt. Uitgangspunt is het collegebesluit waarin is vastgelegd dat voor alle deellocaties op trede 1 en 2 wordt geparticipeerd (informeren en raadplegen), behoudens het Remigiusplein waarvoor trede 3 (adviseren) geldt.

3.C.2	Uitbreiding bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete
Doel	Twee (wijzigingen van de tijdelijke) omgevingsplannen opstellen, in procedure brengen en laten vaststellen door college en gemeenteraad. Het gaat om de omgevingsplannen voor de uitbreiding van de bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete met respectievelijk Centerpoort-Noord 2 en Graafstaete 2. Verdere duurzaamheidsuitgangspunten en -doelstellingen bepalen en in uitvoering brengen. En een uitgiftestrategie ontwikkelen en uitvoeren. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024. Derhalve wordt voor Graafstaete 2 niet langer gewerkt aan een omgevingsplan, maar wordt hiervoor een (ontwerp van een) bestemmingsplan voorbereid. Voor Centerpoort-Noord 2 wordt later dit jaar bepaald of hiervoor een omgevingsplan of een bestemmingsplan wordt opgesteld.
Toelichting	Door de economische groei van de afgelopen jaren zijn er in Duiven nagenoeg geen bedrijfskavels meer beschikbaar voor uitgifte. Het ontwikkelen van bedrijventerreinen is voor Duiven een belangrijk onderdeel van het economisch vestigingsbeleid. Met name vanwege de uitstekende ligging langs de economisch aantrekkelijke A12/A15-as. Hierdoor is Duiven een gewilde vestigingsplaats voor bedrijven. De bedrijventerreinen zijn van groot belang voor verdere economische ontwikkeling en leveren veel banen op.
Risico's	Risicomanagement is een dynamisch proces dat per projectfase verschilt. We benoemen risico's per fase en treffen waar nodig beheersmaatregelen.
Planning	<u>Centerpoort-Noord 2</u> Tender aanbesteding – Q1 en Q2 2023 Participatie Q2 - Q4 2023 Opstellen omgevingsplan of bestemmingsplan Q2 - Q3 2023 Start procedure omgevingsplan / bestemmingsplan eind Q4 2023 of Q1 2024 Vaststelling omgevingsplan / bestemmingsplan door gemeenteraad - Q2 2024 <u>Graafstaete 2</u> Participatie - 12 december 2022 - Q2 2023 Opstellen bestemmingsplan Q1 - Q2 2023 Start procedure omgevingsplan - Q3 of Q4 2023 Vaststelling omgevingsplan door gemeenteraad - Q1 2024
Financiën	De gemeenteraad heeft op 10 maart 2022 een krediet van € 5.760.000, beschikbaar gesteld voor de aankoop van gronden voor Centerpoort-Noord 2. Een voorbereidingskrediet van € 150.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een omgevingsplan voor Centerpoort-Noord 2. En een voorbereidingskrediet van € 150.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een omgevingsplan voor Graafstaete 2.

3.C.2	Uitbreiding bedrijventerreinen Centerpoort-Noord en Graafstaete
Participatie	Participatie is een belangrijke pijler onder de Omgevingswet. Met participatie bedoelt de Omgevingswet 'het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit om tijdig belangen, meningen en creativiteit op tafel te krijgen'. Er wordt gewerkt aan de hand van een participatieplan.

(1)De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2024

3.C.3	Liemerse ambassade
Doel	Optimale regionale samenwerking tussen de Liemerse gemeenten met onderwijs en ondernemers.
Toelichting	In het coalitieakkoord 2022-2026 staat dat de gemeente aan alle huidige vormen van samenwerking in de Liemers actief blijft deelnemen. De Liemerse Ambassade wordt gezien als belangrijkste organisatie, waar overheid samenwerkt met ondernemers en onderwijs. De Liemerse Ambassade geeft onder meer uitvoering aan de Liemerse Economische Visie met als speerpunten vrijetijdseconomie, logistiek en maakindustrie. Deze visie is opgesteld door de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar, Montferland en Doesburg. Daarnaast is de Liemerse Ambassade betrokken bij het opstellen van een regionale landbouwvisie en indiener van de LEADER-aanvraag 2023-2027 voor de vijf Liemerse gemeenten.
Risico's	De meerwaarde van de Liemerse Ambassade moet door alle betrokkenen gezien blijven worden en door de Liemerse Ambassade worden aangetoond. De Liemerse Ambassade bestaat naast vertegenwoordigers van onderwijs en ondernemers formeel uit de gemeenten Duiven, Westervoort en Montferland
Planning	De Liemerse Ambassade is opgericht in september 2020 en geeft sindsdien onder meer uitvoering aan de Liemerse Economische Visie, één van hun belangrijkste taken. In 2023 dient de bestaande visie te worden geëvalueerd en zal er gewerkt worden naar een nieuw uitvoeringsprogramma voor 2024-2026.
Financiën	In de programmabegroting staat voor de Liemerse Ambassade voor 2024 en verder een bedrag van jaarlijks € 25.000 opgenomen. Voor uitvoering van de Liemerse Economische Visie 2024-2026 is jaarlijks een bedrag opgenomen van € 31.000.
Participatie	Projecten die door de Liemerse Ambassade worden opgepakt, komen veelal vanuit de samenleving en er wordt in gezamenlijkheid uitvoering aan gegeven. Zoals het promoten van de logistiek en de vrijetijdseconomie, het Techniekpact en Perspectief in Zorg en Techniek.



D: Bereikbaarheid

3.D.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de doortrekking van de A15 en verbreding van de A12 voor de gemeenschap van de gemeente Duiven

3.D.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Toelichting	In 2024 is het Tracébesluit ViA15 naar verwachting onherroepelijk en is de (fysieke) voorbereiding van de realisatie van het project ViA15 weer opgepakt. De gemeente blijft inzetten op een pro-actieve en constructieve grondhouding. Samen met de regiopartners en de Stichting BOG A15 met Rijkswaterstaat, aannemersconsortium GelreGroen en andere opdrachtnemers blijft de gemeente zich hard maken voor meekoppelkansen en maatwerkoplossingen. Maatwerk kan ook betekenen dat afgeweken kan worden van bestaande gemeentelijke (planologische) beleidskaders.
Risico's	De definitieve uitkomst van de beroepsprocedure tegen het Tracébesluit volgt naar verwachting Q2 2023. De uitslag kan gevolgen hebben voor de planning van Rijkswaterstaat en GelreGroen. Wanneer de planning en/of realisatie van het infraproject uitloopt dan heeft dit ook gevolgen voor onze planning en inzet van middelen.
Planning	De inzet loopt minimaal totdat de A15/A12 wordt opgeleverd. De planning voor de openstelling loopt steeds verder uit. Naar verwachting blijft de komende vier jaar ambtelijke inzet nodig in het kader van de nazorg en afronding van het Project ViA15 richting de gemeente over bijvoorbeeld het onderliggende wegennet. Zodra het Tracébesluit onherroepelijk is moet dit door de gemeente binnen één jaar vertaald worden in een Omgevingsplan. In 2024 wordt gestreefd om het afstemmingstraject tussen de verschillende landschapsplannen af te hebben. Dit traject houdt een gebiedsproces met de verschillende stakeholders waaronder bewoners en de aanplant van extra omgevingsmaatregelen in.
Financiën	Voor de meest actuele stand van zaken zie de meest recente Jaarrekening. Een extra krediet aanvraag ten behoeve van vervangende inhuur bij onder andere de afdeling Realisatie & Beheer kan niet worden uitgesloten mocht blijken dat de gelden uit de voorziening en bestemmingsreserve onvoldoende zijn.
Participatie	Er volgen regelmatige overleggen met de Stichting Bewonersoverleg Groessen A15, hierin zijn alle kernen en buurtschappen langs het tracé verenigd. De participatieladder wordt naar gelang de situatie ingezet.



E: Klaar voor de toekomst

3.E.1	Natuur inclusieve gebiedsontwikkeling
Doel	Een natuurinclusieve gebiedsontwikkeling op gang helpen waarbij een 'groenblauw raamwerk' tot stand komt in combinatie met ontwikkel mogelijkheden voor landbouw, geclusterde sport- en recreatieve functies eventueel aangevuld met kleinschalige woonfuncties. Eén en ander in gezamenlijk opdrachtgeverschap met de gemeente Westervoort.
Toelichting	In de programmabegroting/jaarschijf 2023 is budget toegekend voor het opstellen van een zogenaamd koers document. Dat behelst een ruimtelijk kwaliteitskader dat richting geeft aan de gewenste ontwikkeling voor het gehele gebied in het licht van de opgaven. Het biedt ook een ontwikkel perspectief voor concrete en kansrijke uitwerkingen.
Risico's	Het betreffende gebied bevat ook potentiële locaties voor de bouw van flexwoningen. Hierover loopt in 2023 een parallel project.

3.E.1	Natuur inclusieve gebiedsontwikkeling
Planning	De finale besluitvorming door de raad over het koers document is voorzien in Q1 2024. De verdere plan uitwerking en realisatie zal zich daarna over meerdere jaren uitstrekken.
Financiën	Na genoemde besluitvorming door de raad is er zicht op de ambities en vervolgacties en daarmee gepaard gaande gemeentelijke kosten. Gelet op de bestaande strategische grondposities van de gemeente in het gebied zijn er ook mogelijkheden voor het starten van een (sluitende) grondexploitatie.
Participatie	Het opstellen van het koersdocument vindt plaats in gezamenlijk opdrachtgeverschap met het college van Duiven. Bij het gebiedsproces zullen de relevante stakeholders en belanghebbenden worden geconsulteerd, onder andere d.m.v. workshops. Bij de vaststelling van het koersdocument komt de wijze van participatie tijdens het vervolg van het gebiedsproces aan de orde.

3.E.2	Duurzaamheid
Doel	Doelstellingen per programmalijn zijn: • Energietransitie: 95% CO2 reductie in 2050 ten opzichte van 1990 en een CO2 neutrale elektriciteitsvoorziening in 2050. • Klimaatadaptatie: Klimaatbestendig en water robuust in 2050. • Circulariteit: 100% circulair in 2050
Toelichting	Het programma Duurzaamheid bestaat uit drie samenhangende programmalijnen: Energietransitie, Klimaatadaptatie en Circulariteit (grondstoffentransitie). Dwars door deze programmalijnen heen ontwikkelen we een integrale aanpak voor bedrijven(terreinen).
Risico's	Ondanks gemeentelijke participatie is een risico dat samenwerking tussen inwoners, bedrijven, onderwijs en overheid onvoldoende van de grond komt en er onvoldoende stappen gezet worden richting de programmadoelstellingen. Voor het behoud en versterking van draagvlak voor maatregelen en acties is consistente communicatie van belang. Zo heeft de gemeente de afgelopen jaren gezien dat met name landelijke ontwikkelingen enorme impact hebben op draagvlak en de afkalving hiervan. Een aanvullend risico is dat er financiële druk ontstaat door het uitblijven van structurele middelen van het Rijk aan gemeenten en daardoor, onvoldoende continuïteit hebben op gemaakte afspraken, inzet op beleid, initiatieven en/of allianties, waardoor kansen of allianties verloren gaan.

3.E.2	Duurzaamheid
Planning	De planning is meerjarig. Het speerpunt blijft de komende jaren in toenemende mate, stevige aandacht vragen. Wettelijke doelstellingen, ambitiedocumenten en onderliggende programmeringen moeten meer concrete activiteiten geven voor de komende 4 jaar en een programmering op hoofdlijnen richting 2050. Aandachtspunt hierbij is dat externe ontwikkelingen regelmatig leiden tot bijsturing van planningen. Dit vereist flexibiliteit in de programmering. Belangrijke actiepunten voor 2023: • Herijken programmering ‘energietransitie’ • In uitvoering brengen van de uitvoeringsagenda’s ‘Circulariteit/grondstoffentransitie’ en ‘Klimaatadaptatie’ • Opstellen beleidskader- en uitvoeringsagenda ‘biodiversiteit’ • Ontwerpen monitoringsdashboard voor het programma • Wijkuitvoeringsplan de Vergert door ontwikkelen • Ruimtelijke inpassing zonneparken rondom InnoFase • Vestigen juridische entiteit Smart Energy Hub InnoFase en het ontwerpen van het virtueel netwerk • Verduurzamingsaanpak ’t Holland evalueren en door vertalen naar een kostenefficiënte aanpak voor de verduurzamingsopgave op de bedrijventerreinen in de A-12 zone. • Vervolg aanpak energie armoede
Financiën	Voor het de uitvoering van de programmalijn Energietransitie heeft de gemeente in totaal en structureel ca € 140.000/jaar procesgeld beschikbaar gesteld (excl. Bedrijfsvoeringskosten). Voor de uitvoering van de programmalijn Circulariteit heeft de gemeente ca € 28.000/jaar procesgeld beschikbaar gesteld tot en met 2025 (excl. Bedrijfsvoeringskosten). Voor de uitvoering van de programmalijn Klimaatadaptatie is totaal € 1.042.510 ter beschikking gesteld t/m 2027.
Participatie	De gemeente kan de ambities voor alle drie programmalijnen alleen realiseren met grote inzet en betrokkenheid van inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Om hen actief te betrekken is communicatie & participatie in het ‘hart’ van het programma geplaatst. Hiertoe is een Communicatiestrategie, het beeldmerk en platform ’Samen1Nergie’ en een Participatie strategie ontwikkeld. Daarnaast werkt de gemeente met ondernemersverenigingen samen om te komen tot een gedragen aanpak richting bedrijven(terreinen), bereidt de gemeente samen met de klankbordgroep en juniorklankbordgroep nieuw beleid voor en haalt nieuwe ideeën op en zijn er stappen gezet richting verenigingen en maatschappelijke organisaties.

3.4 Wensen/Keuzemogelijkheden

3.4.1 Leader 2023-2027

LEADER is een onderdeel van het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) dat in 2023 in vernieuwde vorm van start gaat. Het is een bottom-up werkwijze voor regionale ontwikkeling voor, door en van de burgers zelf. In de periode 2023-2027 zullen LEADER-middelen vooral beschikbaar worden gesteld aan gebieden, die aan de slag gaan met projecten op het gebied van:

- klimaatverandering en duurzame energie;

- efficiënt beheer van natuurlijke hulpbronnen;

- bescherming van biodiversiteit;

- ontwikkeling van plattelandsgebieden: het bevorderen van de werkgelegenheid, groei, gendergelijkheid, sociale inclusie en lokale ontwikkeling in plattelandsgebieden, met inbegrip van bio-economie.

De vijf Liemerse gemeenten en het Waterschap willen hiervoor in aanmerking komen. Daarvoor dient er een Lokale Ontwikkel Strategie (LOS) te worden opgesteld, die voor 1 juli a.s. bij de provincie moet zijn ingediend. Na de zomer neemt de provincie hierover een besluit.

Voorgesteld wordt om de vijf Liemerse gemeenten samen € 750.000 te laten bijdragen in de periode 2023-2027 dat is € 150.000 per jaar. Wanneer als verdeelsleutel het inwoneraantal en de oppervlakte van een gemeente wordt gehanteerd, betekent dit dat Duiven 16% betaalt en jaarlijks € 24.000 dient bij te dragen.

3.4.2 Plankostenscan op maat
Op dit moment is er onvoldoende inzicht in de te ramen uren bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente Duiven. Door de toename van (complexe) ruimtelijke ontwikkelingen wordt het steeds belangrijker om dit inzicht te hebben. Door goed aan de voorkant de uren en daarmee de financiën in beeld te hebben, kunnen veel beter de financiële risico's van (toekomstige) grexen en anterieure overeenkomsten gemanaged worden. Om dit voor elkaar te krijgen is het opstellen van een plankostenscan op maat noodzakelijk. Doordat de uren aan de voorkant veel beter ingeschat kunnen worden, kan tevens een goede afweging worden gemaakt tussen de projecten en de benodigde capaciteit. Met een plankostenscan op maat kan de hoogte van de te verhalen plankosten (en uren) op een dusdanige wijze worden vastgelegd dat recht wordt gedaan aan de project specifieke omstandigheden. Voorgesteld wordt om hiervoor een eenmalige bijdrage beschikbaar te stellen van € 20.000.

3.4.3 Actualisatie nota Grondbeleid
De huidige nota grondbeleid Duiven stamt nog uit 2008 en is dringend toe aan modernisering. Zeker gezien de komst van de Omgevingswet is de huidige nota niet meer toepasbaar.
De Omgevingswet heeft effect op de inzet van diverse grondbeleidsinstrumenten en de (on)mogelijkheden van kostenverhaal bij ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast is door de toename van (complexe) ruimtelijke ontwikkelingen van belang dat de rol die de gemeente wil en kan spelen duidelijk is bij de ontwikkelstrategie. Voor het te voeren gemeentelijke beleid zal een richting worden bepaald voor de grondhouding (welke rol neemt de gemeente per situatie aan?) en de toepassingsmogelijkheden van de instrumenten (o.a. kostenverhaal, voorkeursrecht). Dit moet leiden tot een geactualiseerde nota grondbeleid, waarbij specifiek wordt ingegaan op de rolkeuze van de gemeente, het grondprijsbeleid en uitgiftebeleid. De kosten hiervoor worden voor de gemeente Duiven geraamd op € 38.000. Voorgesteld wordt om deze eenmalige bijdrage beschikbaar te stellen.

3.4.4 Voorbereidingskrediet flexwonen
De woningnood is groot. Starters en spoedzoekers op de woningmarkt vinden moeilijk een woning. Wachttijden op een sociale huurwoning lopen op en een betaalbare woning op de koopmarkt is er niet of nauwelijks. Doorstroming naar passende woningen wordt daarmee vertraagd. Daarom wil de gemeente met prioriteit en kracht doorwerken aan de invulling van de woningbehoefte en bestrijding van de woningnood door op korte termijn flexwoningen te realiseren. Flexwonen kan sneller dan permanente bouw een bijdrage leveren aan extra woningen door kortere procedures en strakke planning.

Op 7 februari heeft het College de bestuursopdracht flexwonen vastgesteld. Om planvorming op te starten is een voorbereidingskrediet nodig. Als voorbereidingskrediet wordt voor 2023 € 200.000 gevraagd. Hierin is € 25.000 opgenomen voor extern onderzoek. De rest betreft plankosten. De verwachting is dat deze kosten deels kunnen worden terugverdiend binnen de afspraken die

de gemeente maakt met ontwikkelende partijen en de pachtovereenkomst. Doordat de projecten nog in de initiatieffase zijn en de businesscase voor flexwoonprojecten moeilijk rond te rekenen is, is dit nog onduidelijk. Daarom is het voorstel om deze bijdragen te dekken uit de Algemene Reserve. Om kosten te drukken wordt er uiteraard gekeken naar mogelijke subsidies van provincie Gelderland (aan te vragen zodra locatie bekend is, aan te vragen tot 31/12/23 of tot zover geld beschikbaar is), of voor extra expertise bijvoorbeeld op juridische en planologisch gebied waar gebruik gemaakt kan worden van ondersteuning door de TVTH (Taskforce Versnelling Tijdelijke Huisvesting), expertteam woningbouw RVO en mogelijk ook versnellingsteam provincie Gelderland

Flexwonen is vanwege grote (werk)druk onderwerp van gesprek geweest rondom de prioriteringsdiscussie. Door het toekennen van een hoge prioriteit en het beschikbaar krijgen van voldoende ambtelijke capaciteit, kan flexwonen opgepakt worden conform planning.

3.4.5 Ontwikkelopgave Woningbouw Openbare ruimte
De versnelling van de woningbouw is één van de belangrijkste thema's op landelijk, regionaal en lokaal niveau. Ook in Duiven is woningbouw top prioriteit, mede gelet op de ambities uit de Woonvisie, de Liemerse Woonagenda en de Woondeal. Specifiek voor Duiven is gedurende de realisatie van deze versnelling voor de periode tot en met 2026 budget beschikbaar gesteld. In 2022 een bedrag van € 100.000. In 2023 tot en met 2025 ieder jaar € 300.000 en in 2026 nog eens € 200.000. Deze budgetten worden met name "aan de voorkant" ingezet in de vorm van het beschikbaar krijgen/stellen van een planoloog, een projectleider, een stedenbouwkundige, een jurist en bijvoorbeeld medewerkers op het gebied van communicatie en participatie. En toch ziet de gemeente bij de versnelling van de woningbouw knelpunten ontstaan. Niet alle versnellingskansen kunnen worden verzilverd. Met de prioriteringsdiscussie die is gevoerd heeft de organisatie binnen afdeling RSO alles op groen kunnen zetten. Voor de afdeling R&B is dit alleen voor 2023 groen geworden.

Voor de komende jaren worden knelpunten voorzien op de vakdisciplines: Verkeer, Groen/ Ecologie, Water en Riolering. Dit zijn de disciplines die belegd zijn bij afdeling Realisatie en Beheer waarin het inrichten en beheren van de (openbare) ruimte centraal staat. Met name door zware bezuinigingsoperaties in de jaren 2014-2018, zijn hier behoorlijk wat fte's weggevallen en is de aandacht volledig op het beheer van de (openbare)ruimte komen te liggen. De ontwikkeltak van deze afdeling is daarmee voor een groot deel weggevallen. Nu de gemeente vanuit een beheerfase weer volop in een ontwikkelfase is terecht gekomen, worden bovengenoemde vakdisciplines node gemist en kunnen versnellingskansen niet altijd opgepakt worden. Omdat de gemeente Duiven te maken heeft met een bovengemiddelde ontwikkelopgave, vraagt dit ook om een bovengemiddelde inzet van Realisatie en Beheer. Om deze ontwikkelopgave de komende jaren mogelijk te maken, wordt voorgesteld om voor de jaren 2024 tot en met 2026 € 170.000 per jaar beschikbaar te stellen.

3.4.6 Inhuur Vergunningen Toezicht en Handhaving (VTH)
In 2022 is ruim € 137.000 meer aan leges geïnd dan in de begroting 2022 is opgenomen. Dit is te verklaren uit het feit dat er meerdere grotere bouwwerken zijn vergund dan voorzien. Deze extra inkomsten zijn gerealiseerd met extra inhuur capaciteit. Ook voor 2023 worden veel extra aanvragen verwacht (met name realisatie woningbouw) waar extra capaciteit voor nodig is. Daarnaast gaan we per 1 januari 2024 werken onder de Omgevingswet wat voor de aanvrager ook veel veranderingen betekent. De verwachting is dat er zeker in de tweede helft van het jaar extra aanvragen binnen zullen komen onder de nu nog geldende (en bekende) regelgeving. Om voldoende capaciteit op vergunningverlening te borgen om deze extra stroom aan aanvragen te kunnen behandelen, is extra inhuur nodig. De bekostiging van deze extra inhuur bedraagt eenmalig € 51.202.

3.4.7 Extra formatie VTH in het kader van duurzaamheid
De rijksoverheid zet flink in op het gebied van duurzaamheid, circulariteit, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Dit zal doorwerking krijgen in wet- en regelgeving en zal zich uiten in

de uitvoering. Zo ook zullen deze ambities doorwerken in bouwwerken, civiele projecten en daarmee samenhangende ontwikkelingen. Dit heeft gevolgen voor de toetsing van aanvragen omgevingsvergunningen. Een nieuw stuk vakkennis zal hierbij opgedaan moeten worden, alsmede wordt hierdoor de toetsing uitgebreid. Tevens zal het doorvoeren van deze duurzaamheidsmaatregelen in de bouw gecontroleerd moeten worden wat een uitbreiding van de toezichtstaken tot gevolg heeft. Tevens zal ook op de lange termijn het in stand houden van deze duurzaamheidsmaatregelen geborgd moeten worden waarbij handhaving een rol speelt.

Dit alles leidt tot extra taken en benodigde kennis en kunde binnen VTH. Om deze taken uit te kunnen voeren is het nodig om extra capaciteit uit te breiden in het VTH gebied. Omdat het op dit moment nog lastig te kwantificeren is wat er precies nodig is om deze taken uit te voeren en de borging van duurzaamheidsmaatregelen te garanderen, wordt vooralsnog voor Duiven een bedrag van € 57.700 gevraagd. Hiermee kan een voorlopige invulling gegeven worden aan de extra toetsing, toezicht en uitbreiding van handhaving.

Zodra landelijk meer inzicht komt in wat de effecten zijn van duurzaamheidsmaatregelen zal een nadere kwantificering van de uitvoerende taken plaatsvinden.

3.4.8 Digitaal handboek openbare ruimte
Het huidige handboek Openbare Ruimte is verouderd en niet meer actueel. Het handboek wordt nog steeds gebruikt als toetsingskader voor de (her)inrichting van de openbare ruimte en beschrijft waar de openbare ruimte aan moet voldoen zodat deze goed functioneert en te onderhouden is. De komende jaren wordt er veel ontwikkeld, waardoor het nu noodzakelijk is het handboek te vernieuwen. Door voor Duiven en Westervoort gelijktijdig een nieuw handboek op te stellen is er schaalvoordeel. De kosten voor het opstellen van een handboek bedragen dan voor Duiven € 25.000.

3.4.9 Groene Metropoolregio
Voor 2024 wordt een substantiële verhoging van de inwonersbijdrage verwacht. Deze ziet met name toe op de opgave ‘Circulaire regio. Gevraagd wordt om voor 2024 en verder structureel € 22.800 bij te ramen op het huidige opgenomen bedrag in de begroting voor de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

3.4.10 Uitbreiding containers luierinzameling
In 2021 zijn op basis van het Grondstoffenplan 'Samen minder afval' op diverse locaties containers geplaatst voor de inzameling van babyluiers en incontinentiemateriaal. De inzameling is een toenemend succes. Ook omdat in 2022 het 4 wekelijks inzamelen is ingevoerd. Om te voldoen aan de vraag en overlast te voorkomen zijn containers bijgeplaatst. Het beschikbare budget is daarmee onvoldoende, ook door inflatie en brandstoftoeslag. Tegelijk zal door het gescheiden inzamelen van de luiers het aanbod aan restafval dalen. De kosten bedragen € 15.000 en kunnen worden gedekt uit de voorziening afvalinzameling. In de jaren 2024-2027 worden deze lasten verrekend in de berekening van de afvalstoffenheffing.

3.4.11 Onderzoek leegstand/intensivering/herstructurering Centerpoort-Noord
De ruimtevraag van bedrijven in de regio wordt niet alleen op nieuw uit te geven bedrijventerreinen gefaciliteerd, maar idealiter eerst op bestaande terreinen. De eenvoudigste vorm is het gebruik maken van onbebouwde ruimte op bedrijventerreinen, maar ook het terugdringen van leegstand, de herontwikkeling van bebouwde bedrijfspanden en intensivering van het ruimtegebruik behoren tot de mogelijkheden. Daarbij ook rekening houdend met andere functies (in de openbare ruimte) op het bedrijventerrein, zoals klimaatadaptatie, groen en energie-infrastructuur.

De gemeente wil naar de kansen en mogelijkheden voor het terugdringen van de leegstand, herstructurering en intensivering in 2023 onderzoek laten doen, te beginnen op Centerpoort-Noord. En op basis van de uitkomsten, daar waar mogelijk en in samenspraak met anderen, hier uitvoering aan geven in 2024. Hiervoor wordt een budget gevraagd van € 30.000.

3.4.12 Uitbreiding bedrijventerreinen op termijn
De komende jaren is Duiven bezig met de ontwikkeling en uitgifte van de bedrijventerreinen Centerpoort-Noord 2 en Graafstaete 2. De vraag naar ruimte voor bedrijven zal de komende jaren echter groter zijn, waarbij een (beperkt) deel geaccommodeerd kan worden op bestaande bedrijventerreinen. In de Omgevingsvisie staat de locatie gelegen ten oosten van de Noordsingel, ingeklemd tussen de Rijksweg A12 en de Oostsingel genoemd als mogelijk te ontwikkelen bedrijventerrein, waar nog nader onderzoek naar verricht moet worden. Onder meer naar de wijze van ontsluiten. Hier zal op een later moment onderzoeksbudget voor noodzakelijk zijn. Momenteel wordt veel van de ambtelijke capaciteit in het ruimtelijk domein ingezet voor de ontwikkeling van woningbouw.

3.4.13 Voorbereidingskrediet schoollocaties Duiven
In 2021 is de Woonvisie Duiven 2021-2030 door de gemeenteraad vastgesteld. De schoollocaties Droopad 1 (Remigius), Goudenregestraat 1 (Wereldwijzer) en Schoolstraat 14 (Groene Ring) staan hierin beschreven als locaties die de meeste prioriteit moeten krijgen.

Om planvorming op te starten voor de locaties Goudenregenstraat 1 (Wereldwijzer) en Schoolstraat 14 (Groene Ring) is een voorbereidingskrediet nodig. Voor de locatie Droopad 1 (Remigius) is door de gemeenteraad op 14 februari 2023 een Grex (grondexploitatie) vastgesteld.

Als voorbereidingskrediet wordt voor zowel Goudenregenstraat 1 als voor Schoolstraat 14 voor 2023 € 60.000 en voor 2024 € 40.000 gevraagd, in totaal komt het voor beide locaties dus neer op € 200.000. Voor de uit te voeren onderzoeken wordt voor beide locaties € 25.000 gevraagd. De kosten bestaan per locatie uit € 75.000 aan plankosten en € 25.000 aan onderzoekskosten. De verwachting is dat deze kosten (deels) kunnen worden terugverdiend met de grondverkoop voor deze locaties. Doordat de projecten nog in de initiatieffase zijn, is dit nog onduidelijk. Daarom is het voorstel om deze bijdragen te dekken uit de Algemene Reserve.

3.4.14 Herinrichting Eilandplein
De gemeenteraad heeft budget beschikbaar gesteld om de fontein op het Eilandplein te renoveren. Tijdens de voorbereiding hebben we ingezien dat er een breder plan gemaakt moet worden. Het Eilandplein heeft een belangrijke functie in Duiven Zuid. Afgelopen jaren zijn er een aantal initiatieven geweest die niet door zijn gegaan omdat ze allemaal afzonderlijk zijn voorgelegd en er geen draagvlak voor kwam. Daarnaast speelt er de “Blijfwijk”. Met een integrale aanpak willen we kijken wat er nodig is om van het Eilandplein een hart voor dit deel van Duiven te maken. Dit zal resulteren in een plan waarin renovatie van het plein, Klimaatadaptatie en wensen vanuit de samenleving een plek krijgen. De totale raming van de kosten bedraagt € 1.151.000. Vanuit Klimaat adaptatie, Burgerparticipatie en renovatie van de fontein zijn al middelen beschikbaar gesteld voor een totaal bedrag van € 386.000. We vragen daarom een aanvullend budget van € 765.000. De kapitaallasten bedragen vanaf 2025 € 43.111 De uitvoering start in 2024. Tevens is voor de externe begeleiding van dit brede integrale traject in 2023 een bedrag van € 30.000 nodig.

3.4.15 Bubblebarrier
In de vorige bestuursperiode (gemeentelijk) heeft de Liemerse Ambassade het initiatief genomen voor het project ‘The Great Bubble Barrier’, een bellenscherm in het Pannerdensch Kanaal dat plastic tegenhoudt.

Het project een samenwerking tussen de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar, het Waterschap Rijn en IJssel, Rijkswaterstaat (beoogd) en overheidsinstellingen buiten de Liemers (Waterschap Rivierenland, Gemeente Lingewaard, Duitse gemeentes, Euregio Rhein-Waal). Daarnaast zijn er verschillende vertegenwoordigingen vanuit de samenleving betrokken, te weten vrijwilligers van GoClean De Liemers en verschillende regionale Rotary clubs.

Het proces om te komen tot deze plaatsing is verdeeld in een aantal fasen. Fase 0 ging over de complexheid om te komen tot een vergunning. Hierbij is gekeken door Rijkswaterstaat, in

samenspraak met de Liemerse Ambassade en Walter van der Veen (projectmanager namens de deelnemende gemeenten) en de Bubble Barrier. Gebleken is dat, onder de huidige kennis en voorwaarden, het vergunning technisch mogelijk is om over te gaan tot plaatsing.

Om de uitwerking van fase 1 mogelijk te maken is er een investering noodzakelijk. Aan de gemeente Duiven wordt gevraagd om € 4.000 hiervoor ter beschikking te stellen.

3.4.16 Compensatie verenigingen inzameling oud papier
Op 8 november 2022 heeft de raad besloten om de verenigingen die met ingang van 2023 niet meer het oud papier kunnen inzamelen te compenseren. De compensatie is gelijk aan de ontvangen inkomsten per vereniging in 2022, in totaal € 26.500. Op deze manier wordt de verenigingen de tijd gegeven op zoek te gaan naar een andere manier van inkomstenwerving. De gemeente is met hen hierover in gesprek.

3.4.17 Herinrichting Schuttersplein Groessen
Naast het Schuttersplein in Groessen wordt een nieuwe woonwijk ‘Onder de Toren’ gerealiseerd. Om deze wijk mogelijk te maken is er vanuit het bestemmingsplan de verplichting om 12 extra parkeerplaatsen op het Schuttersplein aan te leggen, omdat deze niet passen binnen de nieuwbouwwijk zelf. Daarnaast is in 2022 door de Raad het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie vastgesteld inclusief de Duivense Oplegger. Hierin zijn middelen opgenomen om het Schuttersplein klimaatadaptief in te richten.

Ook zijn er op initiatief van de Dorpsraad Groessen verschillende Groessenaren benaderd om deel te nemen aan de commissie Dorpshart. De commissie is tot stand gekomen vanuit vrijwilligheid en betrokkenheid. De taak van de commissie is de inventarisatie van de wensen en behoeften vanuit het dorp betreffende de inrichting van het dorpshart. Deze wensen zijn aan de Gemeenteraad aangeboden op 7 maart 2023.

Dit alles maakt het nu mogelijk om een integraal ontwerp op te stellen en uit te voeren op dit plein.

In de voorjaarsnota van 2021 zijn reeds middelen beschikbaar gesteld. Vanuit de gemeente is € 200.000 beschikbaar gesteld en € 100.000 moet door het dorp zelf gezocht worden.

Omdat er nu een aantal kansen bijeen komen waarin ook de gemeente zelf een groter belang heeft dan destijds bekend was (klimaatadaptatie en extra parkeerplaatsen), en we na de planvorming direct door willen met de realisatie en het niet zeker is of het dorp de resterende € 100.000 bij elkaar krijgt, vragen wij een budget aan van € 100.000. De uitvoering kan dan in 2024 starten. De kapitaallasten bedragen vanaf 2025 € 5.333.

3.4.18 Diverse maatregelen Horsterpark
Stichting Horsterpark heeft het initiatief genomen om samen met de Duivense samenleving (waaronder de jeugd) een aantal projecten op te pakken om het Horsterpark een meer eigentijdse, gebruiksvriendelijke en uitnodigende plek te maken voor een ieder. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het aanleggen van speelbulten "De dromedaris", het aanplanten van struweel, het creëren van een sportersvriendelijk gebied (honden vrije zone voor sport en recreatie), het plaatsen van zonnepanelen en het aanpassen van de waterpartij. Om deze burgerinitiatieven mogelijk te maken stellen we voor om € 125.000 beschikbaar te stellen. De kosten zijn € 30.000 voor diverse werkzaamheden en € 90.000 voor investeringen waarvoor de kapitaallasten vanaf 2024 € 8.567 bedragen.

3.5 Wat gaat het kosten?

Saldi 2023-2027 programma Omgeving

Nieuwe activiteiten	2023	2024	2025	2026	2027

Saldo voor de Voorjaarsnota					
Speerpunten:					
Implementatie nieuwe Omgevingswet					
3.a.1 Uitvoeren Woonvisie					
3.c.1 Herontwikkeling Centrum					
3.c.2 Uitbreiding bedrijventerreinen					
3.c.3 Liemerse ambassade					
3.d.1 Doortrekken A15					
3.e.1 Natuurinclusieve gebiedsontwikkeling					
3.e.2 Duurzaamheid					
Totaal speerpunten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Wensen/Keuzes:					
3.4.1 Leader 2023-2027	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000
3.4.2 Plankostenscan op maat	20.000				
3.4.3 Actualisatie nota Grondbeleid	38.000				
3.4.4 Voorbereidingskrediet flexwonen	200.000				
3.4.5 Ontwikkelopgave woningbouw Openbare Ruimte	0	170.000	170.000	170.000	
3.4.6 Inhuur VTH	51.202				
3.4.7 Duurzaamheid/extra formatie VTH		57.700	57.700	57.700	57.700
3.4.8 digitaal handboek openbare ruimte	25.000				
3.4.9 Groene Metropool Regio		22.800	22.800	22.800	22.800
3.4.10 containers luierinzameling	0	0	0	0	0
3.4.11 Onderzoek Centerpoort-Noord	30.000				
3.4.12 Uitbreiding bedrijventerreinen lange termijn	0	0	0	0	0
3.4.13 Voorbereidingskrediet schoollocaties	120.000	80.000			
3.4.14 Herinrichting Eilandplein	30.000		43.111	43.111	43.111
3.4.15 Bubblebarrier	4.000				
3.4.16 compensatie verenigingen papierinzameling	26.500	0	0	0	0
3.4.17 Herinrichting Schuttersplein Groessen			5.333	5.333	5.333
3.4.18 Diverse maatregelen Horsterpark	30.000	8.567	8.567	8.567	8.567
Totaal wensen/keuzes	**598.702**	**363.067**	**331.511**	**331.511**	**161.511**
Autonome ontwikkelingen:					
3.5.1.1 mobiliteitsvisie 2040	30.000	20.000			
3.5.1.2 Energiekosten	363.390	363.390			
3.5.1.3 inhuur toezichthouder glasvezel	0				
3.5.1.4 variantenstudie	90.000	0	0	0	0
3.5.1.5 opstellen beheerplannen	20.000	0	0	0	0
3.5.1.6 ruilgronden snelfietsroute 12	30.272	0	0	0	0
3.5.1.7 handhaving onderhoudsniveau	-126.528	-126.528	-126.528	-126.528	-126.528
3.5.1.8.a SPUK Klimaatakkoord	-445.175	-449.214	-453.252	0	0
3.5.1.8.b Uitvoeringskosten Klimaatakkoord	445.175	449.214	453.252	0	0
Investeringskredieten:					
3.5.a.1 betonherstel Breitnerstraat	0	1.067	1.067	1.067	1.067
3.5.a.2 slijtlaag tunnel Horsterstraat	0	267	267	267	267
3.5.a.3 renovatie Roodwilligenstraat	0	1.333	1.333	1.333	1.333
3.5.a.4 vervangen asfalt landaalstraat	0	7.333	7.333	7.333	7.333
3.5.a.5 drempel Veldstraat	0	2.133	2.133	2.133	2.133
3.5.a.6 verkeersveiligheid fietsers Molenstraat	0	1.867	1.867	1.867	1.867

3.5.a.7 transit 112 antennes centrum/Jochemstraat	0	2.383	2.383	2.383	2.383
3.5.a.8 omzetten krediet aanschaf papiercontainers	0	0	0	0	0
3.5.a.9 maatregelen fietspad Pinkstebloem	0	3.200	3.200	3.200	3.200
3.5.a.10 vervangen asfalt Kerkstraat/ Schoepikstraat	0	5.500	5.500	5.500	5.500
3.5.a.11.a Versnelde vervanging armaturen (elektra)		-36.500	-21.900	-21.900	-21.900
3.5.a.11.b Versnelde vervanging armaturen (kap.last)			19.800	19.800	19.800
Totaal autonome ontwikkelingen	**407.134**	**245.445**	**-103.545**	**-103.545**	**-103.545**
Saldo na voorjaarsnota 2023	**1.005.836**	**608.512**	**227.966**	**227.966**	**57.966**

Bedragen in €

3.5.1 Autonome financiële ontwikkelingen

De autonome kostenontwikkelingen voor 2023 en volgende jaren worden hier aangegeven. Dat zijn naast incidentele zaken voor 2023, ook de structurele kostenontwikkelingen.

3.5.1.1 Mobiliteitsvisie 2040
De Planwet Verkeer en Vervoer schrijft in artikel 8 voor dat de gemeente zorgdraagt voor het zichtbaar voeren van een samenhangend en uitvoeringsgericht verkeers- en vervoersbeleid, dat richting geeft aan de te nemen beslissingen inzake verkeer en vervoer. Origineel budget van € 40.000 was vastgelegd in de uitvoeringsagenda van het Mobiliteitsplan in 2020 (voor uitvoering in 2022). Dit budget is teruggevloeid naar de algemene middelen omdat het project afgelopen jaar niet is uitgevoerd. Om het onderzoek alsnog uit te kunnen voeren is alsnog budget benodigd. Als gevolg van inflatie en prijsstijgingen in het afgelopen jaar is nu een bedrag van € 50.000 nodig. Hiervan is in 2023 € 30.000 nodig en in 2024 € 20.000.

3..5.1.2 Energiekosten
Door o.a de oorlog in de Oekraïne en de stijging van de kosten voor het netbeheer zijn de totale kosten voor het verbruik van energie behoorlijk gestegen. Dit betekent dat er voor diverse onderdelen in de begroting (gebouwen, openbare verlichting, rioolgemalen etc.) de budgetten moeten worden verhoogd. Voor programma 3 betekent dit een verhoging van € 363.390. Voorlopig wordt deze verhoging alleen voor de jaren 2023 en 2024 meegenomen omdat verwacht wordt dat de prijzen tegen die tijd weer terugkomen op het oude niveau.

3.5.1.3 Inhuur toezichthouder glasvezel
Op initiatief van Delta Fiber Netwerk (DFN) is een overeenkomst gesloten om glasvezel in de kern Duiven mogelijk te maken. Tevens wordt een klein deel buitengebied meegenomen, waarmee glasvezel in nagenoeg de gehele gemeente beschikbaar komt. De aanleg door DFN loopt vanaf maart 2023 tot circa juni 2024. Tijdens de aanleg is gemeentelijk toezicht en project begeleiding nodig. We hebben hiervoor in 2023 een vergoeding ontvangen van DFN. Voorgesteld wordt om deze vergoeding voor een bedrag van € 150.000 in te zetten voor het inhuren van een externe toezichthouder/ adviseur.

3.5.1.4 Variantenstudie
In de najaarsnota 2022 is een budget van € 57.500 aangevraagd om een variantenstudie uit te voeren naar infrastructurele maatregelen op de kruispunten Vergertlaan-Rijksweg, Vergertlaan-Schapenweide en Rijksweg Westsingel. Deze drie kruispunten vormen richting de toekomst een verkeerskundig knelpunt zoals blijkt uit de Gemeentelijke Netwerkanalyse verkeer (gedeeld per kennisgeving aan de raad op 25 januari 2023 (docnr. 201595717 zaaknr. Z/22/091610). Om

te kunnen bepalen welke maatregelen de voorkeur hebben moet deze variantenstudie worden uitgevoerd. Na de uitvraag van een offerte voor dit onderzoek afgelopen jaar blijkt dat de kosten voor een dergelijk onderzoek aanzienlijk hoger uitvallen dan vooraf geschat. Dit project kan daarmee conform de aanbestedingsregels niet 1-op-1 worden gegund en zal daarom meervoudig onderhands moeten worden aanbesteed. Door dit proces is dit budget vorig jaar niet gebruikt en dus vervallen. Om dit onderzoek alsnog uit te kunnen voeren vragen we een budget van € 90.000 aan.

3.5.1.5 Opstellen beheerplannen
In 2022 is het Integraal Beleid Openbare Ruimte (IBOR) door de raad vastgesteld. In 2023 moet een integraal beheerplan openbare ruimte worden opgesteld waarin uitgangspunten uit het beleid uitgewerkt worden naar beheeruitgangspunten en maatregelen. Dit is noodzakelijk om duurzaam financieel beheer op de kapitaalgoederen mogelijk te maken en te voldoen aan de eisen van de Provincie Gelderland. De kosten hiervoor bedragen € 20.000.

3.5.1.6 *Ruilgronden tbv snelfietsroute SFR12*
Voor de realisatie van de snelfietsroute SFR12 in de gemeente Duiven is de aankoop van gronden noodzakelijk. De verkoop van een perceel grond dat overbodig is geworden wordt hiermee gecombineerd.

Een viertal percelen langs de Roodwilligenstraat zijn aangekocht voor de aanleg van het fietspad. In combinatie daarmee heeft de gemeente Duiven een perceel grond aan de Roodwilligenstraat verkocht aan de oorspronkelijke eigenaar van de vier percelen. Deze had dit als voorwaarde gesteld. De door de gemeente verkochte grond staat op de balans voor een bedrag van € 198.538. De grond is aan de nieuwe eigenaar verkocht voor een bedrag van € 168.266. Het verschil van € 30.272 zal moeten worden afgewaardeerd en is een eenmalig nadeel. De aankoop van de grond komt ten laste van het krediet snelfietsroute SFR12.

3.5.1.7 Handhaving huidig onderhoudsniveau beheer openbare ruimte
In de voorjaarsnota is besloten om het onderhoudsniveau van de openbare ruimte op niveau B te behouden. Hiervoor is een bedrag van € 277.728 nodig. Echter bij herverdeling van de budgetten blijkt dit een bedrag van € 151.200 te zijn. Het verschil van € 126.528 wordt verminderd op de budgetten bij Programma 3 en wordt toegevoegd bij de budgetten bij Programma 2 en is dus in z'n totaliteit budgettair neutraal.

3.5.1.8 SPUK Klimaatakkoord
Op 27 februari 2023 is de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) gepubliceerd. Het kabinet trekt tot en met 2025 € 1,04 miljard uit om gemeenten en provincies te ondersteunen bij hun rol in de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid, zodat zij kunnen beschikken over de benodigde kennis, expertise én uitvoeringscapaciteit. De bedragen per gemeente en provincie zijn vastgesteld. Duiven ontvangt in 2023 € 445.175, in 2024 € 449.214 en in 2025 € 453.252. Deze bedragen worden budgettair neutraal in de ramingen opgenomen.

3.5.a Investeringskredieten

3.5.a.1 Betonherstel en aanbrengen waterdicht membraam brug B11 Breitnerstraat
Uit inspecties is gebleken dat lekkages van bovenaf door/langs het dek de onderzijde en de betonwapening van de brug aantast, door strooizout, olie e.d. Het asfaltdek en het tegelpad worden verwijderd en er wordt een waterdichte afdichting aangebracht. Daarna wordt een nieuw asfaltdek en tegelpad aangebracht zodat de aantasting kan worden gestopt. Hiervoor is in de begroting 2023 een bedrag van € 100.000 opgenomen. Vanwege de sterk gestegen prijzen is dit budget nu onvoldoende. Er is € 20.000 extra nodig. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 1.067.

3.5.a.2 Vervangen slijtlaag voetgangerstunnel T5 Horsterstraat
Uit inspecties is gebleken dat de slijtlaag aan vervanging toe is om de veiligheid te kunnen waarborgen. Hiervoor is in de begroting 2023 een bedrag van € 20.000 opgenomen. Vanwege de sterk gestegen prijzen is dit budget nu onvoldoende. Er is € 5.000 extra nodig. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 267.

3.5.a.3 Renovatie B30 Roodwilligenstraat
Uit inspecties is gebleken dat de brug aan groot (beton-)onderhoud toe is. Voor herstel is een bedrag van € 25.000 nodig. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 1.333. De uitvoering vindt plaats in combinatie met de werkzaamheden voor de SFR12.

3.5.a.4 Vervangen asfalt Landaalsestraat en van Rouvenenstraat tot gemeentegrens
Uit inspecties is gebleken dat het asfalt aan vervanging toe is om de veiligheid te kunnen waarborgen. Door de extremen in het weer met meer droogte in combinatie met een smalle weg en zwaar landbouwverkeer zakken de kanten van de wegen in. Daarom wordt het asfalt vervangen door beton. Beton geeft een langdurig onderhoudsarme verharding. We streven er naar een zo circulair mogelijke betonsoort toe te passen met veel hergebruik. Hiervoor is € 200.000 nodig. De uitvoering vindt plaats in 2023. De kapitaallasten bedragen € 7.333.

3.5.a.5 *Drempel Veldstraat*
In de uitvoeringsagenda is voor dit project € 15.000 opgenomen. Deze uitvoeringsagenda is door de raad vastgesteld in januari 2022, voordat de oorlog in de Oekraïne uitbrak met de bekende prijsstijgingen als gevolg. Het project heeft daarnaast een extra uitdaging vanwege een verscholen putkop die tijdens de voorbereiding aan het licht kwam, hierdoor is maatwerk nodig. De projectgrenzen zijn daardoor iets opgeschoven (project wordt groter). Door deze ontwikkelingen wordt de uitvoering van het project ook duurder. We vragen daarom € 40.000 extra aan om dit project uit te kunnen voeren. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 2.133.

3.5.a.6 *Verkeersveiligheid fietsers sportclub Groessen, Molenstraat*
Op initiatief van sportclub Groessen en de gemeente Duiven is een plan uitgewerkt om de verkeerssituatie rond fietsers die van en naar de sportclub fietsen te verbeteren en veiliger te laten verlopen. Om dit plan ten uitvoer te kunnen brengen is op basis van een globale kostenraming € 45.000 nodig. Vanuit budget ‘projecten uit de samenleving’ is een budget van € 10.000 gereserveerd. Dit is onvoldoende om de noodzakelijke maatregelen op deze locatie te nemen. Om verkeersveiligheidsmaatregelen te treffen voor met name fietsers op de Molenstraat is een extra budget van € 35.000 nodig. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 1.867.

3.5.a.7 *Transit 112 Antennes centrum en Jochemstraat*
Samen met de hulpdiensten heeft de gemeente gekeken naar de bereikbaarheid van het centrum en de bedrijventerreinen in het geval van (grote) calamiteiten. Hiervoor is een systeem van beweegbare palen in werking die de hulpdiensten toegang verlenen tot het centrum en bedrijventerrein Centerpoort. De beweegbare palen zijn onvoldoende uitgerust om alle hulpdiensten te allen tijde doorgang te bieden. Hierdoor is er op bepaalde momenten afhankelijkheid van een collega die storingsdienst heeft en handmatig de palen moet laten zakken. Naast de kentekenherkenning en SOS-toegang waar de palen mee zijn uitgerust, is het transit-112 systeem hiervoor de geschikte toevoeging. Met deze toevoeging ontstaat er een zo robuust mogelijk toegangssysteem. De kosten bedragen in z’n totaliteit € 27.500. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 2.383.

3.5.a.8 Omzetten krediet aanschaf minicontainers papier
Voor de aanschaf van papiercontainers is een bedrag van € 17.044 beschikbaar. Uit inventarisatie is gebleken dat er niet zoveel papiercontainers hoeven te worden aangeschaft maar nog wel containers voor restafval. Voor restafval is momenteel geen budget beschikbaar. Voorstel is om de helft van het budget beschikbaar te stellen voor de aanschaf van containers voor restafval. Dit heeft geen financiële consequenties.

3.5.a.9 Maatregelen fietspad Pinksterbloem ter bevordering van de fietsveiligheid.
In 2023 staat groot onderhoud aan het asfalt fietspad langs de Pinksterbloem gepland.

Dit fietspad is een belangrijke verbinding tussen het Eilandplein en het station. Ook maakt het onderdeel uit van de hoofdfietsstructuur van Duiven (Mobiliteitsplan Duiven 2016-2026).

Op dit fietspad is de voorrangssituatie niet eenduidig en onduidelijk voor de weggebruikers. Daarom is er met het groot onderhoud de mogelijkheid om de verkeersveiligheid te verbeteren. Het gaat om de kruisingen met de Terschellingstraat, Bergdravik, Grasmuur en de Waterrus. De kosten voor de maatregelen kunnen niet worden betaald uit het groot onderhoud. Om deze kans wel te benutten vragen we een bedrag van € 60.000 aan zodat we de verbetermaatregelen mee kunnen nemen met het groot onderhoud asfalt tweede helft 2023. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 3.200.

3.5.a.10 Vervangen asfalt Kerkstraat, van Bemmenstraat tot Schoepikstraat
Uit inspecties is gebleken dat het asfalt aan vervanging toe is om de veiligheid te kunnen waarborgen. Vanwege de smalle rijloper en het relatief zware landbouwverkeer over deze weg, wordt voorgesteld om het asfalt te vervangen door beton. Beton geeft een langdurig onderhoudsarme verharding, in verhouding met asfalt op soortgelijke landbouw wegen. Vervanging door een nieuwe asfaltconstructie zou ook een mogelijkheid zijn. Maar de kosten zijn vergelijkbaar terwijl de levensduur van asfalt lager wordt ingeschat. We streven er naar om een betonsoort toe te passen met veel hergebruik. In dit geval is beton een duurzame oplossing. De kosten bedragen € 150.000. De kapitaallasten bedragen vanaf 2024 € 5.500.

3.5.a.11 Versneld vervangen armaturen voor Led verlichting.
Duiven heeft nog circa 1.500 armaturen in de openbare verlichting wat geen LED is. Afgelopen jaar is de prijs voor de energie enorm toegenomen. Dat maakt het mogelijk een heroverweging te maken op het versneld vervangen van conventionele armaturen voor LED armaturen. Met het vervangen van de armaturen moeten we ook rekening houden met het vervangen van de masten. Nu een armatuur vervangen en over twee jaar de mast vervangen is niet kostenefficiënt. Daarom worden ook de masten die de komende vijf jaar aan de beurt zouden zijn vervangen.

De totale vervangingsinvestering voor de armaturen en masten bedraagt € 620.000. Jaarlijks vervangingsbudget in de begroting bedraagt al € 110.000. De besparing op energie bedraagt na vervanging in 2024 op jaarbasis € 36.500. Dit is wel gebaseerd op de huidige hoge energieprijzen. De verwachting is dat de prijzen hiervan gaan dalen. Ook indien de energieprijzen met 40% gaan dalen is het nog interessant. De energieprijzen zijn nu drie maal zo hoog als een jaar geleden voordat ze gingen stijgen. Voorlopig wordt in de jaren 2025 en verder rekening gehouden met een besparing van € 21.900. Een bijkomend voordeel is dat de lampen die in de oude armaturen gaan na dit jaar niet meer geproduceerd worden. Alternatieven zijn duurder waardoor de kostprijs van het in stand houden van de huidige verlichting hoger wordt.

Voor dit project is een voorbereidingstijd van 20 weken nodig. In 2023 versneld vervangen is daarom niet mogelijk. De voorbereiding opstarten wel. In 2024 kunnen de armaturen dan geplaatst worden.

Zoals aangegeven is voor het versneld vervangen € 620.000 nodig. In 2024 hebben we een vervangingsbudget van € 110.000. Er moet dan aan krediet € 510.000 bijgeraamd worden. De kapitaallasten hiervan bedragen € 19.800.

Totalen

In deze Voorjaarsnota worden een groot aantal zaken genoemd met financiële gevolgen. In meerjarenperspectief geven de aanpassingen het volgende beeld:

Nieuwe activiteiten	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Saldi 2023-2027 programma Bestuur					
Speerpunten:					
1.a.1 Uitvoering en borging Participatiebeleid	15.750	35.750		63.000	
1.a.2 Integraal werken					
1.a.3 Implementatie WOO 1,2 fte	78.000	93.000	93.000	93.000	93.000
1.a.3.b Rijksgelden uitvoering WOO	-78.000	-93.000	-93.000	-93.000	-93.000
1.b.1 Digitale veiligheid					
1.c.1 Verbeteren van de dienstverlening		25.235	25.235	25.235	25.235
1.c.2 Cyberveiligheid eigen organisatie					
Wensen/Keuzes:					
1.4.a 1fte dienstverlening	0	41.265	41.265	41.265	
1.4.b Kostenstijging SDL	165.000	165.000	165.000	165.000	165.000
1.4.c proceskostenvergoedingen WOZ	45.000	20.000			
1.4.d VGGM	94.400	194.000	194.000	194.000	194.000
1.4.e Cameratoezicht	80.000				
1.4.f Groene Metropool Regio	13.000	13.000	13.000	13.000	13.000
1.4.g Communicatie grote projecten	85.000	85.000	85.000	85.000	
1.4.h Werkbudget kinderrbugemeester	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Autonome ontwikkelingen:					
1.5.1.a rente ontvangst schatkistbankieren	-280.500	0	0	0	0
1.5.1.b opbrengst OZB 2023	102.061	0	0	0	0
1.5.1.c.1 LPO accres	-805.030	-1.191.300	-1.592.010	-1.812.220	-1.866.370
1.5.1.c.2 opschalingskorting				1.213.707	1.213.707
1.5.1.c.3 Decembercirculaire	-96.193	-29.093	-29.980	-27.611	0
1.5.1.d Energiekosten	34.100	34.100			
1.5.1.e Griffie	68.702	68.702	68.702	68.702	68.702
1.5.1.f.1 Verkoop units pand Vitaal Centrum	-155.040				
1.5.1.f.2 Storting in BR Vastgoed	155.040				
1.5.1.g Sanering Plaksestraat	139.850				
1.5.1.h Kwetsbare/ overlastgevende personen	47.250	47.250	47.250	47.250	
Saldi 2023-2027 programma Maatschappij					
Speerpunten:					
2.3.1.a.1 Versterken en afstemmen van de toegangen		50.000	50.000	50.000	
2.3.1.a.2 Leerplichtambtenaren	0	23.734	23.734	23.734	
2.3.1.a.3 Gezond en veilig opgroeien		50.000	50.000	50.000	
2.3.1.a.3 Preventie van verzuim	50.000				
2.3.1.a.3 Inzet NPO gelden	-50.000				
2.3.1.b Uitvoeringsagenda Samen Sterk					
2.3.1.c Gezond en veilig opgroeien/jeugdconsulent	33.000	66.000	66.000	66.000	

2.3.1.c Toegang beschermd wonen	0	60.000			
2.3.1.c Procesbegeleider	25.000	50.000			
Wensen/Keuzes:					
2.4.a Fietsenplan via st leergeld	10.000	10.000	10.000	10.000	
2.4.b Plusbus	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
2.4.c Gelrepas	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
2.4.d opvang Oekrainers	0				
2.4.e beschutte huiskamer	25.000	25.000	25.000	25.000	
2.4.f inzet MEE	13.000	13.000	13.000	13.000	
2.4.g projectleider Blijfwijk		25.000			
2.4.h hondenloslooopterrein Kemmelaan	0	1.400	1.400	1.400	1.400
2.4.i Opstellen visie Horsterpark		0			
2.4.j Subsidie SHO	47.000				
2.4.k strategisch beheerplan spelen	40.000	30.000			
2.4.l Opstellen beheerplannen	10.000				
Autonome ontwikkelingen:					
2.5.1.a.1 Uitgaven jeugdzorg	700.000				
2.5.1.a.2 Indexeringen Jeugd en Wmo	557.000	557.000	557.000	557.000	557.000
2.5.1.b verhoging subsidiebedragen	67.000	67.000	67.000	67.000	67.000
2.5.1.c SPUK brede regeling					
2.5.1.c SPUK Onderwijsvertraging	-135.686				
2.5.1.c kosten onderwijsvertraging	135.686				
2.5.1.c SPUK OAB	-485.075	-485.075	-485.075	-485.075	
2.5.1.c kosten onderwijsachterstandenbeleid	485.075	485.075	485.075	485.075	
2.5.1.c kosten peutergroepen		27.000	25.000	25.000	
2.5.1.c dekking BR onderwijsachterstandenbeleid		-27.000	-25.000	-25.000	
2.5.1.c Inburgeringsvoorzieningen	265.000				
2.5.1.c SPUK wet inburgering	-265.000				
2.5.1.c extra consulent inburgering	66.000	66.000	66.000		
2.5.1.c dekking BR Inburgering	-33.000	-33.000	-33.000		
2.5.1.d Activerend werk		90.000			
2.5.1.d dekking BR corona reintegratie		-90.000			
2.5.1.e VGGM	95.000	149.000	111.000	111.000	111.000
2.5.1.f Energiekosten	287.450	287.450			
2.5.1.g MGR	101.000	101.000	101.000	101.000	101.000
2.5.1.g MGR/WSW		-44.000	-44.000	-44.000	-44.000
2.5.1.h RSD	217.000	67.000	67.000	67.000	67.000
2.5.1.i Doelgroepenvervoer/BVO DRAN		135.000	250.000		
2.5.1.k 1Fte onderwijshuisvesting	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
2.5.1.j Huishoudelijke ondersteuning	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
2.5.1.l onderhoudscontract speelvoorzieningen	10.000				
2.5.1.m onderhoudscontract bomen	10.000				
2.5.1.n Combinatiefunctionarissen	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
2.5.1.o Veilig Thuis	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
2.5.1.p komst spreidingswet	0				
2.5.1.q eikenprocessierups	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
2.5.1.r handhaving onderhoudsniveau	126.528	126.528	126.528	126.528	126.528
2.5.1.s Actieplan biodiversiteit	26.000	0	0	0	0
2.5.1.t bijdrage GRHVOL	250.000	250.000	250.000	250.000	250.000

2.5.1.u lekkage Joannesschool	15.000	0	0	0	0
2.5.1.v Kunstwerk! Bibliotheek De Liemers	16.000	28.000	28.000	28.000	28.000
Investeringskredieten:					
2.5.2.a derde helft Triominos	0	2.600	5.633	8.600	8.600
2.5.2.b dak groene ring zuid	0	3.500	3.500	3.500	3.500
2.5.2.c frisse scholen	0	37.500	37.500	37.500	37.500
Saldi 2023-2027 programma Omgeving					
Speerpunten:					
Implementatie nieuwe Omgevingswet					
3.a.1 Uitvoeren Woonvisie					
3.c.1 Herontwikkeling Centrum					
3.c.2 Uitbreiding bedrijventerreinen					
3.c.3 Liemerse ambassade					
3.d.1 Doortrekken A15					
3.e.1 Natuurinclusieve gebiedsontwikkeling					
3.e.2 Duurzaamheid					
Wensen/Keuzes:					
3.4.1 Leader 2023-2027	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000
3.4.2 Plankostenscan op maat	20.000				
3.4.3 Actualisatie nota Grondbeleid	38.000				
3.4.4 Voorbereidingskrediet flexwonen	200.000				
3.4.5 Ontwikkelopgave woningbouw Openbare Ruimte	0	170.000	170.000	170.000	
3.4.6 Inhuur VTH	51.202				
3.4.7 Duurzaamheid/extra formatie VTH		57.700	57.700	57.700	57.700
3.4.8 digitaal handboek openbare ruimte	25.000	0	0	0	0
3.4.9 Groene Metropool Regio	0	22.800	22.800	22.800	22.800
3.4.10 containers luierinzameling	0	0	0	0	0
3.4.11 Onderzoek Centerpoort-Noord	30.000	0	0	0	0
3.4.12 Uitbreiding bedrijventerreinen lange termijn	0	0	0	0	0
3.4.13 Voorbereidingskrediet schoollocaties	120.000	80.000			
3.4.14 Herinrichting Eilandplein	30.000		43.111	43.111	43.111
3.4.15 Bubblebarrier	4.000	0	0	0	0
3.4.16 compensatie verenigingen papierinzameling	26.500	0	0	0	0
3.4.17 Herinrichting Schuttersplein Groessen			5.333	5.333	5.333
3.4.18 Diverse maatregelen Horsterpark	30.000	8.567	8.567	8.567	8.567
Autonome ontwikkelingen:					
3.5.1.1 mobiliteitsvisie 2040	30.000	20.000	0	0	0
3.5.1.2 Energiekosten	363.390	363.390			
3.5.1.3 inhuur toezichthouder glasvezel	0	0	0	0	0
3.5.1.4 variantenstudie	90.000	0	0	0	0
3.5.1.5 opstellen beheerplannen	20.000	0	0	0	0
3.5.1.6 ruilgronden snelfietsroute 12	30.272	0	0	0	0
3.5.1.7 handhaving onderhoudsniveau	-126.528	-126.528	-126.528	-126.528	-126.528
3.5.1.8.a SPUK Klimaatakkoord	-445.175	-449.214	-453.252	0	0

3.5.1.8.b Uitvoeringskosten Klimaatakkoord	445.175	449.214	453.252	0	0
Investeringskredieten:					
3.5.a.1 betonherstel Breitnerstraat	0	1.067	1.067	1.067	1.067
3.5.a.2 slijtlaag tunnel Horsterstraat	0	267	267	267	267
3.5.a.3 renovatie Roodwilligenstraat	0	1.333	1.333	1.333	1.333
3.5.a.4 vervangen asfalt landaalstraat	0	7.333	7.333	7.333	7.333
3.5.a.5 drempel Veldstraat	0	2.133	2.133	2.133	2.133
3.5.a.6 verkeersveiligheid fietsers Molenstraat	0	1.867	1.867	1.867	1.867
3.5.a.7 transit 112 antennes centrum/Jochemstraat	0	2.383	2.383	2.383	2.383
3.5.a.8 omzetten krediet aanschaf papiercontainers	0	0	0	0	0
3.5.a.9 maatregelen fietspad Pinksterbloem	0	3.200	3.200	3.200	3.200
3.5.a.10 vervangen asfalt Kerkstraat/Schoepikstraat	0	5.500	5.500	5.500	5.500
3.5.a.11.a Versnelde vervanging armaturen (elektra)		-36.500	-21.900	-21.900	-21.900
3.5.a.11.b Versnelde vervanging armaturen (kap.last)			19.800	19.800	19.800
Totaal Voorjaarsnota 2023	3.843.204	2.737.133	1.492.723	2.271.556	1.600.768

Bedragen in €

In de begroting 2022-2026 hebben we de verwachte resultaten voor de komende jaren aangegeven. Er is een aantal raadsbesluiten genomen met structurele gevolgen die daar nog niet in waren verwerkt. Alle raadsbesluiten tot en met 20 april 2023 zijn verwerkt.

	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo voor begrotingsbehandeling	1.372.201	1.996.774	3.143.366	282.394	282.394
Afschaffen hondenbelasting	- 191.661	-203.363	-208.182	-212.529	-212.529
Amendement:					
Verlaging OZB	- 197.283	- 197.283	- 197.283	- 197.283	- 197.283
Begrotingssaldo	**983.257**	**1.596.128**	**2.737.901**	**-127.418**	**-127.418**
Najaarsnota 2022	8.569	122.225	156.583	1.349.640	20.163
Decembercirculaire	96.193	29.093	29.280	27.611	27.611
Begroting 1Stroom 2024-2027	-756.000	-1.376.151	-1.691.151	-2.006.151	-2.636.151
Saldo voor Voorjaarsnota 2023	**332.019**	**371.295**	**1.232.613**	**-756.318**	**-2.715.795**

Bedragen in €

Het is de verwachting dat in de raadsvergadering van 11 juli 2023 voorafgaand aan de behandeling van de Voorjaarsnota nog een belangrijkvoorstel wordt behandeld. Het gaat hierbij om de toekenning van een aanvullend krediet vanwege de kostenstijgingen bij de bouw van IKC Remigius. Dat levert vanaf 2025 een aanvullende kapitaallast op van ongeveer € 79.000. Het totaalbeeld na deze Voorjaarsnota ziet er dan als volgt uit:

	2023	2024	2025	2026	2027
Saldo voor Voorjaarsnota	332.019	371.295	1.232.613	-756.318	-2.715.795
Aanvullend krediet IKC Remigius			-79.000	-79.000	-79.000

Nieuwe beleidswensen 2023-2027					
Programma 1	286.610	486.091	977.538	-81.328	181.726
Programma 2	-3.123.978	-2.614.712	-2.242.295	-1.962.262	-1.724.528
Programma 3	-1.005.836	-608.512	-227.966	-227.966	-57.966
Saldo bij honoreren alle wensen	**-3.511.185**	**-2.365.838**	**-339.110**	**-3.106.874**	**-4.395.563**

Bedragen in €

In alle jaren ontstaat een begrotingstekort. Dat wordt veroorzaakt door de enorme loon- en prijsstijgingen, het hoge ambitieniveau en de te lage compensatie vanuit het rijk. Bovendien is er nog steeds sprake van de invoering van de opschalingskorting die vanaf 2026 in mindering komt op de Algemene Uitkering.

Bijlage: Investeringskredieten

In deze rapportage worden een aantal investeringskredieten aangevraagd of gewijzigd. Dergelijke aanvragen of wijzigingen moeten volgens onze financiele verordening worden voorgelegd aan de raad. Voor grote investeringskredieten worden deze via een separaat raadsvoorstel ter besluitvorming voorgelegd. Uit pragmatische overwegingen hebben wij besloten in deze Voorjaarsnota een aantal kleinere aanvragen/wijzigingen te verzamelen. Deze zijn allen reeds in de programma's toegelicht. In deze bijlagen staan alle investeringskredieten uit deze rapportage vermeld. In de tweede kolom ziet u het (extra) investeringsbedrag en in de daaropvolgende jaren de kapitaallast. Het gaat om de volgende kredieten:

Investeringskredieten:	Investering	2024	2025	2026	2027
2.4.h hondenloslooopterrein Kemmelaan	20.000	1.400	1.400	1.400	1.400
2.5.2.a derde helft Triominos	100.000	2.600	5.633	8.600	8.600
2.5.2.b dak groene ring zuid	50.000	3.500	3.500	3.500	3.500
2.5.2.c frisse scholen	625.000	37.500	37.500	37.500	37.500
3.4.14 Herinrichting Eilandplein	765.000	0	43.111	43.111	43.111
3.4.17 Herinrichting Schuttersplein	200.000	0	5.333	5.333	5.333
3.4.18 Maatregelen Horsterpark	90.000	8.567	8.567	8.567	8.567
3.5.a.1 betonherstel Breitnerstraat	20.000	1.067	1.067	1.067	1.067
3.5.a.2 slijtlaag tunnel Horsterstraat	5.000	267	267	267	267
3.5.a.3 renovatie Roodwilligenstraat	25.000	1.333	1.333	1.333	1.333
3.5.a.4 vervangen asfalt Landaalstraat	150.000	7.333	7.333	7.333	7.333
3.5.a.5 drempel Veldstraat	40.000	2.133	2.133	2.133	2.133
3.5.a.6 verkeersveiligheid fietsers Molenstraat	35.000	1.867	1.867	1.867	1.867
3.5.a.7 transit 112 antennes centrum/Jochemstraat	27.500	2.383	2.383	2.383	2.383
3.5.a.8 omzetten krediet aanschaf papiercontainers		0	0	0	0
3.5.a.9 maatregelen fietspad Pinksterbloem	60.000	3.200	3.200	3.200	3.200
3.5.a.10 vervangen asfalt Kerkstraat/Schoepikstraat	150.000	5.500	5.500	5.500	5.500
3.5.a.11 versnelde vervanging armaturen	510.000		19.800	19.800	19.800
Totaal	**2.872.500**	**78.650**	**146.894**	**146.894**	**146.894**

In deze bijlage staan alle investeringskredieten uit de meerjarenbegroting 2023-2026, de restant kredieten uit de jaarrekening 2022 en de aanvragen uit deze rapportage vermeld.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Restant kredieten jaarrekening 2022	25.253					
Begroting 2023-2026		3.939	1.428	1.770	1.079	
Kredietaanvraag:						
Hondenloslooopterrein Kemmelaan		20				
Derde helft Triominos		100				
Dak IKC Groene Ring-zuid		50				
Frisse scholen		625				
Herinrichting Eilandplein		765				
Herinrichting Schuttersplein			200			
Horsterpark		90				
Betonherstel Breitnerstraat		20				
Tunnel Horsterstraat		5				
Renovatie Roodwilligenstraat		25				
Asfaltvervanging Landaalstraat		150				
Drempel Veldstraat		40				
Verkeersveiligheid Molenstraat		35				

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Antennes centrum/Jochemstraat		28				
Fietspad Pinksterbloem		60				
Kerkstraat/Schoepikstraat		150				
Versnelde vervanging armaturen			510			
Totaal	**25.253**	**6.302**	**2.138**	**1.770**	**1.079**	

In € 1.000